

**Unides
Podem**
Esquerra
Unida

Podemos

Alianza
Verde

ELS VÉRDS

**PLA DE
GOVERN
2023-2027**
Programa autonòmic
Eleccions
del 28 maig de 2023

**VALENTIA → PER
TRANSFORMAR**

ELECCIONS AUTONÒMIQUES

28 DE MAIG DE 2023

PLA DE GOVERN

2023-2027

PROGRAMA AUTONÒMIC

UNIDES PODEM - ESQUERRA UNIDA

Podemos

Alianza
Verde

ELS VERDS

Índex

ECONOMIA I INFLACIÓ	1
HABITATGE	1
MODEL PRODUCTIU.....	18
OCUPACIÓ	22
FISCALITAT	29
CISTELLA DE LA COMPRA.....	31
AGENDA VALENCIANA I FEDERALISTA.....	36
SERVEIS PÚBLICS	39
SANITAT PÚBLICA.....	39
SALUT MENTAL.....	68
EDUCACIÓ PÚBLICA	75
ESPORT	87
SERVEIS SOCIALS I ACCESSIBILITAT UNIVERSAL	89
JUSTÍCIA.....	105
CORRUPCIÓ, TRANSPARÈNCIA, MEMÒRIA DEMOCRÀTICA I PARTICIPACIÓ CIUTADANA	107
TERRITORI I MEDI AMBIENT	119
SOBIRANIA ENERGÈTICA.....	119
DESPOBLACIÓ	124
GESTIÓ FORESTAL I PROTECCIÓ DEL TERRITORI	127
RECURSOS HÍDRICS	129
SECTOR PRIMARI VALENCIÀ.....	133
ECONOMIA CIRCULAR, CONTAMINACIÓ I RESIDUS.....	137
BENESTAR ANIMAL	139
INFRAESTRUCTURES I COMUNICACIONS	144
FEMINISMES	152
LGTBI	162
MOBILITAT HUMANA I COOPERACIÓ	167
JOVENTUT	178
DEFENSA DE LA NOSTRA LLENGUA	181

ECONOMIA I INFLACIÓ

HABITATGE

LA VIA VALENCIANA: UN MODEL DE REFERÈNCIA ESTATAL

El País Valencià va ser un dels territoris clau per al desenvolupament de l'urbanisme salvatge i la privatització d'habitatge públic durant les dècades dels anys 80 i 90. Les administracions no van participar de manera passiva en aquest desenvolupament, sinó que van ser part activa en la implementació de polítiques de liberalització del sòl i a subvencionar la construcció d'habitatge protegit per a la seua posterior venda en el mercat. Segons dades del MITMA, durant la dècada dels anys 90 es van construir 107.000 habitatges amb alguna mena de suport de l'administració en el territori valencià, de les quals solament al voltant de 2.000 s'han quedat com a habitatges de titularitat pública.

El parc públic de la Generalitat es trobava immers en una dinàmica decreixent. Els successius governs del Partit Popular continuaven afavorint la privatització de l'habitatge públic malgrat la creixent emergència residencial ocasionada per la crisi financera de finals de la primera dècada dels 2000. Malgrat tindre un parc públic d'habitatge escàs, d'aproximadament 14.000 unitats, aquest podria haver-se reduït en uns 3.000 habitatges més si no es compensava amb polítiques actives d'augment del parc públic.

Així doncs, en el primer govern del canvi (2015 – 2019) es van fer alguns avanços per a posar els fonaments del que seria el nou model de política d'habitatge que ara s'està impulsant des de la Generalitat. El 3 de febrer de 2017 es va aprovar la Llei 2/2017, per la funció social de l'habitatge – impulsat per Unides Podem - Esquerra Unida – on entre molts altres punts, es va reconèixer el dret de tota persona a gaudir d'un habitatge digne i adequat, es van ampliar les competències municipals en l'impuls de polítiques d'habitatge, es van aprovar mesures per a actuar enfront de situacions de desnonaments i es va establir el marc general per a actuar en habitatges deshabitats de llarga duració.

Ja amb Unides Podem - Esquerra Unida en el govern de la Generalitat, les polítiques públiques d'habitatge han fet un salt quantitatiu i qualitatiu tant en la creació d'un servei públic d'habitatge com en l'atenció a l'emergència residencial. A diferència dels governs anteriors, la preocupació del Consell per l'accés de tota persona a un habitatge assequible, digna i adequada s'ha situat en el centre de l'acció política. Amb tot això, i a través de totes les eines jurídiques que s'han posat a la disposició de l'administració autonòmica, s'ha aconseguit ampliar el parc públic en 1.300 habitatges, s'han invertit més de 42 milions d'euros en la rehabilitació i adequació de 1.540 habitatges del parc públic i s'ha creat la Unitat d'Atenció enfront dels Desnonaments per a oferir assessoria jurídica i actuar directament en processos de pèrdua d'habitatge habitual de milers de famílies.

No obstant això, som plenament conscients que les necessitats d'habitatge van molt més allà d'una acció decidida per l'habitatge durant quatre anys. La situació actual ve marcada principalment per tres grans processos que s'han d'escometre en la següent dècada. En primer lloc, el canvi en la forma d'accés a l'habitatge per part de la ciutadania passant de la propietat al lloguer. En segon lloc, el gradual procés de financiarització de l'habitatge i l'acumulació de la propietat en grans fons d'inversió el principal objectiu de la qual és l'extracció de rendes a la classe treballadora. I en tercer i últim lloc, la intensificació de processos urbans que provoquen l'expulsió de milers de famílies dels seus llocs de vida habituals.

Per tot això, durant la següent legislatura Podem impulsarà les següents mesures:

1. **Ampliarem el parc públic d'habitatge en lloguer assequible.**

- 1.1. **Hem planificat la construcció de 4.000 nous habitatges en règim de lloguer** per a incorporar al parc públic en el període 2023 – 2027. A aquest efecte, plantegem les següents actuacions:

-
- 1.1.1. **Iniciarem la construcció de 1.050 habitatges de protecció pública** i altres elements dotacionals dedicats al lloguer, que seran gestionades a través de l'Entitat Valenciana d'Habitatge i Sòl.
 - 1.1.2. **Crearem un marc de col·laboració per a la construcció i la promoció de 2.750 habitatges** de protecció pública a través de la fórmula de cessió de l'usdefruit de sòl públic.
 - 1.1.3. Promocionarem 200 habitatges de protecció pública en règim de cooperatives de cessió d'ús.
 - 1.2. **Incrementarem el ritme d'adquisició d'habitatge** per a posar-la a la disposició de la ciutadania en règim de lloguer assequible a través dels instruments legals habilitats durant la passada legislatura. Amb tot això, la nostra proposta és adquirir **un total de 4.000 habitatges en el període 2023 – 2027**, i per a això, s'aplicaran les següents mesures:
 - 1.2.1. **Accelerarem l'adquisició d'habitatge a través de l'exercici dels drets de tanteig i retracte** fins a arribar a un nivell de compra de 600 habitatges anuals.
 - 1.2.2. **Ampliarem la capacitat de la Generalitat per a adquirir habitatges en el mercat lliure** per raons d'emergència acreditada i on hi haja una necessitat d'habitatge. A través d'aquest mecanisme s'adquiriran 400 habitatges anuals.
 - 1.3. **El “banc dolent” és una oportunitat per a ampliar el parc públic.** Volem assumir la titularitat dels habitatges que obren en mans de la Societat de Gestió d'Actius Procedents de la Reestructuració Bancària, més coneguda com SAREB. Concretament:
 - 1.3.1. **Adquirirem els 580 habitatges** en el marc de l'acord entre la Generalitat i la SAREB anunciat al febrer de 2022.
 - 1.3.2. **Iniciarem un procés de negociació** amb el Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana per a la transferència de la titularitat d'aquells habitatges que puguen servir com a alternativa residencial immediata per a famílies en risc d'exclusió.
-

-
- 1.3.3. Reclamarem la **inhabilitació, de manera indefinida, dels procediments de desnonament** de les persones que es troben en situació de vulnerabilitat o en lloguers assequibles, propietat de la SAREB, i sense alternativa residencial, amb l'objectiu que els serveis socials puguin oferir solucions.
 2. **Ampliarem la Xarxa Lloga'm per a convertir-la en una immobiliària pública** capaç d'oferir habitatges en règim de lloguer la renda mensual del qual no supere el 30% dels ingressos familiars. A més, iniciarem un procés de captació d'habitatges no habitats per a llogar a preus assequibles i, així, dinamitzar la intermediació professional, a través dels Agents Immobiliaris Col·laboradors, en el mercat del lloguer.
 3. **Incentivarem l'oferta d'habitatge en règim de lloguer a través de la mobilització d'habitatges deshabitats.**
 - 3.1. Posarem en marxa de la Borsa Habita com a **programa per a la incorporació d'habitatges no habitats** amb l'objectiu de destinar-les a satisfer les necessitats residencials de persones o unitats de convivència que es troben en situació d'emergència o risc d'exclusió residencial.
 - 3.2. Declararem la utilitat pública i iniciarem el procés d'expropiació **forçosa en aquells habitatges de protecció pública en mans de grans tenidors** que es troben deshabitats durant més d'un any i figuren inscrits en el Registre d'Habitatges Deshabitats.
 - 3.3. Iniciarem el programa de **cessió temporal obligatòria de l'usdefruit dels habitatges declarats deshabitats** que estiguen en mans de grans tenidors d'habitatge amb l'objectiu de posar-les a la disposició de la ciutadania.
 4. **Consolidarem el model d'habitatge públic a través de la col·laboració amb les entitats locals.**
 - 4.1. Articulem convenis amb les entitats locals amb més de 10.000 habitants per a la cessió dels drets de tanteig i retracte amb la finalitat d'ampliar les seues competències efectives i afavorir així la creació de parcs públics d'habitatge municipals.
-

- 4.2. Desplegarem, abans de 2025, la totalitat de la xarxa XALOC com a unitat de suport a la gestió de les entitats locals i com a punt de referència per a la ciutadania per a accedir a qualsevol tràmit relacionat amb les polítiques públiques d'habitatge. En relació amb la creació de les mancomunitats d'àmbit comarcal, es prioritzarà l'obertura d'aquestes oficines en aquestes entitats locals amb l'objectiu d'abastar tot el territori de la Comunitat Valenciana.
- 4.3. Ampliarem les línies de subvenció a entitats locals per a l'adquisició d'habitatge amb fons propis de la Generalitat.

5. Protegirem les persones inquilines en règim de lloguer.

- 5.1. **Intervindrem de manera contundent enfront de l'assetjament immobiliari dels grans propietaris sobre les famílies.** Amb el decret contra l'assetjament immobiliari que hem tirat avant, tenim les eines per a lluitar contra la fustigació immobiliària i qualsevol acció o omissió en perjudici dels inquilins d'habitatge en règim de lloguer amb la finalitat de pertorbar l'ús i gaudi pacífic d'aquest, fins i tot generant un entorn material, social, personal o familiar hostil o humiliant, especialment si aquesta conducta es realitza amb intenció de forçar a la persona ocupant a desallotjar l'habitatge.
 - 5.1.1. Per a això, es dotarà de recursos a un **cos inspector en matèria d'habitatge** que s'encarregue de la vigilància, control i comprovació del compliment de la normativa vigent en qualsevol immoble de la Comunitat Valenciana.

5.1.2. Sancionarem l'assetjament i la cobdícia:

- 5.1.2.1. **Aplicarem multes que poden arribar als 950.000 euros** per a sancionar les conductes de fustigació i assetjament immobiliari que obstaculitzen el dret efectiu a l'habitatge.
- 5.1.2.2. Mitjançant el registre d'habitatges deshabitats **hem multat a cinc grans tenidors per no traure al mercat 57 habitatges que mantenien deshabitades**, aquest serà el nivell de contundència perquè, d'ara en avant, es corregisca el comportament antisocial i especulatiu en la nostra terra mentre Unides Podem - Esquerra Unida lidere les polítiques d'habitatge.
- 5.1.3. Amb el registre autonòmic de grans tenidors que hem incorporat, dispondrem d'informació sobre l'activitat immobiliària dels grans propietaris d'habitatge i **sol·licitarem la cessió obligatòria de l'ús dels habitatges deshabitats** en casos excepcionals.
- 5.1.4. Mantindrem la connexió amb el carrer, assegurant les funcions de la Mesa antidesnonaments com a màxim òrgan de coordinació en matèria de prevenció de desnonaments, i facilitarem que els representants d'entitats socials i associacions veïnals tinguin veu en aquesta.

-
- 5.2. Ens assegurarem del compliment dels contractes de lloguer vigents d'acord amb la Llei d'Arrendaments Urbans.
 - 5.3. Acordarem amb el sector professional un contracte tipus que incloga un contingut mínim en el clausulat amb l'objectiu de proporcionar major seguretat jurídica a les persones que habiten l'habitatge en règim de lloguer.
 - 5.4. Treballarem en campanyes de difusió per a donar a conèixer els drets de les persones inquilines d'acord amb la Guia Pràctica elaborada per la Càtedra d'Habitatge i Dret a la Ciutat de la Universitat de València.

6. Podrem frene al creixent procés de financerització i mercantilització de l'habitatge en la Comunitat Valenciana.

- 6.1. En aquest any hem usat totes les vies possibles perquè l'habitatge torne a ser un dret i deixe de ser un bé de mercat, no obstant això, la nostra acció de govern està limitada fins que el marc normatiu estatal ens permeta actuar. Però **quan la futura Llei Estatal d'Habitatge estiga aprovada, estem a la disposició d'aplicar les següents mesures:**
 - 6.1.1. **Intervindrem sobre el mercat de l'habitatge**, limitant el preu dels lloguers en les zones de mercat tensionado.
 - 6.1.2. **Posarem un topall anual a les actualitzacions i pujades del preu dels lloguers** per a evitar augments descontrolats de les rendes.
 - 6.1.3. **Prohibirem els desnonaments de persones en situació de vulnerabilitat sense alternativa residencial.**
 - 6.1.4. **Rebaixarem la condició de “gran forqueta” per a aquells que posseïsquen 10 immobles i ho establirem per als qui tinguen 5.**
 - 6.1.5. **Ampliarem els avantatges fiscals dirigits als xicotets propietaris** perquè posen en lloguer els seus pisos a preus assumibles per la gran majoria de la ciutadania valenciana.
- 6.2. **Regularem l'habitatge d'ús turístic per a limitar la pujada**

exponencial dels lloguers i evitar processos de gentrificació.

Les últimes decisions del TJUE han demostrat que és possible establir l'obligatorietat de l'obtenció de llicències per a l'establiment d'habitatges d'ús turístic.

Una vegada posada en marxa aquesta norma, i sempre en col·laboració amb les entitats locals, la prohibició pot ser total o parcial en aquelles zones on existisca un impacte significatiu sobre el preu del lloguer o sobre la manca d'oferta d'habitatges que siguin destinades a ús residencial.

Aquesta proposta, no obstant això, ha de vindre acompanyada d'altres instruments normatius i administratius que permeten organitzar i distribuir la planta hotelera per tot el territori, assumint el decreixement de determinades zones o en la totalitat d'algunes ciutats en el cas que siga necessari. Concretament parlem de mesures com:

- 6.2.1. **Revisarem tots els apartaments inscrits en el registre autonòmic i comprovarem si estan complint amb la normativa urbanística del municipi** en concret i, en cas contrari, retirarem la seua inscripció com a habitatge turístic.
- 6.2.2. Regularem per llei la necessitat que els **habitatges d'ús turístic promocionades sota el paraigua de l'economia col·laborativa** (plataformes digitals com Airbnb), **estiguen obligades a inscriure's en el registre d'habitatges turístics** de la Generalitat comprovant que complisquen la normativa urbanística aplicable en cada municipi i, en el seu cas, que disposen de l'informe de compatibilitat urbanística que els habilite per a aquesta activitat.
- 6.2.3. **Crearem equips de personal amb funcions inspectores** per a assegurar el compliment de la legalitat, ajudar a recollir la informació necessària, així com comprovar el bon ús d'aquests immobles i analitzar els efectes negatius que podrien estar generant en la comunitat veïns.

-
- 6.2.4. **Declararem zones turísticament saturades a través de Plans Especials Urbanístics d'Allotjaments Turístics.** Aquestes zonificacions han de desenvolupar-se en col·laboració amb l'administració autonòmica a partir d'un marc legal específic que permeta la posada en marxa de Plans d'Intervenció en Àmbits Turístics amb l'objectiu d'evitar la saturació de zones turístiques en detriment de la qualitat de vida dels veïns i del medi ambient garantint a la ciutadania l'accés a l'habitatge i evitant l'economia especulativa entorn del lloguer turístic.
- 6.2.5. **Diferenciarem el lloguer turístic esporàdic o no professional del lloguer permanent o professional a partir dels criteris normatius:** habitatge sencer un màxim de 60 pernoctacions a l'any o una habitació sense límits de pernoctacions en el mateix habitatge en la qual residisca el propietari. El lloguer professional ha de subjectar-se a totes les disposicions legals específiques en la mesura en què siga una activitat econòmica amb una important rendibilitat i amb importants efectes socials mentre que el lloguer esporàdic no professional ha de comprendre's dins de l'àmbit de l'activitat col·laborativa i per tant no hauria de sotmetre's a les regulacions específiques d'ús turístic. A més, els veïns i veïnes podran decidir si permeten que en el seu edifici d'habitatges residencials hi haja o no un habitatge d'ús turístic.
- 6.2.6. **Treballarem en una millora del registre d'habitatges turístics de la Generalitat,** enfocada en una major transparència amb l'ampliació de les dades recollides i optimitzant l'accessibilitat del portal a la ciutadania perquè el qualsevol puga tindre un millor coneixement sobre la seua ubicació i característiques. Així mateix, optimitzarem les cerques individuals i harmonitzarem les dades perquè existisca compatibilitat en castellà i valencià, així com les possibles variacions de les denominacions dels carrers.
- 6.3. **Reforçarem la Unitat d'Ajuda davant el Desnonament i l'Emergència Residencial de la Comunitat Valenciana (UAD):**
-

- 6.3.1. Ampliarem els recursos per a la UAD, la qual, assessora i acompanya a les famílies afectades per un procés de desallotjament o qualsevol altra emergència residencial, la qual cosa ens ha permés atendre més de 2.100 casos i desenvolupar més de 19.000 actuacions.
- 6.3.2. Dotarem d'una estructura administrativa adequada a UAD amb l'objectiu d'elaborar i acordar un nou protocol general d'actuació que integre tant les administracions públiques com les entitats financeres, fons d'inversió, poder judicial i altres parts implicades en els processos de desallotjament en habitatges habituals.
- 6.3.3. Reglamentació del registre autonòmic per al control i seguiment dels habitatges situats en la Comunitat Valenciana que pertanguen a grans tenidors. Seran objecte d'inscripció tots les grans tenidores de la Comunitat Valenciana.
- 6.3.4. Per a afavorir la identificació de les empreses propietàries d'habitatge per part dels inquilins, la Generalitat establirà la informació que serà aportada de manera obligatòria per les grans tenidores d'habitatge a l'hora d'inscriure's en el registre.
- 6.3.5. **Aplicarem la Llei d'Habitatges Col·laboratius** de la Comunitat Valenciana i definirem reglamentàriament el règim jurídic de les entitats titulars que opten per aquest model, mantenint un diàleg obert i continu amb les organitzacions socials que el promouen, amb la finalitat de fomentar una opció residencial que evite pràctiques especulatives i permeta combatre la soledat no desitjada de les persones majors, però també en totes les etapes de la vida.
- 6.3.6. **Establirem un impost al flipping.** Quan un habitatge siga venut abans que hagen transcorregut dos anys des de la seua adquisició, llevat que existisca una raó de força major per a la venda, es carregarà al venedor un impost igual al 20% del preu de compravenda.
-

7. Fomentarem l'emancipació de les persones joves facilitant l'accés d'un habitatge digne, especialment en règim de lloguer.

- 7.1. **Destinarem a les persones joves el 40% del total d'habitatges de titularitat pública** que es vagen incorporant al parc públic en règim de lloguer.
- 7.2. Establirem una reserva preferent d'habitatge protegit per a les persones joves.

8. Millorarem els procediments d'adjudicació i adequació de l'habitatge públic.

- 8.1. Revisarem els procediments d'adjudicació d'habitatge públic i establirem contingents per a col·lectius prioritaris d'atenció.
- 8.2. Revisarem i ampliarem els criteris per a adjudicació excepcional directa a víctimes de violència de gènere i a persones afectades per exclusió residencial greu.
- 8.3. Intensificarem els procediments de regularització de contractes a les persones que habiten al parc públic que complisquen amb els requisits establits pel Registre de l'Habitatge de la Comunitat Valenciana.
- 8.4. Millorarem la coordinació per a una gestió més eficaç del parc públic d'habitatge, estenent el programa d'intervenció comunitària de l'Entitat Valenciana d'Habitatge i Sòl (EVHa).
- 8.5. Crearem un servei de mediació i assessorament en matèria de drets i obligacions de les persones que viuen en blocs d'habitatge de propietat mixta.
- 8.6. Des de l'Entitat Valenciana d'Habitatge i Sòl (EVHa), es garantirà la funció social del parc d'habitatges protegits a través d'un programa específic d'inspecció general i específic.

- 8.7. Elaborarem **plans d'acció específics per a impulsar la regeneració i rehabilitació dels blocs de cases** del parc públic que es troben en males condicions o en procés de deterioració. Els plans d'actuació tindran necessàriament una duració de mínim 6 anys, una inversió pública sostinguda anual de 40 milions d'euros que, necessàriament, vindran acompanyats d'itineraris d'inserció social.
- 8.8. Programarem un mínim d'un 7% d'habitatges del parc públic que garantiscen l'accés i les adaptacions necessàries, en les programacions anuals d'habitatges protegits de promoció pública. Aquesta reserva s'estendrà també a les organitzacions de persones amb discapacitat (habitatges de suport, pisos de convivència, centres de vida independent, etc.).

BARRIS VIUS: EL DRET A LA CIUTAT

En l'actualitat, les ciutats i les seues àrees metropolitanes s'han convertit en un pol d'atracció de capital financer i humà. Aquest fenomen està provocant desequilibris a nivell territorial, que es tradueixen en una regressió progressiva de la població que habita les zones rurals i en una pèrdua de pes econòmic de les ciutats mitjanes.

Aquesta concentració financera i de persones en els nuclis urbans ha propiciat també una acceleració dels processos de segregació de l'espai públic. Les ciutats, quant a construccions socials, també són espais que reflecteixen relacions socials de desigualtat i generen estructures de dominació. Les dinàmiques econòmiques i socials, així com l'exercici de les relacions laborals, de gènere i culturals, provoquen grans bretxes en relació amb la privació en l'accés a determinats llocs i serveis públics i l'expulsió de les classes més empobrides cap a zones degradades. Aquestes desigualtats es manifesten per mitjà de segregacions urbanes, com puguen ser la presència d'urbanitzacions de classes altes i rendes mitjanes, assentaments informals i barris planificats, espais no segurs per a les dones i en llocs ètnicament definits de persones migrades o altres minories, etc.

No obstant això, al mateix temps que l'espai es constitueix com un factor clau en la generació i reproducció de situacions de vulnerabilitat i exclusió, també permet la trobada, la politització de les demandes, el teixit de xarxes i el protagonisme de la ciutadania. Així doncs, la concentració de l'activitat econòmica i humana en les grans ciutats s'ha convertit en un gran repte per a les polítiques públiques urbanes.

D'acord amb això, busquem fer un pas més en la consolidació del dret a la ciutat com al dret de totes les persones que habiten les ciutats a viure, utilitzar, ocupar, produir, transformar, governar i gaudir de les ciutats, pobles i assentaments urbans justos i democràtics, definits com a béns comuns per una vida digna, que ha de compartir-se i pertànyer a totes les persones integrants d'una comunitat.

9. **Aprovació de la Llei de barris de la Comunitat Valenciana**

- 9.1. Crearem un **marc comú d'actuació integral en els barris de la Comunitat Valenciana** que així ho precisen, garantint la sostenibilitat, l'enfocament comunitari i el desenvolupament humà. Per a això, la Llei de Barris de la Comunitat Valenciana tindrà com a objectius principals:
- 9.1.1. Establirem un marc d'actuació integral, en funció del grau de privació del dret a la ciutat per a desenvolupar les actuacions preventives, de contenció o d'urgència que es precisen.
 - 9.1.2. Establir un marc financer sostenible per al desenvolupament de les actuacions amb l'objectiu d'invertir, anualment, l'1% del pressupost no financer de la Generalitat.
 - 9.1.3. **Crearem Equips de Barri** per a garantir l'acompanyament a les veïnes i veïns durant tot el procés i per a assegurar l'enfocament comunitari de les actuacions.
 - 9.1.4. Implicarem les entitats locals per al desenvolupament dels Plans de Barri i crearem els mecanismes de coordinació, col·laboració i cooperació interadministrativa, interdepartamental i tècnica necessaris.
 - 9.1.5. Desenvoluparem instruments de participació ciutadana les decisions de la qual siguen vinculants durant tot el procés per a garantir l'adequació de les actuacions.
- 9.2. Iniciarem la regeneració de 10 barris del País Valencià que presenten algun signe de privació urbana a través del Fons de Garanties per a Barris, d'acord amb la Llei de Barris de la Comunitat Valenciana, amb una dotació de 300 milions d'euros.

10. **Finalitzarem les actuacions de regeneració urbana en els barris.**

-
- 10.1. Finalitzarem les obres dels Entorns Residencials de Rehabilitació Programada (ERRP), finançades a través dels fons europeus Next Generation - EU, d'acord amb els terminis establits per la Comissió Europea. A través d'aquest pla es rehabilitaran 2.853 habitatges en 31 barris de persones vulnerables.
 - 10.2. Acabarem les actuacions de l'Àrea de Regeneració i Renovació Urbana respecte al conveni del Pla Estatal d'Habitatge 13-16, i la seua pròrroga del 201, entre el Ministeri de Foment, la Generalitat Valenciana i els Ajuntaments de la Comunitat Valenciana per a la rehabilitació de 609 habitatges en els diferents barris d'aquests municipis.
 - 10.3. Conclourem les actuacions de l'Àrea de Regeneració i Renovació Urbana respecte al conveni del Pla Estatal d'Habitatge 18-21 entre el Ministeri de Foment, la Generalitat Valenciana i els Ajuntaments de la Comunitat Valenciana per a la rehabilitació de 2.271 habitatges i la renovació d'altres 135 en els diferents barris dels municipis.

11. Impulsarem la rehabilitación de les edificacions i la conservació de l'entorn construït com a eina per a la inclusió social i la lluita contra el canvi climàtic.

- 11.1. Promourem l'elaboració d'estratègies locals de rehabilitació de l'entorn construït a partir d'una anàlisi i diagnòstic integrat capaç d'identificar les necessitats a resoldre i així planificar la política urbana per a un determinat període.
- 11.2. Fomentarem la constitució de les entitats locals com a Agents Rehabilitadors Públics per a assegurar que els fons europeus Next Generation-EU de rehabilitació d'habitatges i edificis vagen destinats a persones amb major necessitat.
- 11.3. Impulsarem la realització de l'Informe d'Avaluació de l'Edifici en aquelles comunitats de propietaris amb ingressos baixos a través de línies de subvencions de la Generalitat i vetlarem pel compliment del Decret 53/2018, pel qual es regula la realització de l'informe d'avaluació de l'edifici d'ús residencial d'habitatge.

-
- 11.4. Crearem el servei d'obres en la direcció general amb competències en rehabilitació, qualitat i eficiència energètica per a tindre capacitat pròpia d'iniciar actuacions de rehabilitació on es determine que existeix la necessitat.
 - 11.5. Impulsarem i discriminarem positivament les actuacions tendents a garantir l'accessibilitat universal, mitjançant l'aprovació d'una estratègia d'accessibilitat.
 - 11.6. Millorarem la informació, formació i comunicació en matèria de rehabilitació per a fomentar el manteniment integral preventiu i sostenible dels edificis. A aquest efecte, s'afavorirà la professionalització del sector i la reconversió del sector de la construcció cap a la rehabilitació.
 - 11.7. Fomentarem la sobirania energètica residencial reduint el consum d'energia dels edificis i promovent l'autogeneració per a així mitigar la pobresa energètica.
 - 11.8. Promourem l'envelliment actiu en els habitatges de les persones majors amb un programa específic d'adaptació d'habitatges a les seues pròpies necessitats.
 - 11.9. Treballarem per a la reutilització de materials en el sector de la rehabilitació de, almenys, un 10% i la reducció del consum d'aigua potable de, almenys, un 20%.

12. Consolidarem actuacions urbanes per a recuperar espais, edificis públics i afavorir la resiliència.

- 12.1. Consolidarem per decret el Pla Conviure com un programa que fomenta l'urbanisme de proximitat, la renaturalització i resiliència de l'espai urbà i mecanisme de governança innovadora.
- 12.2. Ampliarem la dotació pressupostària anual del Pla Conviure fins als 40 milions d'euros amb l'objectiu d'implicar les entitats locals en la rehabilitació d'edificis i l'adequació de l'entorn construït.

- 12.3. Blindarem el Pla Recuperem Llars com a eina clau per a recuperar el patrimoni edificat del món rural, augmentant l'oferta pública d'habitatges en lloguer assequible i contribuint a reduir la bretxa creixent entre el món urbà i el món rural.
- 12.4. S'ampliarà la dotació pressupostària anual del Pla Recuperem Llars a 10 milions d'euros.
- 12.5. Millorarem la resiliència de l'entorn urbà enfront de catàstrofes naturals mitjançant la reversió d'espais en risc, el foment de xarxes solidàries i de cooperació i la millora del comportament dels habitatges existents.
- 12.6. Recuperarem el patrimoni vernacle per a la repoblació i redinamització de l'entorn rural

MODEL PRODUCTIU

LA PLANIFICACIÓ ECOLÒGICA DE L'ECONOMIA: UNA APOSTA PEL CANVI DEL MODEL PRODUCTIU VALENCIÀ

13. Donarem un **gir ecològic a l'economia**, assumint des de la Generalitat un paper actiu per a fer efectiva una **planificació de l'activitat econòmica i productiva a partir de criteris mediambientals** que ens permeta desplegar una estratègia industrial moderna dirigida a transformar el model productiu de la Comunitat Valenciana mitjançant l'aposta per mesures i projectes públics encaminats a aquesta finalitat. Per a això:
- 13.1. **Incorporarem a la comptabilitat pública indicadors que ens permeten realitzar un balanç ecològic encertat per a realitzar les actuacions corresponents des de les institucions públiques.** Per a això, impulsarem la territorialització del Comité Econòmic i Social de la Comunitat Valenciana a partir d'una estructura comarcal composta per persones expertes del món acadèmic i per integrants de les organitzacions sindicals, de les organitzacions empresarials i del sector de l'economia social i solidària. D'aquesta manera, millorarem el diagnòstic de la situació de cada zona del nostre territori en matèries econòmiques, socials i d'ocupació, promourem la realització de propostes de desenvolupament i finançament i integrarem una perspectiva global i arrelada en el territori a la planificació ecològica de l'economia.
 - 13.2. **Establirem un sòl d'inversió pública**, mitjançant una programació sobre el percentatge mínim dels ingressos dels pròxims anys, que haurà de destinar-se a la política econòmica de la Generalitat Valenciana per a escometre l'impuls, modernització i transformació dels nostres sectors productius a mitjà i llarg termini.
 - 13.3. **Impulsarem la creació d'empreses públiques en sectors estratègics o de primera necessitat** per a la ciutadania valenciana, com són alguns dels sectors que proposem en els diferents apartats d'aquest programa (energia, alimentació, banca, fàrmacs, etc.).

-
- 13.4. **Crearem una banca pública valenciana arrelada al territori i als seus interessos estratègics.** No solament permetria evitar els abusos amb les hipoteques de tipus variable que estem veient en els últims mesos, sinó que a més ens permetria dirigir el finançament a l'economia productiva autonòmica i local d'una manera molt més eficaç que el sistema financer especulatiu privat, dur a terme una atenció més orientada a la ciutadania amb especial atenció a la bretxa digital, així com un millor manteniment d'oficines i caixers en el conjunt de la Comunitat Valenciana oblidada.
- 13.5. **Fomentarem la xarxa de petites i mitjanes empreses pertanyents a sectors estratègics de l'economia valenciana per a millorar la nostra capacitat productiva** a l'hora de fer front a situacions adverses o imprevisibles que poden provoquen forts impactes sobre l'economia, la qual cosa afavorirà a més la creació d'ocupació en aquests sectors a partir de l'arrelament territorial i des d'una perspectiva social.
-
- 13.6. **Crearem una entitat gestora encarregada d'establir fons de participacions públiques** en empreses valencianes de sectors estratègics com a instrument orientat cap a la gestió pública que servisca de suport a la planificació ecològica de l'economia i possibilita dur a terme una política industrial activa des del públic que permeta enfortir i ampliar la indústria de la Comunitat, generar ocupació de qualitat i planificar democràticament el teixit productiu.
14. **Aprovarem una Llei contra la deslocalització d'empreses que hagen obtingut finançament públic** i la normativa necessària per a desenvolupar el contingut que recull la Llei 1/2015, de 6 de febrer, d'Hisenda Pública, del Sector Públic Instrumental i de Subvencions respecte a aquesta matèria.
-

-
- 14.1. Amb aquesta normativa, **exigirem a les empreses que s'emporten la seua producció o la seua seu social anara de la Comunitat Valenciana que retornen les ajudes i subvencions públiques obtingudes** a través de l'administració autonòmica o el sector públic instrumental de la Generalitat Valenciana durant els 10 anys anteriors, amb la finalitat de protegir la indústria valenciana i garantir la seua continuïtat a partir del paper planificador de la Generalitat.
- 14.2. **Inclourem mesures per a protegir els llocs de treball afectats** en cas que es faça efectiva la deslocalització d'una empresa beneficiària de finançament públic per a fomentar l'estabilitat laboral.
- 14.3. Així mateix, **obstaculitzarem els potencials intents de grans empreses de recórrer a l'amenaça de la deslocalització**, que podria comportar la retallada de llocs de treball i l'empitjorament de les condicions laborals dels treballadors i treballadores d'aquesta, per a provocar la immediata resposta per part dels poders públics en el seu benefici particular.
- 14.4. Amb això, de la mateixa manera que posem de manifest el nostre reconeixement a la importància del sector empresarial i la resta d'agents de la nostra economia mitjançant la realització de diferents tipus d'ajudes públiques i subvencions, també considerem que és imperatiu que l'administració valenciana es dote de mecanismes que protegisquen el teixit productiu valencià, els llocs de treball i a la ciutadania en general enfront dels efectes desfavorables que els processos de deslocalització puguen perpetrar sobre el nostre territori.
15. **Fomentarem que les ajudes i partides pressupostària dirigides al teixit empresarial i concretament aquelles destinades a les grans empreses** que desenvolupen la seua activitat en el territori valencià, no es puguen realitzar a fons perdut, sinó que **la inversió realitzada s'haurà de traduir en accionariat assumit per la Generalitat**.
16. **Promourem l'aplicació de clàusules de responsabilitat fiscal en la contractació pública**, tant en el nivell administratiu autonòmic com local, afavorint a les empreses fiscalment responsables i penalitzant a aquelles que compten amb filials en paradisos fiscals.
-

- 17.** Impulsarem mesures perquè les empreses i les organitzacions empresarials que hagen obtingut qualsevol tipus de finançament de l'administració autonòmica o el sector públic instrumental de la Generalitat Valenciana publiciten, comuniquen i difonguen anualment informació respecte als recursos adquirits i les finalitats d'aquests, amb l'objectiu que el conjunt de la ciutadania valenciana tinga un fàcil accés a aquestes dades.

OCUPACIÓ

MESURES ENFRONT DE LA PRECARIETAT LABORAL

- 18. Programa de Motivació, Iniciativa i Talent (MIT):** Desenvoluparem un programa d'ocupació jove que connectarà les necessitats tant del territori, així com de la formació educativa i professional, amb la realitat del mercat laboral i advocarà per l'expansió del model cooperativista. Amb aquest programa:
- 18.1. **Posarem en marxa una estratègia d'ocupació jove que afavorisca la reindustrialització de la Comunitat Valenciana en sectors essencials i estratègics**, com és el cas del desplegament de les energies renovables, el sector alimentari, la mobilitat urbana sostenible o la indústria farmacèutica i biomèdica, així com altres sectors que ens permeten dirigir-nos cap a una diversificació i modernització industrial. El principal objectiu de l'estratègia serà la generació d'ocupació digna, de qualitat, sostenible i facilitar el canvi del model productiu, per la qual cosa contindrà, almenys, les següents condicions: disposar de contractes indefinits amb un compromís de permanència mínim de 3 anys, garantir la formació continuada i adaptació necessària per al lloc de treball, així com la prohibició d'evidenciar qualsevol tipus de bretxa salarial.
- 18.2. **Crearem un fons públic amb la dotació pressupostària suficient per a facilitar crèdits blans i assessorament a persones joves que vulguen formar cooperatives basades en l'economia social.** En aquest sentit, prestarem una atenció especial a l'establiment de facilitats per al desenvolupament de cooperatives productores (agràries, de treball associat, elèctriques, d'habitatge o de consum) en zones en risc de despoblació de l'interior de la Comunitat Valenciana, prioritzant l'accés a persones joves amb coneixements pràctics o acadèmics sobre l'activitat que siga necessari desenvolupar en les diferents localitats.

-
- 18.3. **Establirem un salari jove de, almenys, un any, per a aquelles persones joves que decidisquen iniciar-se en el model empresarial cooperatiu** formant part d'elles com a integrants. Aquesta mesura té com a objectiu impulsar el primer any d'un projecte cooperatiu i donar suport a l'elecció de la joventut per dedicar-se a opcions dins del teixit cooperatiu existent mitjançant una quantia econòmica.
- 18.4. **Desenvoluparem normativa per a la Formació Professional i fomentarem l'ocupació utilitzant els fons europeus** per a revolucionar les polítiques actives d'ocupació i avançar en la connexió directa entre les necessitats del teixit productiu valencià, l'oferta formativa d'FP i la cobertura de llocs de treball de qualitat, donant prioritat a perfils concrets com a persones parades i en situació de vulnerabilitat. De la mateixa manera, en l'àmbit de la Formació Professional dual, impulsarem la participació de l'alumnat en empreses cooperatives.
- 18.5. **Ampliarem els incentius a la contractació de joves que finalitzen les pràctiques** curriculars dels seus estudis de formació professional i universitària mitjançant l'augment de les ajudes destinades a aquest efecte, amb l'objectiu de fomentar la seua inserció laboral i facilitar el seu accés al mercat de treball.
- 18.6. **Aplicarem mesures correctores que desincentiven la realització de pràctiques no remunerades fora de l'àmbit acadèmic** i garantirem que les beques no siguen utilitzades com a substitut de llocs de treball ordinaris, assegurant així la dignitat i justa compensació dels treballadors i les treballadores en formació.
- 18.7. **Potenciarem els programes d'investigació** augmentant les subvencions dirigides a la contractació de persones joves tècniques i investigadores en projectes relacionats amb innovació, sanitat, transició ecològica, economia circular i digitalització de serveis.
-

- 18.8. Sobre la base dels recursos ja existents per a aquest fi, **crearem un programa de formació i ocupació dirigida a dones joves en situació de vulnerabilitat** a la Comunitat Valenciana, amb l'objectiu de fomentar la seua inserció laboral i reduir la precarietat d'aquest sector en la societat.
- 18.9. **Implementarem programes públics de formació i capacitació en competències digitals per a persones desocupades menors de 35 anys**, amb l'objectiu de fomentar l'adaptació i aprofitament de les oportunitats laborals que ofereix la digitalització, així com l'ús d'intel·ligència artificial en l'àmbit professional i educatiu. Aquesta mesura requereix la col·laboració activa d'empreses i els centres educatius on s'impartiran els cursos i tallers. Així mateix, comptarà amb incentius dirigits a les empreses col·laboradores que es comprometen a la contractació de les persones que hagen completat aquests programes de formació. D'aquesta manera, es fomentaria una transició racional cap a l'economia digital, reduint l'exclusió laboral d'un sector de la població activa.

19. **Reforçarem l'autogovern valencià en el camp de les relacions laborals** per a reprendre la capacitat d'exercir la competència com una vertadera autoritat autonòmica en matèria laboral. Per a això:
- 19.1. **Impulsarem el diàleg social a nivell autonòmic** propiciant l'acord com a eina de racionalització de l'estructura de la negociació col·lectiva, reduir la seua excessiva atomització i la incorporació d'acords que permeten el desenvolupament efectiu de la reforma laboral.

-
- 19.2. **Ampliarem els programes d'inspecció** de lluita contra el frau en la contractació, temps de treball i de prevenció d'accidents laborals. És urgent un reforç en coordinació amb la Inspecció de Treball com a mecanisme de lluita contra l'economia submergida, el frau en la contractació, en particular la contractació a temps parcial, així com per a la fiscalització del compliment dels plans d'igualtat i de prevenció de riscos laborals.
- 19.3. **Augmentarem els recursos per a la prevenció de pràctiques discriminatòries en les relacions laborals**, avançant en la garantia d'igualtat de tracte en l'àmbit laboral. Aquesta proposta la treballarem en coordinació amb la Inspecció de Treball i Seguretat Social per a controlar el compliment de mesures i plans d'igualtat, i verificarem que les empreses complisquen amb la seua obligació d'arbitrar un procediment específic per a la prevenció de l'assetjament sexual i per raó de sexe, així com la tramitació de denúncies.
- 19.4. **Promourem que l'Institut Valencià de Seguretat i Salut en el Treball (INVASSAT) tinga un paper més actiu** en la planificació, coordinació i control de l'activitat preventiva com a organisme autònom de la Generalitat encarregat de la prevenció de riscos laborals. Així mateix, augmentarem la cobertura de vacants en el INVASSAT i reforçarem la coordinació amb la Inspecció de Treball de la Seguretat Social.
- 19.5. **Implementarem polítiques per a millorar les condicions laborals de les persones joves**, perseguint el frau en les pràctiques no laborals, els falsos autònoms i l'economia submergida.
20. Implementarem **polítiques dirigides a transformar la jornada laboral** actual en les empreses de la Comunitat Valenciana mitjançant canvis en la distribució d'hores de treball diàries, per a corregir la incompatibilitat existent entre el mercat de treball actual amb el desenvolupament d'una vida personal i familiar plena. Per a això, comptarem amb la participació activa dels agents socials i intentarem implementar les següents mesures:
-

20.1. **Apostarem per la reducció de jornada laboral a 32 hores setmanals per a les ocupacions a temps complet.** Considerem que és necessari tindre un debat sobre la jornada laboral actual, però hem d'apostar per una proposta més ambiciosa per a la implantació de la jornada de 32 hores, en la qual s'estudie l'ús del temps en hores laborables, i ens permeta plantejar fórmules que enfoquen el vertader problema de fons, que no és únicament la falta de temps lliure o aconseguir un dia lliure més a la setmana, sinó la incompatibilitat del mercat de treball actual amb la vida, és a dir, amb la possibilitat de compatibilitzar l'àmbit professional amb tindre temps per a cuidar i cuidar-nos. En aquest sentit la nostra proposta parteix de dues mesures:

20.1.1. Mantindrem i ampliarem les subvencions de la Generalitat dirigides a les empreses que opten per implantar la jornada laboral de 32 hores setmanals.

20.1.2. Impulsarem estudis pilot sobre l'activitat real (sense la utilització de festius per a evitar biaixos en el mesurament i avaluació d'aquesta política pública) per al canvi de jornada laboral en el conjunt del territori valencià, que aniran acompanyades d'ajudes per a les empreses que decidisquen participar i, sobretot, acompanyats des del minut un per la participació dels agents socials.

21. **Ampliarem el reconeixement de les malalties professionals del col·lectiu de cambreres de pis (kellys)** i mantindrem un diàleg fluid amb aquest col·lectiu per a adoptar mesures dirigides a millorar la prevenció de riscos laborals, les seues condicions laborals, així com emplaçar als agents socials a sostindre un procés de diàleg amb organitzacions en defensa de les kellys, amb l'objectiu que les seues reivindicacions siguen recollides posteriorment en els acords per a la renovació dels convenis col·lectius en la Comunitat Valenciana.

Així mateix, des del Govern central treballarem per a **incrementar el nombre d'inspeccions en el sector hoteler** i, d'aquesta manera, assegurar el compliment de la legislació de riscos laborals, realitzar comprovacions d'ofici i establir protocols adequats que permeten a les treballadores denunciar la seua situació laboral sense por de les represàlies.

-
22. **Aplicarem mesures en el sector turístic des de la perspectiva laboral** per a millorar la situació d'aquesta activitat econòmica i donar resposta a la precària situació dels treballadors i treballadores. Per a això:
- 22.1. **Implementarem mesures enfocades en la promoció i la professionalització del turisme rural** a l'interior de la Comunitat Valenciana. Una activitat econòmica que té una gran importància en els municipis on el patrimoni natural i el paisatge juguen un enorme paper com a actius per a atracció turística.
 - 22.2. **Confeccionarem un mapa que reflectisca les zones vulnerables a la saturació turística** i prioritzarem, mentre continuen els excessius ritmes de creixement actuals en aquestes zones, accions de promoció turística en aquelles àrees menys concorregudes en les quals càpia un desenvolupament turístic sostenible i socialment just.
 - 22.3. **Posarem en marxa un segell d'ocupació justa i de qualitat** per als establiments del sector, la possessió del qual haurà de tindre's en consideració per a l'accés a qualsevol iniciativa pública de la Generalitat Valenciana i que comptarà amb un reforç de la inspecció per a garantir el seu compliment. L'objectiu és distingir a les empreses que desenvolupen bones pràctiques de les quals no ho fan. Per a obtindre el segell hauran de complir-se els següents requisits: aplicació de convenis col·lectius, prevenció de riscos laborals, valorar que l'empresa no arrossega infraccions greus i posada en marxa de mesures vinculades a l'ocupació de qualitat.
 - 22.4. **Impulsarem un acord per a l'ocupació de qualitat en el turisme** basat en el diàleg social, en la millora de les condicions laborals i en un millor repartiment entre tots els actors dels beneficis i millores en la rendibilitat. L'acord contemplarà els següents punts:
 - 22.4.1. Augment progressiu en els salaris per a compensar les baixades patides durant la crisi i recuperar el poder adquisitiu que han viscut les treballadores i treballadors del sector durant aquests últims anys

22.4.2. Pla d'ajudes a la lluita contra la temporalitat i estacionalitat del treball.

22.4.3. Inspecció i control de les càrregues del treball, posada en marxa de mesures de prevenció en matèria d'ergonomia i reconeixement de les malalties professionals.

23. Adaptarem el treball durant èpoques d'altres temperatures. El treball en època d'altres temperatures suposa riscos importants per a la salut, podent causar trastorns com l'esgotament o colps de calor. Per això, durem a terme les següents mesures:

23.1. Garantirem que aquelles empreses que executen contractes amb l'administració pública autonòmica prenen mesures correlatives en el seu àmbit especialment per a previndre els efectes de la calor en aquells treballs amb major càrrega física.

23.2. Actualitzarem i ampliarem la guia de mesures preventives per al treball en èpoques d'altres temperatures del INVASSAT incloent, a més, la necessitat d'adaptar els codis de vestimenta i l'ús de la refrigeració.

23.3. Realitzarem campanyes informatives per a conscienciar a la societat sobre la necessitat d'un canvi d'hàbits en les èpoques de major calor per a millorar la confortabilitat i previndre riscos per a la salut.

23.4. Acordarem amb els agents socials mesures que milloren la confortabilitat dels treballadors i previnguin riscos per a la seua salut en les èpoques de major calor.

24. Desenvoluparem polítiques d'ocupació dirigides a les persones majors de 45 anys, focalitzant sobre persones desocupades de llarga duració i aturades amb una baixa formació. La nostra proposta consisteix a ampliar els recursos existents en programes de formació i capacitació específics, amb l'objectiu d'ampliar habilitats professionals, coneixements i augmentar les seues possibilitats en el mercat de treball.

FISCALITAT

FISCALITAT REDISTRIBUTIVA: QUE PAGUEN MÉS ELS QUI MÉS TENEN

25. **Defensarem l'harmonització fiscal del conjunt de comunitats autònomes per a previndre dinàmiques de competència fiscal a la baixa que originen fenòmens com el *dúmping fiscal* i la generació**

de paradisos fiscals interns. Així mateix, des de la Comunitat Valenciana impulsarem aquesta direcció a la Unió Europea, restringint aquestes pràctiques entre Estats membre perquè la fiscalitat siga realment una eina de redistribució posada al servei de les majories socials, evitant així que la posició de poder que ocupen grans empreses els permeta realitzar moviments de capitals amb independència de qualsevol altre factor que puga ser perjudicial en termes socials.

26. Continuarem amb la senda iniciada durant aquesta legislatura en el **marc fiscal de la Generalitat** per a redistribuir els esforços de la nostra societat amb els quals afrontar les conseqüències econòmiques. No obstant això, les nostres propostes van més enllà del que s'ha aconseguit respecte al caràcter redistributiu del nostre sistema fiscal, no volem que les pròximes reformes fiscals que necessita la nostra terra es queden a mig camí, sinó que proposem una proposta integral amb dos objectius bàsics: garantir que els recursos públics no es veuen minvats i millorar la progressivitat fiscal fins al 2027. Per això:

- 26.1. **Reforçarem la fiscalitat valenciana a través de la millora de la progressivitat global del sistema tributari per mitjà d'un esforç addicional de les rendes més elevades i els grans patrimonis** perquè no es vegen afectats els ingressos públics que permeten sustentar el gruix dels serveis públics essencials.

-
- 26.2. **Incrementarem i ampliarem l'Impost sobre el Patrimoni** perquè també el paguen els qui posseeixen 400.000 euros o més.
- 26.3. **Farem més progressiu l'Impost de Successions i Donacions** i l'adaptarem al context actual d'inflació.
- 26.4. **Reforçarem la lluita contra el frau fiscal** mitjançant l'ampliació de la plantilla d'inspecció i les actuacions de l'Agència Tributària Valenciana.
- 26.5. **Crearem un cànon per a per a les grans energètiques que volen desenvolupar macroinstal·lacions d'energia renovable en el territori valencià.** Aquest cànon permetrà la recaptació necessària per a dotar un fons de sostenibilitat del territori i/o transició justa i recauria sobre les grans plantes de renovables que amb projectes en curs en les tres províncies de la Comunitat. Ho pagarien les empreses propietàries d'aquestes plantes i podria servir no solament per a dinamitzar l'economia de la zona, sinó també per a baixar la factura de la llum en els municipis més afectats per les plantes.
- 26.6. Implementarem un **tribut sobre begudes ensucrades envasades** tal com recomana l'Organització Mundial de la Salut (OMS). Aquest tribut estarà dirigit a les grans distribuïdores d'alimentació que subministren begudes ensucrades per raó dels efectes que tenen en la salut de la població de la Comunitat Valenciana. Aquest tribut serà directe, finalista i propi de la Comunitat Valenciana, que haurà de ser destinat a:
- 26.6.1. Fomentar l'alimentació saludable, especialment en la població infantojuvenil i majors de la Comunitat Valenciana.
- 26.6.2. Promoure i sufragar polítiques públiques que aborden l'obesitat en la població de la Comunitat Valenciana.

CISTELLA DE LA COMPRA

UNA CISTELLA DE LA COMPRA ASSEQUIBLE I LA DEFENSA DE LA PROTECCIÓ DE LA PRODUCCIÓ VALENCIANA

Posarem en marxa un **pla de resposta enfront de la pujada exponencial dels aliments bàsics**. Perquè aquest pla tire avant, la nostra proposta va des de mesures que només es poden dur a terme en el Govern central, fins a canvis profunds en el mercat alimentari valencià i beneficis per al sector primari que duren a terme des de la Generalitat.

Mesures que adoptarem en el Govern:

- 27. Definirem una cistella de la compra bàsica d'aliments i establirem un mecanisme de regulació de preus** que permetrà limitar les seues oscil·lacions per a poder evitar l'especulació i garantir l'accés als aliments bàsics i frescos de primera necessitat que en ella figuren.

Sabem que aquesta mesura no és del grat de grans distribuïdores d'aliments començant per Mercadona, però recordem que la llei de comerç a Espanya diu que es poden intervindre els preus màxims de productes bàsics, per tant, en un moment de necessitat urgent la prioritat ha de ser limitar el cost d'aliments essencials, encara que això implique retallar marges de beneficis. Si les grans plataformes de distribució no fan el pas i no comencen a reduir el preu d'aliments bàsics i frescos per a les famílies en situació de vulnerabilitat, el Govern ha d'adoptar mesures i la Generalitat hauria d'exigir la seua aplicació immediata.

- 28. Habilitarem ajudes directes i línies de crèdit**, en coordinació amb les comunitats autònomes, que estaran **dirigides al xicotet comerç** pertanyent al sector alimentari, que s'haja vist afectat per l'increment de costos derivats de la inflació.
- 29.** A fi de garantir preus justos al sector de la producció, així com evitar la venda a pèrdues, **implementarem les mesures necessàries per a garantir el compliment de la llei de la cadena alimentària**, amb els objectius de:

-
- 29.1. **Establirem un sistema realment eficaç de control dels preus de la cadena alimentària.** En aquest sentit, treballarem en la implementació de mecanismes públics per a conèixer els costos i els marges comercials de tots els agents de la cadena agroalimentària per a evitar els abusos.
- 29.2. **Sancionarem en casos d'abús en els preus d'aliments bàsics definits en la cistella de compra bàsica d'aliments.**
30. **Crearem un tribut que greu els beneficis extraordinaris de les grans cadenes de distribució alimentària i grans supermercats** que operen al país, els fons del qual es destinen a frenar els impactes derivats de la inflació sobre el sector primari, el xicotet comerç i contribuïsquen a sufragar el cost de la cistella de la compra bàsica.

Mesures que adoptarem en la Comunitat Valenciana:

En la Comunitat Valenciana hem adoptat mesures extraordinàries de suport a persones vulnerables per a pal·liar els efectes de la pujada dels preus de l'alimentació com el bo cistella de la compra, no obstant això, des de Unides Podem - EUPV, advertim que aquesta mesura, encara que pot pal·liar el problema de manera temporal, és manifestament insuficient per a afrontar la dramàtica situació en la qual estem immersos, amb preus abusius que escanyen als consumidors i pràctiques monopolistes que esclafen als productors. Considerem que és fonamental implementar mesures que no siguen de caràcter temporal i que aporten solucions duradores per a les famílies més vulnerables i els sectors productius més perjudicats. Per això:

31. **Crearem supermercats públics** en col·laboració amb el teixit de cooperatives de la Comunitat Valenciana i comptant amb la xarxa de supermercats cooperatius existent al nostre país, perquè el sector públic pugua entrar en l'àmbit de la distribució i generar, d'aquesta manera, un circuit alternatiu partint des de la compra en origen.

Considerem que l'existència d'operadors públics prou potents i dotats amb producció local, permetria competir amb les grans distribuïdores on determina els preus un oligopoli alimentari. Això ens permetria:

1. Oferir preus més baixos a les famílies.

2. Un tracte més just i millora dels preus a la petita i mitjana producció agrícola i ramadera local.
 3. Condicions laborals millors i més dignes per als treballadors i treballadores.
32. **Estendrem les ajudes econòmiques d'emergència social** per a donar cobertura a les despeses destinades a cobrir les necessitats bàsiques familiars com la garantia de l'accés de la població valenciana en situació de vulnerabilitat a una cistella d'aliments bàsics i frescos.
 33. **Donarem suport a la transformació del mercat alimentari reforçant els incentius fiscals i el suport financer a les empreses agroalimentàries i de consum sota formes de propietat cooperativa** en el territori valencià que desenvolupen el seu servei en connexió amb sistemes agraris pròxims, locals i sostenibles.
 34. Treballarem en la **reducció de traves per a millorar les capacitats de la venda directa i els circuits curts de comercialització** entre xicotets productors del sector primari valencià i les persones consumidores.
 35. **Modificarem el Pla d'Acció Territorial Sectorial del Comerç de la Comunitat Valenciana per a deixar sense efecte la moratòria que afecta les grans superfícies** comercials i farem més exhaustiva la regulació que limita l'expansió d'aquestes, alhora que reforçarem les mesures de protecció del xicotet comerç.
 36. **Apostarem pel model cooperatiu com a sistema empresarial** orientat cap a la creació d'ocupació de qualitat, evitar processos de deslocalització empresarial i fomentar en l'activitat econòmica sota principis relacionats amb l'acció social i l'interés general. La idea és promocionar el model cooperativista agroalimentari d'acord amb el marc del Pacte Verd Europeu pel Clima, fomentant la producció i distribució cooperativa com a mecanisme idoni de proximitat de la cadena de valor. Per a això:

-
- 36.1. **Fomentarem mitjançant campanyes informatives institucionals el coneixement sobre la figura societària de les cooperatives** de consum com a forma d'organització democràtica basada en valors relacionats amb la sostenibilitat, l'economia circular, el consum de proximitat i el coneixement en matèria de consum responsable.
- 36.2. **Crearem un programa de formació anual destinada al personal tècnic d'orientació en els espais Labora, perquè puguem impartir tallers informatius sobre el model d'ocupació cooperativista a les persones en situació de desocupació.** Un programa anual de breus formacions recurrents dirigit a aquests professionals facilitaria la millor comprensió del qual pot oferir aquest model cooperativista a persones a la recerca d'ocupació i contribuiria a millorar la qualitat del servei públic d'orientació laboral que s'ofereix des d'aquestes oficines.
- 36.3. **Potenciarem plans de suport i foment del cooperativisme** en la Comunitat Valenciana com a instrument idoni per a la transformació econòmica sobre la base de les línies estratègica definides en el pla *Fent Cooperatives*, mitjançant:
- 36.3.1. Farem costat a l'adaptació tecnològica i treballarem en un sistema de garanties financeres per a les cooperatives, perquè puguem adaptar-se a les necessitats actuals del mercat i competir en millors condicions alhora que fomentem un model de negoci alternatiu.
 - 36.3.2. Identificarem les bones pràctiques en matèria d'organització interna i participació cooperativa, i divulgació d'aquestes.
 - 36.3.3. Promocionarem el lideratge de la joventut i les dones com a part essencial en l'impuls que volem donar a les cooperatives. Sobre la base de l'obligació actual de desenvolupar plans d'igualtat, volem aprofundir en l'augment de la presencialitat de les dones.

-
- 36.4. Promourem la participació de les cooperatives en el diàleg social, a través dels seus propis interlocutors, amb la finalitat d'aprofundir en la democratització empresarial.
- 37.** Incrementarem els recursos d'inspecció en el tràmit de denúncies i reclamacions per a sancionar els incompliments de la normativa en matèria de consum, garantint la protecció i defensa de les persones consumidores i usuàries.
- 38.** Farem un major esforç informatiu des de l'Observatori de preus de la Comunitat Valenciana que permeta a la gent identificar les possibles pujades injustificades de preus en béns bàsics i elevar el grau de coneixement sobre els seus drets i alternatives de resolució de conflictes com a persones consumidores. Així mateix, millorarem la transparència en matèria de sancions realitzades.
- 39.** Els avantatges de comptar amb comerç de barri són innombrables, tant en termes de creació d'ocupació com de mobilitat o de vida en el barri, per aquest motiu **intervindrem per a protegir el comerç i la producció de proximitat mitjançant:**
- 39.1. **Reserva d'espais públics, immobles del parc públic i clàusules que ens permeten protegir el teixit comercial local** que usa productes de proximitat o de quilòmetre zero.
- 39.2. **Reforçarem els mercats locals** per a la venda directa, amb especial atenció per als mercats agroecològics.
- 39.3. Farem que la Generalitat en col·laboració activa amb els ajuntaments, afavorisca la **utilització aquests espais i locals a preus baixos o de manera gratuïta** fins que el negoci comence a funcionar, manifeste una activitat econòmica estable i pugui abonar una renda de lloguer que obvie el desmesurat preu de mercat en zones o barris saturats.
- 39.4. L'ocupació que generem amb aquesta iniciativa donarà prioritat a les persones desocupades de llarga duració, persones majors de 45 anys i persones amb llindars de renda baixa que desitgen obrir negocis de proximitat.
-

AGENDA VALENCIANA I FEDERALISTA

L'agenda valenciana i federalista han d'anar de bracet si volem donar una resposta efectiva i útil a les grans reclamacions de la Comunitat Valenciana que compten amb un elevat grau de consens com són, per exemple, l'injust sistema de finançament públic, l'inassumible deute històric i la insuficiència d'inversions estatals, amb especial gravetat a la província d'Alacant.

Tots aquests elements entrellacen la qüestió social i territorial, fent-les indissociables a l'hora de buscar la millora dels serveis públics fonamentals per al conjunt de la població, sent imperativa i inajornable la reforma del model territorial. D'aquesta manera, la Generalitat Valenciana no pot conformar-se amb escenificar un rol passiu en la resolució i consecució d'aquests reptes, sinó que té la responsabilitat d'utilitzar tots els mecanismes que es troben al seu abast per a invertir la tendència a la seua cronificació.

Hem de dirigir-nos cap a un model de caràcter federal capaç de superar les fractures a les quals actualment no es troba eixida i que aprofundeixen en els problemes de vertebració territorial i de cohesió social al nostre país. Per tot això, a continuació proposem una sèrie de mesures dirigides a donar resposta a aquesta problemàtica.

- 40. Elevarem una proposta de reforma de l'actual Sistema de Finançament Autonòmic perquè siga debatuda en el Congrés dels Diputats.** Aquesta proposta haurà de permetre'ns incrementar els ingressos corrents de la Generalitat Valenciana sense necessitat de fer ús d'altres instruments financers, per la qual cosa inclourà com a criteri fonamental per a la distribució dels recursos el de la població real i el compliment dels principis constitucionals de suficiència en la provisió de serveis públics i solidaritat territorial. No obstant això, mentre que es materialitza aquesta reforma, la Comunitat Valenciana seguirà en una situació d'injustícia, per la qual cosa sol·licitarem la creació d'un fons transitori d'anivellament amb el qual es compense a aquelles comunitats infrafinançades fins a la seua aprovació definitiva.

-
41. **Defensarem una reforma fiscal progressiva d'àmbit estatal que aprofundisca en la integració tributària dels sectors privilegiats** que han estat històricament exempts com, per exemple, les grans fortunes o el sector bancari, així com la persecució del frau fiscal, amb l'objectiu de dotar al sistema de finançament autonòmic de recursos suficients perquè cap territori es veja perjudicat per la seua reforma.

Així, la reforma fiscal i la reforma del Sistema de Finançament Autonòmic han de complementar-se per a garantir la seua efectivitat a l'hora de complir els objectius de millora dels serveis públics i augment de la capacitat de la Comunitat Valenciana per a abordar la tasca de transformar el model productiu.

42. **Realitzarem una anàlisi detallada sobre la composició del deute públic de la Comunitat Valenciana** que inclourà, en tot cas, informació sobre els efectes derivats de l'infrafinançament, de les pràctiques corruptes, així com la seua interrelació amb les polítiques d'austeritat. Amb això, realitzarem un informe que servirà de suport tant per a obtindre un major coneixement sobre aquesta qüestió com per a promoure un diàleg sobre la situació del deute valencià amb el Govern d'Espanya.
43. **Treballarem per la condonació del deute històric originat per la situació d'infrafinançament** que porta arrossegant durant anys la Comunitat Valenciana a partir d'una proposta concreta des del govern valencià.
44. **Promourem una transformació del Consell de Política Fiscal i Financera de les Comunitats Autònomes** com a òrgan de coordinació entre l'Estat i el conjunt de comunitats autònomes en aquestes matèries per a millorar la seua transparència i regles de funcionament, així com el rol efectiu que exerceix en el sistema polític espanyol.
45. **Defensarem la fi de les polítiques d'austeritat mitjançant la supressió o suspensió permanent de l'article 135 de la Constitució Espanyola**, les regles fiscals de la qual restringeixen els recursos de les comunitats autònomes en anteposar el pagament del deute sobre la garantia de cobertura dels serveis públics.

46. **Exigirem que les inversions territorials de l'Administració General de l'Estat siguen suficients** i executades en la Comunitat Valenciana, així com revertir el dèficit existent respecte a la província d'Alacant en aquest sentit.

SERVEIS PÚBLICS

SANITAT PÚBLICA

REFORÇ INTEGRAL DE L'ATENCIÓ SANITÀRIA

La principal porta d'entrada a la nostra sanitat és l'Atenció Primària. Es tracta del servei que atén de manera directa a la situació general de salut en la Comunitat, en la qual s'evidencia un envelliment poblacional que té conseqüències directes sobre la cronicitat, la dependència i, per tant, genera una demanda creixent en un servei que és l'eix vertebrador del Sistema Valencià de Salut i constitueix la base que sosté les principals característiques que defineixen la nostra sanitat: l'accessibilitat i la universalitat. De fet, tal com assenyala Amnistia Internacional, el 70% de les necessitats de salut al llarg de la vida d'una persona s'atenen per aquesta mena d'assistència sanitària.

No obstant això, no sempre ha rebut la cura que mereix i, el personal sanitari va haver d'encarar la COVID-19 amb una Atenció Primària que no comptava amb els recursos suficients. Per això, any rere any des del govern valencià hem augmentat el pressupost en matèria sanitària, arribant en 2023 a ser un 50% més alt respecte al que hi havia l'any 2015, marcant així un abans i un després amb la gestió del PP.

Per aquest motiu, el seu enfortiment passa obligatòriament per la dotació de més recursos humans i pressupostaris, no sols per a aconseguir l'accessibilitat equitativa a l'assistència sanitària, sinó també per a aconseguir l'equitat en salut, millors indicadors de salut, menors índexs de mortalitat i un menor nombre d'hospitalitzacions. Per aquesta mateixa raó, el **personal sanitari necessita millores en les condicions laborals** que canvien la seua situació, perquè és imprescindible fer de l'àmbit de l'AP valenciana un destí laboral desitjable, que atraga al mateix temps que reté el talent, que permeta disminuir la càrrega assistencial per a millorar la qualitat de l'atenció i oferisca una major estabilitat laboral.

Hem avançat a través de polítiques valentes en aquest sentit, però encara ens queda molt a fer per a aconseguir que la nostra sanitat pública responga a les necessitats sanitàries de la població. Per aquests motius, presentem un programa integral per a enfortir i blindar aquest servei essencial.

47. Augmentarem el pressupost global en sanitat pública, així com dels recursos humans, per a aconseguir un finançament del 7% sobre el PIB de la Comunitat Valenciana i una ràtio de professionals per habitant equiparables amb la mitjana europea. No obstant això, perquè aquest finançament siga suficient i les seues polítiques sanitàries impacten en la salut de la població, aquest augment pressupostari ha de dirigir-se directament al sistema sanitari públic, evitant la fragmentació del mateix i la derivació dels recursos sanitaris al sector privat.

48. Ampliarem el pressupost en atenció primària de manera

progressiva fins que supose, almenys, el 25% del pressupost dins de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública (l'última dada recollida pel Ministeri de Sanitat reflecteix una inversió del 14,43%), tal com recomanen els organismes internacionals i la pròpia Organització Mundial de la Salut, perquè la despesa per habitant siga d'almenys 400€ a l'any. Una demanda transversal del conjunt de la societat i de la comunitat mèdica que està enfocada a corregir un desequilibri tradicional en l'atenció hospitalària i donar-li el pes que mereix a la porta d'entrada al nostre sistema de salut que és l'Atenció Primària.

49. Millorarem l'atenció primària dotant-la de recursos humans i mitjans suficients per a desenvolupar la seua activitat, amb estabilitat de les plantilles.

49.1. El personal sanitari és el recurs més valuós del Sistema Valencià de Salut, però la falta de professionals de la salut, exigeix una precisió dels recursos humans a mitjà i llarg termini per a poder garantir la cobertura de places estructurals concordes a les necessitats de salut de la població (envelliment poblacions i morbiditat) i situació concreta del personal sanitari (jubilacions).

-
- 49.2. La nostra proposta és establir un pla anual que preveja les necessitats de l'atenció primària, tenint en compte la sanitat pública sempre deu disposa d'una dotació extraordinària en algunes categories com a medicina i infermeria per a garantir la cobertura d'absències programades i no haver de recórrer als nomenaments de substitució que amb la falta de professionals resulten impossibles de cobrir.
- 49.3. **Establirem les següents ràtios de les categories professionals dels equips d'atenció primària:**
- 49.3.1. Aconseguir una ràtio de 1.300 pacients assignats per cada facultatiu/a de medicina familiar equilibrat per edat, prevalença de patologies cròniques, dispersió geogràfica, estatus socioeconòmic de la zona, tutorització de MIR, etc., amb coeficients reductors segons els ítems anteriors.
 - 49.3.2. Aconseguir una ràtio de 1.500 pacients assignats per cada professional en infermeria familiar i comunitària.
 - 49.3.3. Mantindre una ràtio no superior a 800 pacients assignats per cada facultatiu/a de pediatria.
- 49.4. Així mateix, la sanitat valenciana necessita la cobertura del conjunt de tasques assistencials i administratives, per la qual cosa proposa definir les ràtios de les següents categories professionals dels equips d'atenció primària:
- 49.4.1. Personal tècnic auxiliar d'infermeria, fisioteràpia, logopèdia, salut mental, treball social, obstetrícia, personal administratiu, personal zelador, odontologia i higiene dental). Totes elles en funció de les característiques de la població (envelliment, socioeconòmiques, culturals, dispersió geogràfica, etc.) i tenint en compte l'existència de grups comunitaris en les Zona Bàsiques de Salut (centre soci-sanitaris, centres escolars, existència de zones d'acció preferent).
- 49.5. **Reforçarem la figura de la prefectura de les Zones Bàsica de Salut** per a millorar la gestió i organització dels recursos destinats a l'atenció primària.
-

50. Impulsarem altres categories professionals dins d'equips d'atenció primària que complementen i reforcen l'atenció al pacient:

- 50.1. En compliment de l'article 4 quinquies de la Llei 10/2014, de 29 de desembre, de Salut de la Comunitat Valenciana, incorporarem tractaments psicològics dins de l'atenció primària amb l'objectiu de desmedicalitzar els trastorns mentals comuns. Així mateix, en compliment de l'article 4 septies, **proposem una inversió de recursos necessària per a la incorporació de la figura del psicòleg clínic**, perquè els equips d'atenció primària puguen comptar amb personal especialitzat en atenció a la salut mental durant el transcurs del seu servei.
- 50.2. Reforçar la figura de l'òptic-optometrista en l'atenció primària del Sistema Valencià de Salut.
- 50.3. Adequar una plantilla suficient de professionals del **treball social** en els equips d'atenció primària per a complir la seua labor no sols assistencial, sinó també comunitària.

51. Crearem una Direcció General d'Atenció Primària. Com a pilar fonamental del sistema sanitari, l'atenció primària ha de reforçar la seua presència en l'estructura administrativa sanitària i comptar amb una major autonomia en el desenvolupament de la seua gestió i els recursos dels quals disposa. Això implica una reorganització de tots els recursos dels quals disposa l'atenció primària en un mateix òrgan administratiu per a adquirir un major coneixement pressupostari i transparència del pes real que adquireix l'eix vertebrador del nostre sistema de salut.

52. Millorarem les condicions per al personal d'Atenció Primària.

- 52.1. **Temps necessari per pacient:** La millora de les ràtios promourà l'optimització d'atenció sanitària reduint el nombre de consultes diàries per professional, millorant el temps que cada professional pot dedicar al seu pacient amb el temps que requerisca cada persona.
- 52.2. **Millores necessàries en l'organització del treball:**
- 52.2.1. Separació entre treball programat i treball a demanda/urgències, de tal forma, que els PAS/PAC funcionen 24 hores i assumisquen tant les consultes a demanda/urgències que acudeixen al centre com les que es produeixen fora d'aquest.
 - 52.2.2. Temps assignat dins de la jornada per a la formació reglada, docència i la investigació, amb posada al dia, a més, en correspondència i col·laboració amb serveis d'atenció especialitzada.
 - 52.2.3. Eliminarem l'excés de treball administratiu i burocràcia que no corresponga al metge d'Atenció Primària establint un administratiu de referència essencial per a canalitzar i organitzar aqueixes tasques.
- 52.3. Garantirem el temps suficient per al **desenvolupament d'activitats no assistencials** com ara l'atenció a la comunitat, la formació contínua en atenció primària, docència, investigació i aspectes organitzatius.
- 52.4. Continuarem amb polítiques que garantisquen les suficients OPEs per a reduir la temporalitat i millorar les condicions laborals del personal sanitari.
- 52.5. **Abonarem desplaçaments quan s'utilitze el vehicle propi** tant en jornada ordinària com complementària i retribuir al personal que realitza docència i tutorització de residents.

-
- 52.6. **Aplicarem un pla de repatriació del personal sanitari** que actualment se situa en altres països on tenen millors ràtios de professionals que la Comunitat Valenciana, ja que el nostre sistema els requereix i tenen una formació de qualitat garantida per la via MIR. L'objectiu és recuperar el talent format pel Sistema Valencià de Salut que, a causa de les condicions, van decidir marxar-se.
53. Millorarem i reforçarem les ràtios de professional sanitari i pacients en **Atenció Especialitzada:**
- 53.1. **Hospitalització:** En general sis pacients per cada professional d'infermeria podent ser fins a huit pacients segons característiques de la unitat.
- 53.2. **UCI i àrees de crítics:** Dos pacients per cada professional d'infermeria. En les coronàries pot haver-hi tres pacients per cada personal d'infermeria.
- 53.3. **Serveis d'Urgències Hospitalaris:** Dimensionament tant d'infraestructures com de dotació de professionals segons les recomanacions de les societats científiques per a evitar els col·lapses habituals en aquest nivell assistencial.
- 53.4. **Reanimació postquirúrgica:** tres pacients per cada professional d'infermeria.
- 53.5. **Quiròfans:** tres infermeres per cada quiròfan actiu.
- 53.6. **Serveis d'Urgències Hospitalaris:** dimensionament tant d'infraestructures com de dotació de professionals segons les recomanacions de les societats científiques per a evitar els col·lapses habituals en aquest nivell assistencial.

54. Clàusula de garantia de qualitat assistencial per a la gestió pública i privada: La qualitat assistencial i la seguretat clínica està relacionada amb el nombre de professionals que proporcionen les cures i treballen tant en el sector públic com en el privat. Per això cal garantir que les ràtios definides en els centres públics per la Generalitat Valenciana per a la sanitat pública s'equiparen en les concessions administratives i en tots aquells serveis que compten amb finançament públic. Aquesta mesura permetria garantir uns estàndards mínims d'assistència sanitària en el conjunt del Sistema Valencià de Salut, atés que, en el moment actual, les pitjors ràtios de personal sanitari se situen en els departaments de salut de gestió privada.

55. Vertebració territorial en l'atenció primària i especialitzada per a la Comunitat Valenciana oblidada.

55.1. **Places de difícil cobertura.** Prendrem mesures per a **garantir l'atenció primària a l'interior de la Comunitat Valenciana** obrint nous centres de salut, assegurant una distància màxima entre qualsevol nucli de població i el corresponent ambulatori i dotant de professionals suficients a aquests.

Cobrirem llocs de treball de difícil cobertura en zones rurals, comarques o departaments perifèrics, mitjançant diferents mesures que inclourien: incentius retributius com a complement específic, mesures no salarials com les d'incrementar la puntuació del personal sanitari en bossa per temps treballat, contractacions estables, formació continuada en horari de treball i establint acords amb centre de referència supradepartamental o departamental per a integrar en camp de treball específic d'especialitat, així com acords amb ajuntaments per a facilitar hostalatge dels sanitaris en aquests llocs.

Definirem les places de difícil cobertura no sols per criteris temporals, sinó per criteris geogràfics poblacionals per a assegurar que els recursos sanitaris donen resposta a les realitats territorials de la Comunitat Valenciana.

-
- 55.2. **Combatrem les desigualtats territorials en assistència sanitària** a les comarques de l'interior garantint a la població l'accessibilitat en igualtat tant a l'assistència sanitària com als programes de promoció de la salut i prevenció de la malaltia, així com adaptar els recursos en matèria de transport sanitari d'emergències (i els punts d'atenció d'urgències 24 hores) per a garantir l'equitat.
56. Potenciarem el paper de professionals d'infermeria **reorganitzant l'agenda d'infermeria** per a assegurar que les necessitats assistencials, de promoció i prevenció siguin realitzades per **infermera referent**, tant en l'àmbit del centre de salut, com en domicili, i en les diferents modalitats: demanda, programada i urgent. Incorporar la salut escolar com a activitat programada comunitària d'infermeria. Reforçar la visibilitat i accés a la persona responsable d'infermeria.
57. **Promourem la figura del personal d'infermeria gestora de casos.** Es tracta d'un perfil professional que pot enfocar-se en el tracte amb les persones usuàries de la sanitat pública i les seues necessitats concretes en accessibilitat i atenció, en casos singulars que requereixen un estudi multidisciplinari com en el cas de les patologies neurodegeneratives (ELA, Esclerosi múltiple, etc.,) o oncologia. La seua funció serà la de facilitar al pacient i als comitès multidisciplinaris la realització de proves, procediments o consultes a més de generar un espai amable i de cures als pacients.
58. **Complement d'exclusivitat per fidelitat a la sanitat pública.** Proposem que al personal sanitari que s'incorpore a un lloc de treball mitjançant la superació de les corresponents proves selectives **se li assigne el complement d'exclusivitat per dedicació a la sanitat pública**. Les noves places de les OPE tindran d'ofici el complement d'exclusivitat per dedicació a la sanitat pública, sense perjudici que posteriorment a aquesta assignació, es pugui sol·licitar el canvi de complement específic mitjançant el tràmit pertinent.

Aquesta mesura la considerem essencial, ja que en un context on les pòlisses d'assegurances privades estan en auge i la sanitat privada està més enfortida que mai, **impulsar un complement salarial per dedicació exclusiva a la sanitat pública genera un important**

-
- incentiu** per a fidelitzar al personal sanitari dins del sistema públic i atraure el talent.
59. Treballarem des del nivell autonòmic per a instar que s'augmente la capacitat formativa de les unitats docents d'Infermeria Interna Resident (EIR) i Metge Intern Resident (MIR) per a poder així augmentar el nombre de places de formació d'aquestes. A més, negociar i pactar un Conveni Col·lectiu que regule les condicions de treball d'aquest personal.
60. Treballarem al costat dels agents socials un **pla estratègic de necessitats de personal sanitari** necessari per a complir amb la càrrega assistencial a futur, incloent-hi les places de personal resident en formació (MIR, PIR, EIR) que es requerisquen per a complir amb aquest pla.
61. **Combatrem la precarietat i l'abús que suposen els contractes d'Atenció Continuada**, integrant en els equips amb tots els seus drets laborals i especial atenció a la discriminació en aspectes retributius en aquells que es corresponguen amb necessitats estructurals de plantilla, hauran de ser reconvertits a places vacants, incloses en el PORH.
62. **Jubilació voluntària parcial amb contracte de relleu.** Impulsarem els canvis normatius de l'Estatut Marc que possibilita al personal estatutari exercir de manera real el dret a la jubilació voluntària anticipada parcial amb contracte de relleu, així com al personal funcionari d'institucions sanitàries.
63. Valorarem les opcions perquè els **torns de guàrdies i atenció continuada** siga computada com a temps de treball de jornada laboral efectiva i la seua equiparació en termes de **cotització a la seguretat social a la jornada laboral ordinària.**
64. **Avaluarem el risc psicosocial del personal sanitari** per a detectar problemes de salut laboral com, per exemple, la fatiga mental o la síndrome *burn out*. A més, establirem temps de descans necessaris per a compensar els sobreesforços i millorar la conciliació laboral i familiar. Incloent la jubilació als 60 anys.
65. **Reforçarem la coordinació entre atenció primària i especialitzada:**
-

-
- 65.1. Potenciant l'elaboració conjunta i consensuada de guies clíniques d'actuació.
 - 65.2. Potenciant la col·laboració d'atenció especialitzada amb atenció primària mitjançant mecanismes que milloren la consulta de tractaments i proves diagnòstiques (via interconsulta).

66. Llistes d'espera. El problema de les llistes d'espera en la Comunitat Valenciana exigeix un abordatge ampli. Per això, la nostra proposta és un pla estratègic que tinga com a principal objectiu detectar les principals necessitats per a organitzar i augmentar l'activitat i recursos assistencials perquè les llistes d'espera se situen en nivells adequats. Per a solucionar això s'ha d'apostar per la sanitat pública mitjançant reformes estructurals que permeten ampliar els recursos i es reprenga l'activitat que ha sigut derivada a les clíniques privades al més prompte possible.

- 66.1. **Ampliarem les places estructurals com a principal mesura** per a reduir les llistes d'espera. Aquesta mesura té continuïtat i una repercussió positiva per al sistema Valencià de Salut, que consisteix en l'ampliació de places estructurals, ja que això reduirà la llista d'espera a llarg termini i reforçaria els serveis.

No és una simplificació del problema, però requereix una inversió progressiva i ambiciosa. La solució actual, depèn de la dedicació de vesprades del personal sanitari i, sobretot de les derivacions als centres de titularitat privada. Considerem que aquesta no és la solució, perquè deriva recursos públics a mans privades i genera dependència de la sanitat privada, és a dir, perpetua el problema.

És per aquesta raó, que la nostra proposta programàtica aposta per **potenciar l'ús preferent de recursos públics**. Adequar les plantilles per a poder realitzar, com a solució estructural, cirurgia programada, consultes externes i proves diagnòstiques, matí i vesprada a fi d'aconseguir ocupació plena, evitant així externalitzacions i limitant al màxim la necessitat de realitzar d'autoconcerts, sense precaritzar al personal sanitari per mitjà de mòduls o peonadas.

-
- 66.2. **Millorarem la informació de les llistes d'espera.** Millorar l'actual sistema d'informació de la Generalitat Valenciana, perquè siga més transparent i amb una millor accessibilitat de les llistes d'espera tant de cirurgia, com a proves diagnòstiques i consultes externes, amb informació desagregada per departaments de salut, sexe, patologies més freqüents i especialitat i incorporant la informació dels retards en: processos oncològics, en accés a consulta de primària superior a 48 hores i en salut mental.
- 67. Els sistemes d'informació** de la sanitat pública i el sector privat no estan connectats.
- 67.1. Per tant, exigirem que la totalitat de les empreses privades que treballen o siguen concessionàries dins del Sistema Valencià de Salut hagen d'implantar **els sistemes d'informació majoritari en el sistema públic.**
- 67.2. Així mateix, **crearem la Història Clínica Electrònica** única per pacient, adaptant els sistemes informàtics que empren primària i especialitzada per a evitar retards que dificulten el treball quotidià del personal sanitari per ineficiències de les aplicacions, així com garantir que l'administració pública dispose de la totalitat d'informació clínica del sistema sanitari valencià.
- 68. Millorarem la participació en la sanitat pública.** Impulsarem la participació de la ciutadania en el disseny, desenvolupament i avaluació de les polítiques de salut local a través dels consells de salut bàsics, que es desenvoluparan, d'acord amb l'última modificació de la Llei de salut de la Comunitat Valenciana, i estaran integrats per les persones usuàries, professionals sanitaris d'atenció primària, de salut pública, dels serveis socials municipals, centres educatius, representants dels ajuntaments, així com entitats, grups i associacions de la Zona de Salut.
- 68.1. A més, establim dins de la jornada laboral mensual del personal dels equips d'atenció primària i salut pública la participació en els Consells de Salut Bàsics com a activitat de promoció de salut, treball comunitari i participació ciutadana.
-

LA SALUT ÉS UN DRET, NO UN NEGOCI. LA DESPRIVATIZACIÓ DE LA SANITAT PÚBLICA VALENCIANA

El desig de la dreta valenciana és la volta al model privatitzador de la sanitat pública, tal com estan demostrant en les comunitats autònomes on gestionen, per a continuar amb el procés de desmantellament i precarització de l'Estat de Benestar. En la Comunitat Valenciana sabem molt bé de què estem parlant, ja que la nostra terra va ser utilitzada com a laboratori de proves per a implantar un model de gestió que va suposar el desviament de diners públics al sector privat.

Durant els governs de la dreta, la sanitat pública va ser tractada com una mercaderia amb la qual fer negoci en ser concedida a grans grups empresarials que comptaven entre les seues files amb cognoms que guardaven una estreta relació amb el poder polític. Es tractaven de regals en forma de concessions administratives i rescats milionaris com és el cas de la multinacional Ribera Salut.

No obstant això, no permetrem que la dreta torne a deixar el dret a la protecció de la salut de la ciutadania valenciana en mans dels interessos del poder empresarial. La gestió dels departaments de salut no pot estar vinculats a xarxes clientelistes, sinó que han de ser un dret irreversible per a la ciutadania valenciana.

Primer va ser Alzira, després Torreveija i actualment es troba en procés la reversió de la concessió del departament de salut de Dénia. El departament de salut de Manises, gestionat per Sanitas i que dona cobertura a al voltant de 200.000 persones, ha de seguir el mateix camí perquè, una vegada més, s'ha demostrat que la gestió privada no funciona quan parlem de garantir un dret bàsic del conjunt de la ciutadania. Així mateix, durant la legislatura també haurà de materialitzar-se el procés de reversió del departament de salut Elx-Crevillent per a finalitzar amb el model concessional privatitzador de la sanitat.

Tenim experiència i coneixem de primera mà que les empreses concessionàries no ho posen fàcil a l'hora de perdre un negoci molt rendible per als seus comptes i els privilegis que els va atorgar el Partit Popular. Per això, és necessari assegurar que l'empresa no es dedique a desmantellar els recursos materials i humans del departament, evitar que llancen de nou una guerra judicial que acabe generant incertesa i inestabilitat sobre el personal i el servei que rep la ciutadania i, sobretot, que respecten l'acció de govern a la qual van donar legitimitat les valencianes i els valencians en les urnes.

En aquest sentit, des de Unides Podem - Esquerra Unida som fermes defensors de continuar amb la desprivatització dels hospitals del nostre territori perquè passen a ser de gestió pública directa. Perquè, gràcies al camí iniciat en el departament de salut d'Alzira, hem trobat un model que dona garanties jurídiques i laborals a l'hora d'aconseguir el nostre principal objectiu: blindar la sanitat pública valenciana i millorar l'assistència sanitària del sistema de salut valencià.

69. Continuarem la desprivatització de la sanitat pública valenciana.

A partir de la senda iniciada pel govern valencià durant les dues últimes legislatures, hem de continuar revertint a la gestió pública directa els departaments de salut privatitzats quan arribe a la seua fi la concessió administrativa, tal com assenyala la Llei 10/2014, de 29 de desembre, de Salut de la Comunitat Valenciana en el seu article 7.4, i descartant qualsevol altra fórmula.

70. Recuperarem els diners que encara ens deuen a totes i tots les empreses que han gestionat els departaments de salut privatitzats i reclamarem el deute històric adquirit per les empreses concessionàries amb l'administració pública valenciana.

Segons dades de la Sindicatura de Comptes de la Comunitat Valenciana, les empreses que han estat gestionant o que encara gestionen algun dels cinc departaments de salut que van estar o que encara romanen sota gestió indirecta (Ribera, Torrevieja, Dénia, Manises i Elx-Crevillent), deuen a la Generalitat Valenciana un total de 530 M€, amb dades a 31 de desembre de 2021. Aquestes liquidacions, fins a 45 pendents, procedeixen d'inversions compromeses, però no realitzades o per serveis facturats per imports erronis.

Aquesta és la conseqüència per no tancar les liquidacions anuals en uns casos per judicialització de les mateixes i en uns altres per escàs control i rendició de comptes al qual degueren haver-se sotmés les concessionàries des del principi.

Ha de ser una prioritat per a la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública recuperar aquests diners per a reinvertir-lo en millores assistencials, i discrepem amb la gestió realitzada fins hui a causa del lent ritme ja que durant l'exercici 2022 tan sols es van aprovar sis liquidacions dels 45 pendents.

71. Consolidarem la desprivatización de la sanitat pública en el conjunt de l'Estat mitjançant la derogació de la Llei Aznar.

La Comunitat Valenciana ha de posar en valor la seua experiència en la desprivatización de la sanitat pública valenciana per a estendre-la a la resta de l'Estat. Per a això, és necessària la derogació de la Llei 15/1997, de 25 d'abril, sobre habilitació de noves formes de gestió del Sistema Nacional de Salut, més coneguda com a Llei Aznar, que en el seu article únic va obrir les portes a tota forma de gestió dels centres, serveis i establiments sanitaris o d'atenció sociosanitària, així com del conjunt de mecanismes normatius que conceben la sanitat com una mercaderia.

72. Pla d'intervenció integral per al compliment de les normes de reversió en les desprivatizaciones pendents (Departament de Salut de Dénia, Manises i Elx-Crevillent).

A continuació , es desenvolupen els elements i les mesures que realitzarem durant els processos de reversió de les concessions dels departaments de salut a la gestió pública directa:

- 72.1. **Estructura organitzativa.** La Conselleria amb competències en matèria sanitària, a través sobretot de la Direcció General d'Alta Inspecció, desenvoluparà un treball continu al costat de l'equip directiu (gerència, direcció mèdica, direcció econòmica i direcció d'infermeria) amb la finalitat d'adquirir el coneixement necessari sobre l'estructura organitzativa dels serveis assistencials i no assistencials, així com amb els comandaments intermedis, a partir d'una breu memòria de cada servei per a garantir una adequada reversió amb el mínim impacte sobre l'assistència sanitària.

-
- 72.2. **Recursos humans.** Elaborar un mapa sobre el conjunt del personal que conforma cadascun dels estaments del departament de salut amb la finalitat de realitzar un càlcul pròxim a la realitat sobre les necessitats de personal i determinar el nombre d'hores treballades i tasques desenvolupades per part del personal fix i temporal per a preveure la seua adequació posterior, amb el principal objectiu de preveure la integració del personal sanitari amb les màximes garanties jurídiques.
- 72.3. **Recursos econòmics.** Realitzar un inventari de l'immobilitzat, la revisió de l'estat dels immobles i infraestructures pertanyents al departament de salut i la inspecció d'aquells serveis crítics, com els corresponents a farmàcia i productes sanitaris, i dotats de tecnologia. A més, treballar en el tancament de les liquidacions pendents i conèixer la massa salarial per a planificar els càlculs econòmics pertinents.
- 72.4. **Activitat assistencial.** La Conselleria competent en matèria sanitària durà a terme, amb l'antelació suficient a la materialització de la reversió, reunions amb els equips responsables i comandaments intermedis amb l'objectiu de conèixer l'activitat assistencial per a planificar, mantindre i millorar aquestes activitats. D'altra banda, haurà d'estudiar-se la licitació per concurs dels serveis assistencials de suport externalitzats de manera prèvia a la reversió i ser acompanyats d'un pla de contingència en la primera etapa de la reversió.
- 72.5. **Farmàcia i productes sanitaris.** La Conselleria competent en matèria sanitària haurà de recaptar la informació necessària proporcionada per l'empresa concessionària sobre els productes de farmàcia de major consum i més habituals per a assegurar la disponibilitat d'existències suficients dels mateixos mitjançant un pla de contingència desenvolupat amb hospitals públics pròxims o que disposen de la capacitat d'emmagatzematge suficient per a cobrir les corresponents necessitats de proveïment.
-

-
- 72.6. **Sistemes d'informació i comunicació.** Implantar, d'acord amb les obligacions contractuals que ha de complir l'empresa concessionària, els sistemes d'informació i comunicació corporatius de la Conselleria amb competències en matèria sanitària.
- 72.7. **Serveis externs no assistencials.** Estudiar la licitació per concurs dels serveis no assistencials externalitzats (alimentació, bugaderia, seguretat, manteniment, etc.) de manera prèvia a la reversió i, simultàniament, mantindre reunions amb les empreses proveïdores per a garantir el manteniment dels serveis necessaris després de la reversió únicament en els casos que així fora necessari i fins a la resolució del concurs quan corresponga.
- 72.8. **Investigació.** Obtindre informació relativa a estudis clínics, propietat industrial i intel·lectual i projectes d'investigació.
- 72.9. **Comunicació i campanya informativa.** Realitzar una campanya informativa dirigida tant a pacients com el conjunt de la ciutadania, així com mantindre reunions periòdiques amb els diferents agents socials i les alcaldies dels municipis pertanyents al departament de salut que es troba en procés de reversió a la gestió pública directa.
- 73. Desenvoluparem els serveis d'oncologia públics del Sistema Valencià de Salut** tant a nivell de recursos humans com de mitjans tecnològics, per a evitar les derivacions dels pacients al sector privat.
- 73.1. Un altre servei sanitari d'alta tecnologia i d'elevat impacte per a la pràctica sanitària que va ser en gran part privatitzat és la Medicina Nuclear. Per això, potenciarem la recuperació de la PET-TC. Tant tomografia per emissió de positrons i altres tècniques de l'especialitat, Medicina Nuclear com la cirurgia radioguiada, són fonamentals per a incrementar en qualitat de l'atenció del pacient oncològic, per això volem dotar-la dels recursos humans i materials necessaris, perquè desenvolupen la seua activitat en les millors condicions, reduint radicalment les externalitzacions.
-

74. Desenvoluparem i integrarem els tractaments de diàlisi crònica dins del Sistema Valencià de Salut públic. És essencial millorar l'assistència sanitària als pacients amb patologia renal crònica que necessiten tractament d'hemodiàlisi per a poder viure. La falta d'unitats de diàlisi en nombrosos centres públics, ocasiona un considerable perjudici a aquesta mena de pacients perquè en nombroses ocasions han de desplaçar-se molts quilòmetres per a rebre una assistència necessària i vital.

D'altra banda, l'assistència d'hemodiàlisi crònica es troba privatitzada en centres de diàlisi privats, aliens als serveis de Nefrologia públics, que prompte acabaran la seua concessió. Per tant, es presenta una doble oportunitat per a millorar la qualitat de l'assistència per a pacients renals i estalviar en els valuosos recursos sanitaris obrint unitats de diàlisi als Hospitals valencians que no tinguen i revertir la prestació del servei de diàlisi a la pública que vencen pròximament. En aquest sentit, considerem que aquestes mesures són necessàries, ja que, actualment més de dos terços de les persones usuàries de la sanitat valenciana realitzen hemodiàlisi en centres concertats i privats. Un servei que té un cost superior als 134 milions des que es va posar en marxa la privatització i que, en el present any suposa una partida pressupostària superior als 40 milions d'euros. Per aquests motius:

74.1. Crearem unitats de diàlisi en els centres públics que no disposen d'ella. Per a millorar l'assistència a les persones usuàries de la sanitat pública amb malaltia renal crònica es requereix reorganitzar els recursos amb criteris d'equitat i seguretat clínica. La creació d'aquestes unitats (on ara falten) gestionades pels Serveis de Nefrologia públics, suposarà una millora no sols en termes d'accessibilitat, sinó en l'assistència, ja que l'o la pacient podrà beneficiar-se d'altres tipus de tècniques de substitució renal.

-
- 74.2. **Desprivatitzar els serveis dels tractaments d'hemodiàlisis.** Procedirem amb la desprivatització i integració dels centres de diàlisis privats dins de la xarxa pública després de la finalització dels contractes. Es tracta d'una reivindicació de les associacions de pacients afectats i de la Societat Valenciana de Nefrologia. Gran part dels contractes actuals vencen durant l'any 2023, per aquesta raó el moment en què proposem aquesta mesura és idoni, ja que permetria l'estalvi de recursos sanitaris i l'increment de la qualitat d'assistència en aquests tractaments dins de la sanitat pública valenciana.
75. Treballarem per la **reversió del conjunt de serveis externs no assistencials en el Sistema Valencià de Salut** (alimentació, neteja, seguretat, manteniment, etc.) en la mesura que siga possible, de manera que les condicions laborals de les persones ocupades milloren amb l'accés al sector públic.
76. **Reversió del servei de transport sanitari a la gestió pública mitjançant una entitat de titularitat pública.** Usant dades a partir de les pròpies memòries econòmiques de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública, la gestió pública permetria millorar les condicions de les treballadores i treballadors, millorar el servei a la ciutadania i reduir el cost respecte a la licitació (en una primera aproximació es podria reduir el cost en 129 M€). A més, la gestió a través d'una entitat pública permetria augmentar el control del servei mitjançant un pla anual que siga aprovat pel Consell.
- 76.1. **Millorar les condicions de treball** i els llocs de descans dels TES (Tècnics en Emergència Sanitària) respectant els seus temps de menjar i descans, amb reforços de Suports Vitals Bàsics quan augmenta la població pel turisme.
- **Incloure al personal TES en els cursos de formació** impartits per la EVES i participació dels mateixos en els protocols i guies d'atenció a les Emergències Sanitàries.
 - **Revisar que els temps de resposta** en la prestació de transport sanitari urgent (isòcrones) es compleixen i asseguren l'equitat per a les diferents comarques, i fer pública en informe anual aquests retards, per departament de salut i Zona Bàsica de Salut.
-

ELIMINACIÓ DE LES DESIGUALTATS EN SALUT I L'AMPLIACIÓ DE SERVEIS

Entendre la salut des d'una perspectiva integral implica també abordar els factors que la determinen. Així, cal tindre en compte que els determinants socials de la salut es troben desigualment distribuïts entre la població, la qual cosa genera desigualtats socials que requereixen necessàriament de la intervenció dels poders públics per a erradicar-les mitjançant la planificació i implementació de polítiques públiques, amb la finalitat d'aconseguir un sistema sanitari que garantisca l'equitat i evite que qüestions com el nivell de renda o el lloc de residència impliquen un desavantatge per a la protecció de la salut i el benestar de les persones.

En aquest sentit, a continuació s'exposen una sèrie de polítiques dirigides, en primer lloc, a l'eliminació de les desigualtats en la salut mitjançant, per exemple, la incorporació de criteris de salut en el conjunt de polítiques públiques per a impedir que la seua aplicació tinga un efecte negatiu en termes d'equitat sobre la salut o mesures per a avançar en l'accessibilitat real de totes les persones als serveis i recursos disponibles del sistema sanitari i, en segon lloc, a l'ampliació de serveis sanitaris amb l'objectiu de revertir els cervells socioeconòmics en l'accés a aquests.

77. Blindarem el dret a la protecció de la salut de la nostra constitució.

Hem d'avançar cap a una sanitat pública universal que evite qualsevol tipus de barrera que puga implicar desigualtat, segregació i discriminació en l'accés a l'atenció sanitària, per la qual cosa impulsarem les mesures necessàries per a aconseguir la seua protecció i les garanties constitucionals com a dret fonamental.

78. Incorporarem criteris de salut en el disseny de totes les polítiques públiques.

Aplicarem la perspectiva en salut de manera transversal en el conjunt de polítiques públiques elaborades per la Generalitat Valenciana a partir de la creació d'estructures administratives autonòmiques (una taula intersectorial de salut) dotada amb capacitat per a la lluita contra les desigualtats de salut i que siga responsable d'incorporar criteris de salut en totes les polítiques de la Generalitat Valenciana. Aquest òrgan estarà compost:

-
- 78.1. En primer lloc, per l'administració autonòmica de la Generalitat Valenciana a partir de la presència de les direccions generals seleccionades per les diferents Conselleries del govern valencià.
- 78.2. En segon lloc, per professionals de la salut pública que aporten coneixement expert en la matèria per a portar a la pràctica propostes tècnicament factibles.
- 78.3. En tercer lloc, la ciutadania a través de representants dels Consells de Salut.
- 79.** Impulsarem l'actuació **coordinada dels serveis de salut amb els serveis socials** per a abastar la salut de les persones de manera integral i poder disposar dels recursos existents distribuïts entre les diferents administracions i nivells assistencials. En aquest sentit, la coordinació de les administracions competents en aquestes matèries. Per aquest motiu, apostarem per la intervenció coordinada en matèries com la salut mental, que pot salvar vides i permet abordar a temps patologies o situacions de vulnerabilitat.
- 80.** Avançarem en **la millora de la protecció a la salut dels nostres majors en el seu habitatge i augmentar les places en residències públiques amb personal sanitari suficient i regulat per llei**. Impulsar la promoció de llars segures per a persones majors que visquen soles, a través de la progressiva ampliació de l'accés a teleassistència gratuïta i dispensació de dispositius de seguretat per a totes aquelles persones que viuen a la seua casa. Establir un programa de visita a domicili amb perspectiva sociosanitària i combat contra la soledat i l'aïllament d'aquest col·lectiu vulnerable.
- 80.1. Prevenció de la discapacitat associada a l'envelliment: centres de dia, centres esportius i piscines accessibles a la població amb menors recursos econòmics.
- 80.2. Desenvolupar programes per a previndre la síndrome del cuidador respecte a les persones responsables de la cura de dependents i persones malaltes per l'impacte en la salut física i psíquica que això comporta.
- 81. Salut i treball.**
-

-
- 81.1. Implementarem, en l'esfera competencial de la Generalitat Valenciana, mesures que actuen sobre diversos aspectes de l'entorn i l'organització del treball per a garantir als treballadors i treballadores condicions de seguretat i salut en aquest àmbit, així com desenvolupar mecanismes de coordinació entre les Conselleries amb competències en matèria de sanitat i treball.
 - 81.2. Facilitarem la reinserció després d'una minusvalidesa produïda per accident o malaltia professional.

82. Educació per a la salut.

- 82.1. L'escola ha de ser un dels principals eixos vertebradors d'una societat més justa i equitativa, per la qual cosa proposem potenciar l'educació per a la salut a l'escola amb una implicació efectiva de tots els actors involucrats en les diferents etapes educatives de la infància i l'adolescència amb la finalitat d'iniciar els hàbits saludables.
- 82.2. Educació alimentària dins dels centres educatius: Aquesta mesura es pot implementar mitjançant tallers impartits per personal dietista-nutricionista o mitjançant el personal d'infermeria escolar, amb l'objectiu de dur a terme tallers periòdics d'educació alimentària que puguin donar una base de coneixement sòlida a edats primerenques i una formació que els permetrà millorar la seua salut la resta de les seues vides.
- 82.3. Incrementarem els recursos per a augmentar la formació en les principals patologies de salut mental que afecten la joventut i en conductes addictives. Aquest tipus d'educació des d'edats primerenques fins a l'adolescència és el millor factor de protecció enfront de patologies mentals en la vida adulta i el consum de substàncies d'abús.
- 82.4. Desenvoluparem una educació sexual integral amb perspectiva de gènere adequada a l'edat de l'alumnat en els centres educatius que aborde temes de salut sexual i reproductiva, com la prevenció d'embarassos no desitjats, de les Infeccions de Transmissió Sexual (ITS) i de la violència sexual, així com el coneixement del propi cos.

83. Accessibilitat universal:

- 83.1. Realitzarem formació específica del personal sanitari per a treballar amb poblacions i col·lectius vulnerables que pateixen un major risc d'exclusió en l'accés a la sanitat.
- 83.2. Habilitarem instal·lacions sanitàries que permeten una estada digna, tant per als usuaris que estan rebent assistència sanitària com per als qui els acompanyen, a partir d'infraestructures adaptades i les ajudes tècniques necessàries.
- 83.3. Avançarem en mesures dirigides al fet que puga haver-hi una habitació per pacient.
- 83.4. **Reforçarem l'atenció presencial amb prioritat sobre la teleassistència.** La teleassistència o l'assistència telefònica per a consultes dins de la sanitat pública té aplicacions molt concretes i restringides que són de gran utilitat en termes d'accessibilitat per a persones amb mobilitat reduïda o que tenen problemes per a realitzar desplaçaments al centre de salut, però, en cap cas, pot suposar l'excusa per a justificar l'absència o falta de personal presencial en la sanitat pública.

Els mitjans d'accés telemàtics no són accessibles a tota la població per diferents causes, ja siga perquè la persona no s'ha pogut adaptar a mitjans digitals o per no disposar dels mitjans tecnològics necessaris per a poder accedir per qüestions econòmiques. Per tant, per a la nostra força és prioritari que la sanitat pública atenga de manera presencial a l'heterogeneïtat de persones. Perquè, encara que la teleassistència és una eina útil, és incapaç de substituir els avantatges del tracte directe amb els i les pacients, ja que el personal facultatiu pot percebre malalties o patologies en les cites presencials, alguna cosa que té una gran importància per a la salut de persones majors, crònics i vulnerables.

- 84. Millorarem el fàcil i lliure accés a la informació estadística de la Generalitat Valenciana referent a la situació sanitària de la Comunitat Valenciana, incloent resultats sobre les desigualtats de la salut per zones de salut i municipis, amb variables d'edat i gènere, per a planificar les mesures i actuacions comunitàries adequades.

-
- 85. Dentista públic.** Durant l'última legislatura hem aconseguit millorar la protecció de la salut bucodental en la Llei de Salut de la Comunitat per a la infància i adolescència en l'àmbit de la Comunitat Valenciana. No obstant això, malgrat aquest èxit i els avanços aconseguits, la salut bucodental continua sent una assignatura pendent de la sanitat pública i el nostre Estat de Benestar en termes de serveis, cobertura i finançament públic. Per això, incorporarem nous serveis de salut bucodental al Sistema Valencià de Salut a través de la seua inclusió en la cartera de serveis complementària de la Comunitat Valenciana i estendrem la seua cobertura pública al conjunt de la població valenciana de manera gradual fins a aconseguir la universalitat amb l'objectiu de reduir l'actual biaix socioeconòmic en el seu accés.
- 86. Crearem programes de salut bucodental per a les persones majors i infància.** Iniciarem l'extensió de la cobertura pública en salut bucodental amb nous programes dirigits per a les persones majors i la infància, que inclouran la implementació de mesures de prevenció, així com la promoció i assistència dental per a les persones majors i infància, incorporant en el sistema públic **pròtesis dentals per a persones majors i ortodòncies amb finalitats no estètics per a la infància**. Aquesta cobertura universal afectarà en major mesura a les rendes i famílies treballadores.
- 87. Millorarem l'atenció en salut visual del sistema valencià de salut.** La salut visual compta amb una alta prevalença sobre el conjunt de la societat. La seua cura, per tant, és clau per al desenvolupament d'una vida plena, ja que les afeccions poden originar o agreujar desigualtats socials en múltiples àmbits del desenvolupament de la personalitat i la vida com, per exemple, l'àmbit escolar o l'àmbit laboral. En aquest sentit, l'Organització Mundial de la Salut (OMS) defensa la posada en pràctica d'una atenció ocular integrada i centrada en la persona des dels sistemes públics de salut, per al que recomana enfortir-la en l'atenció primària amb l'objectiu de millorar el seu accés i respondre a les necessitats que comporta la ràpida evolució de la població davant el creixement previst del nombre de persones amb afeccions oculars no transmissibles. Per a donar resposta a aquesta situació:

-
- 87.1. Avançarem en la incorporació progressiva en la cartera de serveis complementària de la Comunitat Valenciana dels diferents serveis relacionats amb la salut visual i realitzarem una avaluació respecte als recursos econòmics per a garantir un finançament suficient dels mateixos en la Comunitat Valenciana. En aquest sentit, s'avaluarà prioritàriament la inclusió d'ulleres per a tots els menors de 16 anys.
- 87.2. Planificarem el personal òptic-optometrista d'atenció primària necessari en cada departament de salut de la Comunitat Valenciana per a donar una cobertura adequada al conjunt de la població, així com la previsió pressupostària per a la seua incorporació.
- 87.3. Desenvoluparem protocols de coordinació que garantisquen una relació adequada entre el personal òptic-optometrista i la resta de professionals que integren els equips d'atenció primària, així com la correcta connexió respecte a l'assistència especialitzada en aquesta matèria, amb l'objectiu de garantir el bon funcionament ordinari del sistema per a l'obtenció d'una atenció eficient i de qualitat que, a més, servisca d'ajuda per a minorar la càrrega de treball d'aquesta especialitat.
- 88. Abordatge de l'obesitat com a patologia multifactorial.** L'obesitat és una malaltia que està condicionada per diferents factors genètics, fisiològics, socioeconòmics i psicològics. Així mateix, l'OMS cataloga l'obesitat com una de les grans epidèmies del s. XXI i a nivell autonòmic, els indicadors de qualitat de vida, mostren que en la Comunitat Valenciana un 16,7% de la població major de 18 anys la pateix. Es tracta d'un factor de risc per al desenvolupament de comorbiditats. Per a afrontar aquest repte:
- 88.1. **Crearem unitats multiprofessionals i multidisciplinàries que estiguen enfocades en l'atenció integral de l'obesitat i la seua prevenció,** donant prioritat als perfils especialistes que puguem abordar les diferents opcions de tractament terapèutic i intervencions quirúrgiques.
-

-
- 88.2. **Realitzarem campanyes d'informació que advertisquen de les causes reals de l'obesitat**, que aborden la informació no veraç que embolica aquesta problemàtica i promoguen la seua prevenció. De la mateixa manera, que informen sobre la conseqüències i comorbiditats associades de l'obesitat mòrbida ($IMC > 40 \text{ kg/m}^2$) o obesitat severa ($IMC > 35 \text{ kg/m}^2$).
- 88.3. **Desenvoluparem un estudi a nivell autonòmic que analitze l'impacte econòmic de l'obesitat en el Sistema Valencià de Salut.** Aquest estudi haurà de comptabilitzar els recursos humans i materials que actualment intervenen en la seua prevenció i tractament amb els objectius d'identificar possibles mancances, millorar l'atenció i modular el sobrecost econòmic que genera la prevenció i el tractament de l'obesitat.
- 88.4. Treballarem per a promoure una alimentació saludable en tots els àmbits educatius **fomentant hàbits de vida saludables des d'edats primerenques, mitjançant l'increment de recursos i tallers escolars per a la seua promoció.**
- 88.5. **Limitarem la presència de franquícies que venguen menjar ràpid (*fast food*) o menjar porqueria prop d'institucions educatives i sanitàries.**
- 88.5.1. Limitarem la ubicació de franquícies amb establiments d'hostaleria de menjar ràpid poc saludable, perquè no puguen estar prop d'hospitals o col·legis d'educació primària i secundària. Concretament, es limitarà l'obertura de nous establiments de menjar ràpid mitjançant una distància mínima (que es concretarà en la futura normativa, sobre la base del criteri expert) de cada institució d'educació primària o secundària, així com en les proximitats de centres sanitaris amb l'objectiu que els menors i persones que acudeixen a la sanitat pública, no es veguen exposades a la publicitat excessiva d'aquestes cadenes de menjar ràpid.

88.5.2. Així mateix, també limitarem la ubicació d'aquesta mena de franquícies en llocs amb elevades taxes d'obesitat infantil o llocs amb elevada càrrega de determinants de salut i desigualtats en salut. La protecció enfront de l'obesitat infantil serà la prioritat.

89. Crearem l'Observatori Valencià de la Mort Digna, d'acord amb la Llei 16/2018, de 28 de juny, de drets i garanties de la dignitat de la persona en el procés d'atenció al final de la vida, amb la finalitat que realitze un seguiment, avaluació i recomanacions sobre el compliment dels drets establits tant en l'àmbit autonòmic com en el nivell estatal respecte als drets de les persones en el procés final de les seues vides. Així mateix, assignarem persones referents en els centres i entitats en les quals s'hagen de fer efectius aquests drets que compten amb coneixement sobre la matèria per a la realització i desenvolupament d'aquestes funcions.

90. Realitzarem campanyes d'informació sobre el testament vital, amb especial atenció en centres de salut i centres residencials, per a incrementar el seu coneixement sobre el conjunt de la població de la Comunitat Valenciana i, d'aquesta manera, facilitar el seu accés a l'hora de manifestar les voluntats anticipades sobre les actuacions mèdiques.

91. Mesures per a fer front als trastorns addictius:

91.1. Desenvoluparem una estratègia de la Comunitat Valenciana sobre els trastorns addictius caracteritzada per la seua interdisciplinarietat, que coordine i amplie els recursos autonòmics al costat de les entitats locals per a l'efectivitat dels plans municipals de drogodependències i altres trastorns addictius, amb la participació de personal expert en la matèria i el principal objectiu de la qual siga la integració social.

91.2. Reforçarem la intervenció des de l'Atenció Primària, ampliant els recursos humans i redimensionant el nombre d'Unitats de Conductes Addictives (UCAS), fent desaparèixer la diferenciació entre UCA i Unitats d'Alcoholologia (UA), podent atendre totes elles qualsevol tipus de trastorn addictiu.

- 91.3. Suplirem les mancances de serveis en la xarxa de centres d'atenció complementària (Unitats de Desintoxicació hospitalàries, habitatges tutelats) i les consegüents llistes d'espera en comunitats terapèutiques.
- 91.4. Generarem recursos específics per a joves en situació de risc, fomentant la prevenció, i contemplar la intervenció i implicació familiar com a complementària al treball a realitzar. Incloure l'assistència i assessorament a tot l'entorn de la persona afectada.
- 91.5. Generarem una sensibilitat major cap a les addiccions no tòxiques i assumir el joc com una problemàtica social que té major permeabilitat en els barris de classe treballadora a conseqüència de les desigualtats socials.
- 91.6. Incrementarem l'atenció a les addiccions no tòxiques, especialment el joc *en línia* entre la joventut i els efectes negatius de les xarxes socials com a problemes emergents.

SUBMINISTRAMENTS MÈDICS I INFRAESTRUCTURES

- 92. Crearem una indústria pública valenciana de producció de medicaments com a part del sistema sanitari.** Existeixen massa medicaments en venda que no aporten un valor afegit a la salut de la població i, no obstant això, sí que es relacionen amb problemes com l'augment d'interaccions farmacològiques, l'excessiva medicalització de la vida quotidiana i desproveïments de medicaments essencials per falta d'interés comercial. Existeixen aproximadament 26.000 medicaments comercialitzats a Espanya segons l'Agència Espanyola del Medicament. Segons l'OMS, un sistema sanitari no necessita tants medicaments que no aporten salut i s'han de desenvolupar polítiques que contraresten aquesta situació. Si alguna cosa hem après amb la pandèmia de la COVID-19 és que és necessari tindre el control públic en la producció i distribució de vacunes i medicaments en el nostre territori. Es requereix garantir la producció i distribució dels medicaments essencials. Per tant, dins de les competències autonòmiques, promoure una indústria pública farmacèutica resulta prioritari perquè el sistema públic sanitari complisca el seu objectiu de curar i cuidar al conjunt de la població.
- 93. Reserva estratègica de subministraments mèdics.** Implementarem mesures estratègiques per a garantir les existències de recursos materials, estratègics i essencials com a subministraments mèdics davant possibles noves crisis sanitàries i protegir aquests béns sanitaris de les fluctuacions del mercat.
- 94. Planificarem i impulsarem la reforma i restauració dels Centres d'Atenció Primària (CAP) i ambulatoris** en els casos que siga necessari, així com adequar-los a la incorporació de noves tecnologies i necessitats assistencials.

SALUT MENTAL

LA SALUT MENTAL NO POT CONTINUAR SENT UN TABÚ

Si existeix un consens transversal respecte a que la salut mental és una epidèmia en el segle XXI **com és possible que accedir a un tractament psicològic continue sent un luxe per a qui pot pagar-lo i no un dret?** La major part de la ciutadania no es pot permetre sessions de tractament psicològic en consultes privades, però davant una problemàtica que creix de manera exponencial i afecta a la salut de la població, s'ha de garantir una atenció a temps dels trastorns emocionals que s'agregen.

En aquest sentit, la pandèmia va multiplicar els trastorns emocionals amb especial incidència en la població més jove i el confinament va generar una sensació d'incertesa que va tindre impactes en la societat valenciana. Per aquesta raó, **la salut mental no pot continuar sent la gran oblidada**, ja que s'ha convertit en una de les principals emergències sanitàries, estant en el centre de l'agenda del Sistema Valencià de Salut i requereix ser abordada amb major intensitat.

Hem de prestar molta atenció a dades que ens posen en alerta. Tant la taxa d'intents de suïcidi, així com els internaments per intent de suïcidi i per autolesions en joves s'han disparat. La pitjor conseqüència es veu reflectida en la xifra de 403 suïcidis (el 10,07% del total nacional) que es van produir a la Comunitat Valenciana durant l'any 2021. Així mateix, segons l'Enquesta Europea de Salut a Espanya 2020, el 12,74% de la població major de 15 anys presenta simptomatologia depressiva i en la Comunitat Valenciana representa el 17,2%.

També cal destacar l'informe sobre l'estat de salut mental de la joventut, realitzat per la D.G. d'Assistència Sanitària, el qual indica que més de 9.500 adolescents d'entre 10 i 14 van acudir a Atenció Primària amb quadres d'ansietat o depressió en 2021, un increment del 235% respecte a les xifres prepandèmiques. De la mateixa manera, el Col·legi Oficial de Psicologia de València va informar sobre l'increment de la demanda de teràpia en un 50% i que, entre la joventut valenciana es detecten augments de l'estrés, l'ansietat i la pèrdua de control de la situació personal.

Per tant, des de Unides Podem - Esquerra Unida obrirem les portes a una atenció integral i coordinada que ens permeta convertir la salut mental en un dret garantit dins de la sanitat pública i els altres serveis públics com a educació i serveis socials, per a això, proposem tirar avant la **primera Llei de Salut Mental de la Comunitat Valenciana**, la qual ha sigut redactada per persones expertes des de la perspectiva sanitària, social i jurídica, amb l'objectiu blindar per llei recursos materials i humans per a respondre davant l'ansietat, la depressió, reduir el consum de psicofàrmacs i perquè existisca la garantia d'accés a una atenció psicològica de qualitat per a la ciutadania valenciana. **Aquesta llei farà que la salut mental deixe de ser un tabú per a convertir-se en un dret irreversible, en comptes d'un servei que no tothom pot pagar.**

95. Llei de Salut Mental Valenciana. Aquesta llei ja la tenim llista i en la seua redacció han participat persones expertes en matèria de salut mental per a desenvolupar un marc normatiu que té com a principal objectiu garantir el dret a la protecció de la salut mental de totes les valencianes i valencians, independentment de la seua capacitat econòmica. Per a això, amb aquesta llei proposem:

95.1. **Garantirem el dret a la salut mental en la Comunitat Valenciana.** Totes les persones amb problemes de salut mental tindran dret a una atenció integral al llarg de tot el procés de prestacions sanitàries i socials, abastant el tractament psicològic, farmacològic, així com el tractament comunitari, amb la possibilitat de rebre intervencions individuals, grupals, familiars i altres tractaments que avancen en la inclusió social.

95.2. **Millorarem les ràtios de perfils escassos en salut mental.** És indispensable la incorporació de perfils escassos en les plantilles de sanitat, concretament en les Unitats de Salut Mental. Per això, implementarem una taxa de professionals de 18 psiquiatres, 20 professionals en psicologia clínica i 23 professionals en infermeria especialitzada en salut mental per cada 100.000 habitants dins del Sistema Valencià de Salut.

-
- 95.2.1. Com a **mecanisme de garantia bàsica per a la cobertura de la taxa de professionals**, s'estudiarà les necessitats del sistema públic i es garantirà la convocatòria pública de places necessària per a Metge Intern Resident per especialitat de Psiquiatria, Psicòleg Intern Resident i d'Infermera Interna Resident.
- 95.2.2. **Promoció de la psicologia clínica en Atenció Primària.** L'acció de Unides Podem - Esquerra Unida ha aconseguit blindar en la Llei de Salut de la Comunitat Valenciana que cada centre de salut haja de comptar amb, almenys, un professional de psicologia clínica per a garantir que les persones que tenen alguna patologia de salut mental diagnosticada, puguen ser ateses amb garanties en el conjunt del territori valenciana. Així mateix, tal com s'ha desenvolupat en la Llei Valenciana de Salut, en cas que no es puguen cobrir aqueixes places per psicòlegs clínics, es cobriran amb psicòlegs generalistes sanitaris.
- 95.2.3. **Reforç complet de tots els perfils que aborden la salut mental en el seu conjunt.** És indubtable que la salut mental requereix també el reforç de perfils com a personal sociosanitari relacionat amb l'atenció a la salut mental com a personal format en psicologia general sanitària, psicologia sanitària, psicologia social i treball social.
- 95.3. **Reforçarem l'atenció integral a la salut mental en atenció primària. Els equips d'atenció primària de sanitat i de serveis socials seran reforçats** amb professionals formats en atenció a la salut mental des de la promoció, la prevenció, així com la detecció precoç, tractament i/o derivació a serveis especialitzats i comunitaris, en cas necessari. Aquest reforç estarà enfocat a millorar la coordinació de tots dos serveis, amb l'objectiu d'intervindre a temps aquells casos que en un primer moment no acudeixen a l'atenció sanitària, però que, amb una adequada planificació, pot evitar que s'agreugen patologies. Per a això:

-
- 95.3.1. Es proporcionaran intervencions psicosocials dins del servei d'atenció primària de la xarxa de serveis socials per a la promoció i prevenció de la salut mental.
- 95.3.2. Es proporcionaran tractaments psicològics dins de l'àmbit de l'atenció primària sanitària, amb l'objectiu de desmedicalitzar els trastorns mentals comuns.
- 95.4. Posarem en marxa **programes específics orientats a la promoció i a la prevenció primària de la salut mental de les persones menors** d'edat en els centres de salut d'Atenció Primària, en centres educatius i en els serveis socials, dirigits especialment a la població infantojuvenil i també a les seues famílies, identificant i abordant factors de risc psicològics i socials.
- 95.5. **Proposta per a la salut mental en el treball:**
- 95.5.1. Formació obligatòria per a ocupadors en la cura de la salut mental de les treballadores i els treballadors, enfocada en la simptomatologia i conseqüències de la depressió, ansietat i estrés, com les causes que poden provocar-les i els costos socials i econòmics d'aquests.
- 95.5.2. Creació d'un pla d'empresa per a la prevenció i atenció a la salut mental dels treballadors i treballadores.
- 95.5.3. Les mútues col·laboradores amb la Seguretat Social, en comunicació amb el servei sanitari públic i de serveis socials, hauran d'oferir i donar prioritat als tractaments psicològics per a l'ansietat i la depressió de manera prèvia a les situacions de baixa laboral.
- 95.6. **Polítiques d'Habitatge per a persones amb trastorn mental greu.** Destinarem habitatge públic per al foment de la vida independent de les persones amb trastorn mental greu, amb una reserva concreta del parc d'habitatge públic. A més, les convocatòries públiques d'habitatge contemplaran una puntuació addicional per a aquelles persones que patisquen trastorn mental greu.
-

-
- 95.7. Desenvoluparem i consolidarem els serveis de suport comunitari a l'autonomia i la recuperació personal: L'assistència personal com a prestació destinada a fomentar la inclusió i la lliure elecció de les persones i el Servei d'Atenció i Seguiment per a la Malaltia Mental (SASEM).
- 95.8. Quant al compliment dels drets humans:
- 95.8.1. Fomentarem la Planificació anticipada de decisions en salut mental o voluntats anticipades
 - 95.8.2. Crearem i posarem en marxa el pla de bones pràctiques no coercitives en centres i serveis d'atenció per a persones amb problemes de salut mental
- 96. Protecció per a persones judicialitzades amb problemes de salut mental.** Ens oposem a projectes com el d'Hospital Psiquiàtric de Siete Aguas, reclamem la transferència de les competències sanitàries penitenciàries en les comunitats autònomes i, una vegada transferida la competència, proposem un model basat en cures cap a les persones judicialitzades que pateixen trastorn mental, amb el qual:
- 96.1. Treballarem per la coordinació necessària per a vincular els serveis sanitaris penitenciaris amb les Unitats de Salut Mental i les Unitats de Conductes Addictives corresponents al seu territori.
 - 96.2. Crearem un servei de recuperació i reinserció comunitària de les persones judicialitzades que estarà compost per un equip multidisciplinari que s'integrarà per personal de psiquiatria, psicologia clínica, treball social i educació social.
- 97. Mesures per a millorar el servei d'atenció per a prevenció del suïcidi:**

-
- 97.1. **Millorarem els protocols de prevenció** en grups exposats a situacions de vulnerabilitat, com ara persones amb trastorn mental greu, especialment aquells amb depressió resistent, trastorn bipolar, esquizofrènia, trastorne límit de la personalitat, trastorn de la conducta alimentària, trauma infantil o actual, víctimes de violència de gènere, persones majors en risc de soledat, persones en situació de desocupació permanent, persones en presons i qualsevol persona amb autolesions prèvies.
- 97.2. Implementarem un **sistema d'identificació precoç** de les persones amb factors de risc mitjançant **programes de detecció precoç** de símptomes associats previs a l'intent de suïcidi en tot pacient amb queixa de salut mental i avaluació del risc present.
- 97.3. Establirem **un pla seguiment estret i continuat a les persones amb temptativa suïcida i als seus familiars**. Es promourà el seguiment per via telefònica amb trucades setmanals i/o noves tecnologies dissenyades per a fer seguiment postsuïcidi, així com tractament i seguiment mensual.
- 97.4. Habilitarem dins del servei de prevenció al suïcidi la possibilitat d'atenció i comunicació via aplicacions de missatgeria instantània per a telèfons mòbils amb l'objectiu de garantir un accés fàcil i segur a aquest recurs per part de les persones sordes o amb discapacitat auditiva. Igualment, que siga accessible cognitivament per a les persones amb discapacitat intel·lectual i amb TEA mitjançant lectura fàcil.
- 97.5. Dotarem de recursos tècnics i humans un servei d'atenció a la prevenció del suïcidi que compte amb assistència presencial especialitzada en comunicació amb persones sordes, persones sordcegues, persones amb discapacitat intel·lectual i per a persones amb TEA. Aquest equip ha de comptar amb professionals de la salut mental i intèrprets de llengua de signes, mediadors comunicatius o guia-intèrprets.
-

- 97.6. Establirem mecanismes de col·laboració institucional perquè tots els serveis referents a sanitat, educació, serveis socials i la resta de serveis involucrats en l'establiment d'aquest servei puguen estar en permanent comunicació durant el desenvolupament de l'atenció a la prevenció del suïcidi.
- 97.7. **Registre autonòmic de dades associades als suïcidis.** Crearem un registre de dades a nivell autonòmic per a avaluar i valorar l'epidemiologia del suïcidi, contemplant, el nombre de casos d'intents de suïcidi en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, edat, sexe, localització, activitat laboral, factors de risc, pertinença a grups exposats a situacions de vulnerabilitat maximitzada o altres indicadors socials i possibles relacions amb episodis de violència masclista.

EDUCACIÓ PÚBLICA

GESTIÓ DIRECTA, GRATUÏTA, UNIVERSAL I DE QUALITAT

L'educació és un dels pilars fonamentals de qualsevol societat i, per tant, una de les principals preocupacions de Unides Podem-Esquerra Unida en la Comunitat Valenciana. Durant aquesta legislatura, hem avançat en la garantia de l'accés als llibres de text, l'oferta pública d'ocupació de professorat i la gratuïtat de l'ensenyament de 0 a 3 anys. No obstant això, encara queden molts reptes per afrontar, com la universalització de l'educació infantil i la millora de la situació de la Universitat pública i el sector de la innovació i ciència. A més, apostem per una educació pública universal i de qualitat, sense privilegis per a l'educació privada. En aquest programa electoral, presentem les nostres propostes per a continuar avançant en la construcció d'una educació justa i equitativa per a totes les persones de la Comunitat Valenciana.

- 98. Nostra primera i principal proposta consisteix a avançar cap a una educació pública valenciana de gestió directa, gratuïta, universal i de qualitat des del naixement fins a la formació universitària.**
- 99. Garantirem l'educació infantil de 0 a 3 anys en la Comunitat Valenciana mitjançant la universalització progressiva de l'escolarització** a través de l'augment de places gratuïtes i de qualitat en la xarxa pública de gestió directa, amb l'objectiu d'afavorir la conciliació i la igualtat de drets per a totes les famílies.

Establirem convenis amb les pimes i cooperatives existents en el sector per a proporcionar places gratuïtes amb el mateix nivell de qualitat que les de la xarxa pública de gestió directa i establirem una passarel·la voluntària per a aquelles pimes i cooperatives que es vulguen integrar en la xarxa pública.

Així mateix, accelerem les tramitacions ja iniciades perquè aquesta

mesura siga una realitat en el curs 2023-2024 i, en cooperació amb les administracions comarcals i municipals, treballarem per a estendre la xarxa de centres d'educació infantil pública de la Generalitat perquè acabe aconseguint la totalitat del territori valencià.

100. **Treballarem en la reducció, les exempcions i la flexibilització dels criteris de les taxes universitàries, tenint en compte les condicions de renda.** Les taxes de matrícula universitària situen en dificultats econòmiques a aquelles persones pertanyents a famílies amb rendes més baixes. La nostra aposta és clara per a una educació gratuïta des de preescolar fins a la formació universitària, ja que és una cosa essencial per a la igualtat d'oportunitats i per a la formació d'una ciutadania amb maduresa democràtica.
101. **Estendrem les beques salari lligades a la renda** per a la realització d'estudis universitaris durant el curs acadèmic i millorarem les seues condicions de concessió i quantia.
102. **Impulsarem una inversió mínima en educació del 7% del PIB, considerant els criteris d'inclusió i d'equitat social.** D'aquesta manera, augmentarem el pressupost anual dirigit a l'educació pública valenciana i procedirem a la previsió dels recursos humans necessaris per a cobrir les necessitats en el conjunt de comarques i municipis de la geografia valenciana.
103. **Reduirem la ràtio per aula en tots els nivells educatius**, des d'Infantil al Batxillerat, l'Educació Especial i la Formació Professional.
104. **Continuarem avançant en la provisió de llocs a través d'ofertes públiques d'ocupació per a reduir la taxa d'interins** als percentatges recomanats i estabilitzar el personal. Així mateix, protegirem els drets del professorat interí per a evitar les desigualtats, la precarietat i la inestabilitat. Proposem una significativa millora en les condicions laborals, salarials i d'interinitat dels i les professionals de l'educació pública.
105. **Millorarem la infraestructura educativa a la Comunitat Valenciana** augmentant la inversió en la rehabilitació i remodelació dels centres educatius més antics, així com estudiarem la construcció de nous centres per a cobrir el 100% de les places públiques.

Així mateix, aquestes rehabilitacions i remodelacions s'enfocaran en el confort tèrmic, estalvi energètic i disseny bioclimàtic, ja que **la reducció de les altes temperatures i el percentatge d'humitat en els mesos d'estiu és una de les principals mancances que arrossegueu les nostres infraestructures educatives** i condicionen el benestar de l'alumnat.

De la mateixa manera, s'eliminarà qualsevol tipus de material nociu per a la salut de les instal·lacions principals i complementàries dels centres educatius per a garantir un entorn segur i saludable per als i les estudiants i el personal docent.

- 106. Dotarem del sòl públic necessari per a construir infraestructures educatives públiques** en tots els nous desenvolupaments urbanístics de la Comunitat Valenciana. Revisarem i auditarem la cessió de sòl públic en desenvolupament a l'educació privada-concertada i no deixarem la cessió del mateix en mans d'interessos privats per a totes les etapes educatives.
- 107. Garantirem l'accés al transport escolar gratuït** amb especial atenció a famílies sense recursos i zones rurals, amb el menor impacte possible per a la qualitat de l'ensenyament (optimitzar trajectes per a millorar horaris). Garantir la seguretat del transport escolar amb rutes que eviten punts negres i problemes viaris, així com incorporant de manera obligatòria els elements de seguretat viària a l'interior del transport. De la mateixa manera, incrementarem la dotació pressupostària relativa a les beques de transport per a la Formació Professional.
- 108. Reduirem de manera progressiva els concerts educatius** en funció de la capacitat de la xarxa pública per a atendre la demanda d'escolarització i, de cara a nous concerts, **prioritzarem la promoció de les cooperatives escolars laiques i amb valors democràtics** com a eina pedagògica en tots els nivells de l'educació reglada.

-
109. **Defensarem el laïcisme en tota la xarxa d'ensenyament públic i en aquells centres que depenen de subvencions públiques.** Treballarem per a afavorir l'ensenyament laic i l'aconfessionalitat de l'Estat que assenyala la Constitució Espanyola, amb un currículum sense ensenyaments religiosos. Protegirem el laïcisme dels centres docents públics i supervisarem que l'ideari propi dels centres privats-concertats no continga continguts sexistes i homòfobs.
110. Garantirem que, en el conjunt de polítiques públiques, ajudes i beques menjador dirigit a l'estudi, prevalguen els criteris d'equitat, assegurant que tots els **menors que es troben en situació de pobresa tenen coberts els costos de transport, menjador, material escolar i classes de reforç**, quan aquests no estan pagats per fons públics. De la mateixa manera, treballarem en la reversió de les externalitzacions dels serveis de menjador escolar, recuperant-los per a la ciutadania valenciana i establint en tota la xarxa el criteri de compra de proximitat d'aliments locals o de quilòmetre zero.
111. **Perquè la gratuïtat de l'educació pública siga efectiva, treballarem en l'augment de subvencions dirigides a les famílies amb llindars de renda baixa** per a sufragar els textos escolars exigits pels centres, així com per als materials de suport.
112. **Estendrem els plans de reforç (classes de reforç) que ja es realitzen en els centres públics per a arribar a l'alumnat que el necessita.**
113. **Universitat pública gratuïta a tots els nivells i en totes les convocatòries.** Des del grau fins al doctorat i sense deixar de ser gratuïta si l'alumne o alumna necessita cursar les assignatures en convocatòries posteriors a la primera. Així mateix, a més d'apostar pel reforç dels recursos per a accedir a la universitat pública, proposem una moratòria a la concessió de noves llicències per a la universitat privada.
114. **Ampliarem les ajudes dirigides a l'alumnat que cursa doctorat en un llindar de renda baixa**, per al que implementarem ajudes econòmiques, convenis laborals i inclusió d'ajudes per a sufragar l'habitatge i el material d'investigació.
-

- 115. Assegurarem que el finançament públic de les universitats pugui cobrir totes les necessitats bàsiques de docència i investigació com a servei públic.** Per a això, establirem mesures en matèria de R+D+i que recullen les línies prioritàries d'actuació ateses les característiques i necessitats del nostre territori, amb una major coordinació de tots els sectors implicats (centres d'investigació, sectors productius i societat). Això implica, a més, una planificació i augment de la quantitat de personal investigador i de suport en condicions dignes.
- 116. Reforçarem la gestió democràtica de les universitats públiques per aconseguir una universitat més oberta a la societat.** Aquesta mesura requereix mantindre l'autonomia universitària com a garantia de la seua independència enfront d'un altre tipus d'interessos, així com realitzar un exercici de transparència i rendició de comptes davant el conjunt de la societat, especialment pel que fa a la participació de la comunitat universitària en l'elaboració i control dels pressupostos, i l'establiment clar dels òrgans responsables i els mecanismes per a fer-la efectiva.
- 117.** Recuperarem la funció original dels Consells Socials de les universitats públiques valencianes com a nexa entre la universitat i la societat, sent el principal canal de rendició de comptes de resultats i objectius adquirits.
- 118. Ampliarem l'oferta dels cicles formatius de Formació Professional per a persones adultes,** amb duplicitat d'horaris en els IES que els ofereixen. Optimitzarem les instal·lacions dels cicles formatius per a la impartició de cursos de formació ocupacional. Augmentarem el finançament per a l'adquisició de materials per a incentivar l'aspecte formatiu pràctic de la formació professional.

-
119. **Ampliarem de la xarxa i els recursos destinats als centres de Formació de Persones Adultes (FPA)**, fins a cobrir la totalitat de la demanda en tots els nivells i modalitats d'ensenyament presencial, semipresencial i a distància, establint la planificació d'aquests ensenyaments d'acord amb la demanda. En aquest sentit, les escoles de persones adultes, a més de millorar la projecció professional de la població adulta en general, són espais interculturals clau per a l'alfabetització, l'accés a la formació i com a espai de trobada i de convivència per a les persones.
120. **Continuarem ampliant la xarxa d'Escoles Oficials d'Idiomes (EOI)** perquè el global del territori de la Comunitat Valenciana dispose d'una oferta pública de qualitat d'ensenyament d'idiomes a poca distància i amb tots els nivells de competència lingüística. Així mateix, reforçarem els recursos digitals destinats a la EOI Virtual per a garantir un millor funcionament i operativitat.
121. **Posarem en marxa la Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència per a previndre i protegir la infància contra la violència.** En concret, implementarem la figura del coordinador o coordinadora de benestar i protecció en els centres educatius i els delegats de protecció en l'àmbit de l'esport i l'oci.
122. **Avaluarem, mitjançant els perfils professionals adequats, les necessitats educatives específiques de xiquets, xiquetes i adolescents en risc d'exclusió social o acolliment,** augmentant la implicació de l'àmbit educatiu, millorant la formació dels equips docents per a la detecció d'aquestes mancances i millorant els recursos destinats a la intervenció primerenca.
123. **Ampliarem els recursos socioeducatius de la xarxa educativa pública perquè pugui atendre els col·lectius més vulnerables** (diversitat funcional, menors en risc d'exclusió social) per a garantir el seu accés universal i un ensenyament de qualitat. Per a això, posarem en marxa un reforç multidisciplinari que abaste perfils en matèria de logopèdia, psicologia, treball social i educació social
-

-
- 124. Millorarem la convivència escolar, el benestar emocional i la coeducació en els centres educatius.** Per a això, plantegem la separació de responsabilitats dins dels claustres de professorat. Així mateix, es millorarà la incentivació per al desenvolupament d'aquestes tasques tan importants per a l'alumnat.
- 125. Educació enfocada des de la convivència i la perspectiva migratòria, antiracista i intercultural,** abordant els estereotips i estigmes racials que continuen actuant com a mantres en la part més conservadora de la societat i que alimenten discursos d'odi. Per a abordar aquesta problemàtica proposem:
- 125.1. Impulsarem la formació dels equips docents en l'apreciació de la diversitat i en el qüestionament de prejudicis racistes, mediació intercultural, antiracisme i drets humans.
 - 125.2. Elaborarem currículums i programes escolars que incorporen la història i cultura d'origen de l'alumnat migrant, enfocats en la perspectiva intercultural en totes les etapes educatives, posant especial atenció sobre els llibres de text utilitzats en el sistema educatiu. Aquesta mesura està en coherència amb l'Estratègia Valenciana de Migracions 2021-2026 i la línia d'actuació que planteja la generació de materials educatius per a la formació i la sensibilització de la població jove.
 - 125.3. Fomentarem la incorporació de professionals especialitzats/as en interculturalitat i mediació intercultural per a millorar la gestió de la diversitat cultural que representa la comunitat educativa.
 - 125.4. Ampliarem els protocols de prevenció contra els discursos d'odi en tots els centres educatius que reben qualsevol tipus de finançament públic per part de la Generalitat.
 - 125.5. Treballarem en una estratègia amb l'objectiu d'erradicar la creació de "guetos escolars" que poden produir estigmes i externalitats negatives en les famílies i en l'alumnat.

-
- 125.6. Fomentarem l'aprenentatge d'idiomes i cultures dels països d'origen de la població migrant, així com explorarem fórmules per al reconeixement de les festivitats i celebracions culturals dins del calendari escolar.
- 126. Continuarem enfortint els mecanismes de treball conjunt entre els departaments responsables d'educació i sanitat** per a impulsar mesures en relació a la salut mental i emocional en la infància i l'adolescència en el sistema educatiu.
- 127.** Crearem llocs de treball per a educació social, treball social, teràpia ocupacional i fisioteràpia dins de les Unitats Especialitzades d'Orientació.
- 128. Democratitzarem la direcció dels centres educatius** mitjançant la incorporació d'un màxim de 8 anys en els equips directius per a afavorir la rotació i fomentar la participació.
- 129. Impulsarem la participació de les famílies i l'alumnat en la gestió escolar, promovent l'associacionisme en els centres educatius.** Així mateix, incrementarem el pes de l'alumnat en els diferents òrgans de participació i decisió de les universitats públiques valencianes, establirem canals complementaris d'interlocució directa entre l'alumnat i els equips directius i fomentarem el lliure associacionisme estudiantil, que també forma part de la seua formació com a persones actives i integrades en la vida social.

-
130. **Incrementarem l'autonomia dels centres escolars, potenciant les funcions dels Consells Escolars com a màxims espais de participació i decisió**, que permeta i facilite el treball en equip del professorat, amb temps i espais concrets, així com la planificació dels seus ensenyaments, que responguen a les característiques i necessitats del seu alumnat. Així mateix, impulsarem les mesures corresponents sobre organització i funcionament dels centres educatius amb la finalitat d'afavorir-la flexibilitat organitzativa i el foment de les activitats de suport i reforç amb l'alumnat i la recuperació d'assignatures no aprovades.
131. **Promourem programes d'obertura dels centres a l'entorn més pròxim**, que es concretaran en cada districte educatiu o en cada municipi, en coordinació amb els ajuntaments, oferint serveis i activitats a concretar en els centres.
132. S'ha aconseguit reduir significativament la taxa d'abandó escolar primerenc, no obstant això, la Comunitat Valenciana encara es troba en el grup de comunitats amb taxes altes d'abandó escolar. La nostra proposta per a combatre aquest fenomen, passa pel **reforç dels equips docents enfocat en el desenvolupament de tutories personalitzades dirigides a l'alumnat que experimenta dificultades**, amb la finalitat de millorar el seguiment individualitzat. Així mateix, considerem que l'absentisme i abandó escolar necessita ampliar la coordinació entre les AMPAS, alumnat, equips docents i associacions professionals de l'ensenyament.
133. Implementarem un nou **pla integral de detecció i prevenció de l'assetjament escolar i ciberassetjament**, que inclourà la revisió i millora dels protocols, mecanismes de detecció i canals segurs de denúncia dins i fora de les aules, la formació contínua de la comunitat educativa en la detecció i identificació de rols en l'assetjament, així com promourem un canvi metodològic que fomenti la cooperació i l'ajuda mútua entre l'alumnat. En aquest sentit, la prevenció de l'assetjament escolar en tots els espais, requereix que continuem realitzant campanyes de sensibilització per a conscienciar sobre la importància, de la mateixa manera que hem d'ampliar els estudis per a la recollida de dades precises i actualitzades sobre la dimensió del problema.
-

134. Educació coeducativa i construïda des de la igualtat i l'equitat: vivim en una societat fortament condicionada per estereotips masclistes, per això considerem que la coeducació i l'educació des de la igualtat i l'equitat ha de ser un eix vertebrador d'una educació transformadora. Per a això:

- 134.1. **Ampliarem la perspectiva de gènere en els plans d'estudi** en tots els centres educatius, incloent-hi la **visibilització del paper de la dona en la història** i la interrelació de gènere en totes les disciplines. Així mateix, aprovarem plans contra la violència masclista en tots els nivells d'ensenyament en totes les etapes de l'ensenyament.
- 134.2. Farem especial èmfasi en els rols de gènere i àmbits sexualizados que estan arrelats tant en la Formació Professional com en la formació universitària.
- 134.3. Introduir continguts curriculars de gènere en tots els programes de formació del professorat i educar en el respecte a la diversitat afectiu-sexual, promovent una educació sexual que supere estereotips heterosexistas mitjançant programes de prevenció de LGTBIfobia.
- 134.4. Fomentarem la instal·lació de banys mixtos amb cabines privades en tots els centres de finançament públic, a fi d'evitar els possibles impactes emocionals que suposen els banys binaris per a la infància i adolescència trans.
- 134.5. Garantirem que tot l'alumnat accedisca a l'educació afectiu-sexual en l'ensenyament reglat i des d'etapes primerenques.
- 134.6. Formació sobre prevenció i detecció dels abusos sexuals dirigida a entrenadors/as, monitors/as d'oci i temps lliure o estudiants de cursos de Formació Professional orientats al treball amb menors.
- 134.7. Fomentarem la implementació de metodologies participatives i de treball cooperatiu per a afavorir la implicació i el protagonisme de l'alumnat, ja que aquestes pràctiques fomenten l'autoestima i la projecció de futur.

135. Impulsarem la millora dels patis escolars mitjançant

- 135.1. **Disseny de patis escolars coeducatius** (que ja compten amb una guia de la Generalitat) des del feminisme interseccional, en la totalitat de la xarxa de centres d'ensenyament perquè oferisquen elements i espais diversos que garantisquen l'atenció a les diferències individuals i trenquen amb els estereotips de gènere i raça. El principal objectiu d'aquesta mesura és estendre un model de l'espai d'esbarjo que no margine o genere aïllament a conseqüència que l'espai i els seus elements es van dissenyar sense tindre en compte les variables d'edat, gènere, capacitats o procedència.
- 135.2. Millorarem els recursos destinats per a l'adequació dels espais d'ús alternatiu amb horts escolars, reciclatge, aules a l'aire lliure, esports minoritaris i espais inclusius que fomenten un oci alternatiu.
136. **Promourem que les universitats públiques valencianes siguen generadores del teixit productiu**, creant una xarxa col·laborativa amb les petites i mitjanes empreses i afavorint l'ús social de les patents.
137. **Promourem el tractament equivalent en els estudis de règim especial** (música, dansa, art dramàtic i arts plàstiques), amb la finalitat de possibilitar a l'alumnat la simultaneïtat amb els ensenyaments de caràcter ordinari. Ampliarem l'oferta educativa de les titulacions més demandades d'aquests ensenyaments en coordinació amb els IES, les escoles i conservatoris de titularitat pública.
138. Millorarem les condicions de l'alumnat que compagina els estudis d'ESO i Batxillerat amb els estudis en els conservatoris de música i dansa.
139. Ampliarem les places de les Escoles d'Art Dramàtic públiques.

- 140. Promourem l'ús del valencià** com a llengua prioritària en la vida acadèmica.
- 141.** Advocarem per la finalització del concert en els centres educatius que apliquen un copagament il·legal cobrant quotes complementàries pels ensenyaments subvencionats amb diners públics i aquells que imposen el seu ideari sense respectar els drets de l'alumnat o del professorat. Així mateix, aplicarem la sentència del Tribunal Constitucional que fa referència a la prohibició de finançar amb diners públics aquelles escoles que segreguen a l'alumnat per sexe, ja que l'educació ha de ser inclusiva i no discriminatòria.
- 142. Incrementarem la implementació progressiva de programari lliure en els centres escolars dependents de la Generalitat**, amb l'objectiu de reduir la despesa en llicències comercials per a les arques públiques i, al mateix temps, fomentar valors democràtics en l'àmbit de les TIC dins de l'Administració Pública. Per a això, es promourà la formació del professorat en l'ús d'aquestes eines i s'establiran acords amb organitzacions que desenvolupen programari lliure per a la seua utilització a les aules. A més, considerem que un canvi d'aquesta rellevància, requereix un reforç considerable respecte al suport tècnic informàtic en el conjunt de la xarxa d'ensenyament públic.
- 143.** Incentivarem la utilització de repositoris digitals amb recursos educatius en obert.

ESPORT

En plena pandèmia, l'esport va ser considerat com a activitat essencial per ser i tindre un clar benefici per a la salut de les persones que el practiquen. Facilitar l'accés de la ciutadania a una oferta esportiva pública, inclusiva, suficient i de qualitat s'ha de convertir, per tant, en l'objectiu principal del nostre programa. El sector empresarial esportiu va resultar afectat durant aquests anys i necessita d'ajudes per a la seua recuperació i poder així continuar oferint uns serveis complementaris a l'oferta pública.

La nova Llei 2/2022 d'ordenació de les professions de l'esport ha de desenvolupar-se durant la pròxima legislatura i hem d'assegurar un gran consens entre els sectors implicats perquè la seua implantació siga efectiva. Els qui es dediquen professionalment a l'esport han d'ampliar i millorar les cobertures socials i laborals actuals, de manera que l'exigència de la seua dedicació no repercutisca negativament en la seua salut física i mental, així com en el seu desenvolupament personal, familiar i futur laboral.

144. **Potenciarem l'oferta esportiva pública des de la perspectiva de la inclusió**, assegurant el compliment de la normativa d'accessibilitat a les instal·lacions i afavorint l'accés a col·lectius socials en risc d'exclusió, així com a joves i majors. A més, ampliarem el catàleg d'activitats fisicoesportives, com a porta d'entrada cap a un estil de vida saludable i una ciutadania responsable, a les persones ingressades en establiments penitenciaris i usuàries de centres d'atenció a drogodependents.
145. **Desenvoluparem la normativa de la Llei 2/2022 d'ordenació de les professions de l'esport** vetlant, amb ajuda de la Inspecció Esportiva, perquè cada professional titulat actue en l'àmbit de la seua competència sense intrusisme i amb total seguretat per a les persones a les quals dirigeix la seua pràctica,

-
146. **Augmentarem la dedicació horària de l'àrea d'Educació Física en els centres educatius, en etapes obligatòries**, ampliant la seua oferta i establint convenis amb entitats locals per a l'ús gratuït d'instal·lacions esportives escolars fora de l'horari escolar.
147. **Posarem en marxa el Pla de Renovació i Millora d'Equipaments Esportius Escolars (PRYMEDE)** en els col·legis i instituts públics seguint el model del Pla Edificant.
148. **Implementarem el Dorsal Verd en els esdeveniments esportius.** Un distintiu que certificarà el compromís de posada en pràctica de mesures mediambientalment responsables per al seu desenvolupament, segons les directrius del Consell Superior d'Esports.
149. **Desenvoluparem íntegrament Pla Estratègic de l'Activitat Física i l'Esport de la Generalitat**, així com el Pla Director d'Instal·lacions Esportives. Són dos elements imprescindibles per a dotar de coherència les diferents actuacions en tot el territori amb la màxima eficiència i minimitzant costos.
150. **Garantirem que les associacions o els clubs esportius, així com les federacions esportives establides en l'àmbit autonòmic valenciana, complisquen i promoguen el respecte als drets humans**, amb especial atenció a la no discriminació per motius d'ètnia, origen, gènere, condició sexual, ideologia o religió per a aconseguir la pràctica esportiva en igualtat de condicions

SERVEIS SOCIALS I ACCESSIBILITAT UNIVERSAL

BENESTAR SOCIAL

El sistema públic de serveis socials és primordial per a cuidar les necessitats socials, i protegir-nos contra els riscos de pobresa, marginació i exclusió social. El nostre principal objectiu és que l'atenció integral de la ciutadania ha de realitzar-se amb una visió comunitària i personalitzada.

El primordial és la centralitat de la cura de les persones en tot el sistema de serveis socials, on es garantisquen els drets, acompanyades pel personal professional de referència. És a dir, deixar de ser “expenedors de recursos” i anar a l'essència dels serveis socials que és afavorir l'emancipació de les persones. A més, el model de la relació amb les ciutadanes i els ciutadans també ha de transformar-se, deixant arrere la concepció que les persones que acudeixen als serveis socials han de ser educades i controlades sota aptituds de culpabilització que neutralitzen la relació d'ajuda.

A pesar que en el nostre sistema s'ha iniciat un canvi de model centrat en les persones i les seues necessitats, encara hi ha un llarg camí per recórrer. Per aquests motius, des de les administracions públiques hem de ser garants i centrar-nos en assegurar les condicions de vida i necessitats de cures de les persones, prestant-los els suports necessaris des dels diferents serveis. D'aquesta manera, hem d'abordar l'autonomia i cures evitant la institucionalització de les persones, així com reconèixer la participació i drets dels qui es troben en situació d'exclusió respecte al seu accés a béns essencials per a no perdre vincles comunitaris. Per a això:

- 151. Desenvoluparem l'Estratègia Estatal de desinstitucionalització de les cures**, al costat de les entitats locals i les organitzacions del tercer sector, amb l'objectiu d'impulsar un model d'atenció que reconega la diversitat creixent de la nostra societat, promovent l'autonomia personal i el dret a una vida el més independent possible, així com l'avanç cap a una vida en comunitat que beneficiarà a grups de població entre els quals es troben les persones majors, les persones amb discapacitat, la infància en situació de risc i altres col·lectius institucionalitzats.

-
- 152. Desplegarem totes les eines recollides en la nova Llei de Famílies** per a fer front a l'emergència de conciliació, garantir els drets de totes les famílies i protegir la diversitat familiar que existeix en la Comunitat Valenciana. Així mateix, secundarem de nou la presentació de la Llei valenciana de diversitat familiar i suport a les famílies.
- 153. Avançarem cap a un model de serveis socials descentralitzat,** acostant l'activitat a les persones usuàries i atenent les característiques concretes de les poblacions, tal com s'indica en el desenvolupament de la Llei de serveis socials inclusivament de la Comunitat Valenciana. Per a això, donarem estabilitat als equips de base d'atenció social, millorarem les ràtios d'atenció a la ciutadania i planificarem una millor dotació de recursos amb un major pressupost.
- 154. Reduirem les tasques administratives del personal de serveis socials** per a fer més eficient el desenvolupament de funcions relacionades amb el tractament i seguiment de les persones usuàries dels serveis socials des d'una perspectiva comunitària centrada en les persones i el seu entorn més pròxim.
- 155. Augmentarem el personal administratiu pertanyent als serveis socials per a agilitzar els tràmits administratius,** principalment en els àmbits d'avaluació i resolució d'expedients amb l'objectiu d'afavorir l'accessibilitat i gestió de recursos socials de les persones. Per a això, és important l'establiment d'oficines en cada comarca o municipi on se'ls d'atenció presencial a les persones que ho necessiten.
- 156. Renda Valenciana d'Inclusió:**
- 156.1. **Prendrem les mesures necessàries perquè, de manera efectiva, la Renda Valenciana d'Inclusió siga compatible i complementària dels ingressos del treball** per a evitar situacions d'exclusió quan el nivell d'ingressos de la unitat de convivència per rendes del treball o la percepció d'altres prestacions siga insuficient d'acord amb la legislació vigent.
-

-
- 156.2. **Agilitzarem la resolució de les sol·licituds de la Renda Valenciana d'Inclusió i els seus complements**, revisant la coordinació amb els ajuntaments, estudiant la possibilitat de tramitació per part de l'administració autonòmica i incrementant els recursos humans que realitzen aquestes funcions, perquè s'ajuste als temps establits per llei.
- 156.3. **Descartarem el caràcter excloent d'elements com l'oferta formativa i laboral dels itineraris** establits en la Llei 19/2017, de 20 de desembre, de renda valenciana.
- 156.4. **Ampliarem i millorarem** l'eficiència de la RVI, incrementat la cobertura i prioritizant les famílies amb menors d'edat a càrrec en situació de pobresa i famílies monoparentals femenines.
- 157. Millorarem la provisió d'habitatges per a persones vulnerables**, en risc d'exclusió social, persones amb patologies diagnosticades en salut mental, persones majors i persones amb diversitat funcional física o intel·lectual. Per a això, crearem ajudes que estimulen polítiques de cures per a millorar l'autonomia personal i programes d'acompanyament sobre la base de la col·laboració ciutadana i comunitària.
- 158. Millorarem, actualitzarem i potenciarem la formació de les professionals dels serveis socials**, especialment de salut mental comunitària. Així mateix, establirem periòdicament cursos i formació continuada per als professionals per a implementar el model comunitari i centrat en la persona.
- 159. Afavorim la coordinació dels equips i unitats professionals de les diferents Conselleries** que treballen en les polítiques sanitàries, educatives, d'ocupació i habitatge amb l'atenció centrada en la persona. En aquest sentit, dirigirem els equips multidisciplinaris cap al desenvolupament de programes de detecció, prevenció, intervenció i seguiment per a evitar situacions d'exclusió.
- 160. Tindrem en compte les característiques pròpies del món rural** en el qual la ràtio per persona no té el mateix valor en llocs despoblats. Per això, en l'àmbit rural hem d'assegurar que es complisquen els drets de les persones a la prestació dels serveis socials en igualtat de condicions que les zones més poblades.
-

-
- 161. Planificarem la desprivatització progressiva de la xarxa de cures i serveis socials.** Per a això, treballarem perquè el conjunt que integra la xarxa de cures valenciana, passe a ser un servei de gestió pública directa dirigida per l'òrgan autonòmic competent en matèria de serveis socials. Així mateix, treballarem per a afavorir que el gruix dels serveis i prestacions que integra el Sistema per a l'Autonomia i Atenció a la Dependència (SAAD) es mantinguen dins de la gestió pública.

PERSONES MAJORS I DEPENDÈNCIA

- 162. Continuarem aprofundint en l'absorció de la llista d'espera de la Comunitat Valenciana** i potenciarem el desplegament dels recursos necessaris per a atendre les situacions de dependència mentre es tramita l'avaluació i concessió de les ajudes destinades a cada cas.
- 163. Diferenciarem en les residències públiques que es promoguen les residències de caràcter no mixt,** amb la finalitat que l'atenció a la tercera edat i l'atenció a la diversitat funcional o salut mental es troben diferenciades.
- 164. Realitzarem un Pacte valencià per les persones majors** participat per la Generalitat Valenciana, els agents econòmics i socials, les universitats i les organitzacions representatives del sector, amb la finalitat d'incloure en l'agenda pública el reconeixement i les característiques pròpies d'un sector de la població fonamental en la vida social, política, econòmica i cultural de la Comunitat Valenciana.
- 165. Assegurarem l'accessibilitat de les persones majors als serveis socials,** prosseguint amb la implementació de mecanismes de lluita contra la bretxa digital en l'accés i ús de les noves tecnologies i afavorint la seua mobilitat a través de transport públic accessible que facilite desplaçaments àgils, urbans i interurbans, evitant l'aïllament d'entorns rurals i de persones amb dificultats mobilitat.
- 166. Implementarem un telèfon d'atenció a les persones majors** amb funcions de prevenció i assessorament amb la finalitat de millorar l'autonomia personal d'aquestes, millorar l'accessibilitat i donar cobertura a les seues necessitats específiques.

- 167. Fomentarem el suport intergeneracional entre persones majors i joves**, promourem el benestar físic i emocional de les persones majors mitjançant activitats socials i culturals, i efectuarem campanya de sensibilització en els mitjans de comunicació per a fomentar el respecte i la valoració de l'experiència vital d'aquestes.
- 168. Prendrem les mesures necessàries per a garantir l'atenció personal a les persones majors per part de les entitats bancàries**, fent front a les pràctiques abusives que generen greus perjudicis i acreixen les desigualtats socials. El sector bancari presta un servei essencial per al funcionament de la societat tal com la coneixem, per la qual cosa l'obligació dels poders públics és la intervenció per a garantir el compliment de la seua funció social.

INFÀNCIA

169. **Desplegarem totes les eines recollides en la Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència** per a previndre i protegir la infància contra la violència.
170. **Crearem i fomentarem protocols intersectorials i de registre per al maneig dels abusos sexuals** o qualsevol altra forma de violència que eviten espais de descoordinació o incertesa i garantisquen una gestió el més àgil possible de cada cas.
171. **Desenvoluparem i executarem programes específics de prevenció i resposta a les diferents violències que pateix la infància**, inclosa la violència de gènere. Així mateix, durem a terme campanyes de conscienciació públiques que ajuden a acabar amb qualsevol forma de violència contra la infància i promoguen la detecció precoç i la denúncia.
172. **Assegurarem la formació obligatòria sobre violència i protecció de la infància del personal professional amb responsabilitats en atenció a la infància** en àmbits com l'educatiu, el sanitari, el d'oci i temps lliure, etc.
173. Augmentarem la dotació de personal en tots els àmbits relacionats amb la defensa de l'interés superior del menor.
174. **Promourem les bones pràctiques d'un ús responsable d'internet i les noves tecnologies**, identificant i mitigant els riscos de patir violència en l'entorn digital.
175. **Realitzarem campanyes de conscienciació públiques que ajuden a posar fi a qualsevol forma de violència contra la infància**, promoguen la detecció precoç i la denúncia, combaten qualsevol forma d'estigmatització o conductes xenòfobes contra la infància migrant i refugiada, i promoguen la seua inclusió en la societat.
176. **Consolidarem el Consell de Participació Ciutadana, coordinant amb els Consells de Participació infantil municipal** on existisquen, i impulsar-los allí on no, habilitant i reforçant espais i canals estables en els processos autonòmics de presa de decisions.

- 177. Augmentarem els recursos disponibles i especialitzats per als serveis socials municipals** amb la finalitat de millorar la prevenció, la detecció del risc, així com el seguiment dirigit a reforçar habilitats parentals, fomentant la criança positiva per a generar relacions sanes i afectives que permeten als xiquets i xiquetes criar-se en un ambient de confiança.
- 178. Consolidarem i invertirem en recursos de transició a la vida adulta.** Hem de garantir la plena inclusió social i econòmica del col·lectiu de menors extutelats, quan compleixen els 18 anys i deixen el sistema de protecció, perquè tinguin recursos suficients d'emancipació i transició a la vida adulta, assegurant en tot cas l'autonomia i el desenvolupament personal.
- 179. Afavorirem l'acolliment de xiquets i xiquetes en un ambient familiar,** prioritàriament en família extensa i de no ser possible en família d'acolliment, reduint aquells en acolliment residencial. Així mateix, realitzarem formació continuada de les famílies d'acolliment i orientació i assessorament permanent durant l'estada de la xiqueta, xiquet o adolescent tutelat.

ACCESSIBILITAT UNIVERSAL

La nostra prioritat és que la Comunitat Valenciana dispose d'una legislació d'accessibilitat universal com més prompte millor. Per aquest motiu, **treballarem sense descans perquè la Llei d'accessibilitat universal inclusiva tire avant a principis de la pròxima legislatura** i es convertisca en la primera llei valenciana que aborde de manera integral la diversitat que comporta l'accessibilitat.

La nostra proposta és garantir la planificació, organització i gestió de l'accessibilitat universal a les ciutats en funció de la diversitat etnogràfica i funcional que caracteritza a la població actual, i no en funció d'una homogeneïtat fictícia de característiques i funcions que sol adoptar-se com a model a seguir. Per a això:

180. Millorarem la valoració i orientació de l'atenció precoç mitjançant:

- 180.1. L'establiment dels serveis d'atenció al desenvolupament infantil en els municipis de més de 5.000 habitants.
- 180.2. El desenvolupament d'una normativa que coordine l'atenció precoç dins dels seus tres àmbits de competència (sanitat, serveis socials i educació).

181. Millorarem la valoració de la discapacitat i la nova aplicació del Reial decret 888/2022 pel qual s'estableix el procediment per al reconeixement, declaració i qualificació del grau de discapacitat.

Concretament, dins dels serveis socials municipals d'atenció primària establirem un servei d'orientació personalitzada que actue a nivell preventiu i promocionant l'autonomia entre les persones amb certificat i aquelles persones valorades però que no compten amb certificat de discapacitat.

182. Realitzarem una revisió completa de les prestacions, serveis i productes de suport per a la vida independent'i, sobre la base de la informació recaptada, treballarem per a:

-
- 182.1. Incrementar la cobertura i quantia de les ajudes econòmiques per a l'adquisició i renovació de productes de suport que donen resposta a les diferents necessitats i tipus de discapacitat, així com l'actualització del catàleg de prestacions.
- 182.2. **Ampliar serveis públics de promoció de l'autonomia personal i de foment de la vida independent** (oficines OVI), on es realitzi orientació, assessorament i es fomenti la vida independent de les persones amb diversitat funcional.
- 182.3. **Incrementarem el rang de persones a les quals es destina la prestació d'assistent personal** i compatibilitzar-ho amb altres prestacions.
- 183. Treballarem en la millora de l'atenció integral centrada en la persona, assegurant al màxim la permanència de la persona en el seu domicili i el foment de la no institucionalització.** Per a això:
- 183.1. Desenvoluparem un programa pilot dirigit a persones majors de 21 anys amb diversitat funcional que acaben l'escolarització **que estarà dotat de suports personalitzats per a potenciar el desenvolupament de la persona usuària en el seu propi entorn** mitjançant la cerca de sinergies amb els recursos comunitaris ja existents.
- 183.2. Potenciarem l'acostament i descentralització dels serveis, a través de programes de treball comunitari des de l'àmbit municipal, com ara el programa SASEM.
- 183.3. Establirem un model de provisió de suports per a l'exercici de la capacitat jurídica entre les persones amb diversitat funcional o problemes de salut mental greu, que es troben sota tutela o curatela de la Generalitat.
- 183.4. **Ampliarem la xarxa de professionals de la unitat que presta els suports a les persones tutelades** per la Generalitat, creant un servei on es puguin realitzar un seguiment amb un nombre reduït de persones amb diversitat funcional.
-

-
- 183.5. **Impulsarem un estudi per a analitzar la viabilitat i idoneïtat de crear serveis d'atenció domiciliària nocturna o d'emergència** (dins de la xarxa pública de serveis socials i amb finançament estable i amb la col·laboració del teixit associatiu), per a persones amb diversitat funcional en el seu domicili.
- 184. Fomentarem l'augment dels recursos residencials i eliminarem el model clínic-asistencialista** (habitatges i progressiva conversió de les residències existents en miniresidències). Per a això:
- 184.1. Realitzarem experiències pilot de desinstitucionalització progressiva de persones amb diversitat funcional, facilitant el trànsit des de les residències als recursos residencials de caràcter convivencial de suport limitat o intermitent (habitatges tutelats o allotjament alternatiu). A aquest efecte, ajustarem el finançament de la plaça o prestació a la persona al preu de referència marcat per l'administració en la llei d'acompanyament dels pressupostos, permetent l'alliberament de places de les residències per a persones que necessiten major intensitat de suports i reserva de places per a cobrir necessitats de respir.
- 184.2. Millorarem el sistema públic en el procés d'autoritzacions, acreditacions dels centres de serveis socials, així com el sistema d'inspecció a través de l'especialització de les persones inspectores.
- 184.3. Promourem la continuïtat del Pla Convivent i ampliació dels serveis que actualment es veuen reflectits en el Pla, com a centres residencials de caràcter convivencial (habitatges tutelats o allotjament alternatiu), centres de desenvolupament infantil i atenció precoç.
- 185.** Implementarem formació a les persones professionals dels establiments sanitaris (incloent al personal administratiu) per a eliminar les actituds negatives i impulsar accions de sensibilització que eliminin les barreres actitudinals, donant compliment als drets de les persones amb diversitat funcional.
-

-
186. Promourem i facilitarem la capacitació sobre serveis de salut i drets sexuals i reproductius inclusivament de les persones amb diversitat funcional.
187. Formarem i implementarem plans per a les persones professionals de l'àmbit sanitari i realitzarem campanyes informatives per a difondre informació sobre els serveis de salut i drets sexuals i reproductius disponibles per a les persones amb diversitat funcional.
188. Dissenyarem i implementarem l'estratègia comunitària de rehabilitació basada en la comunitat, seguint els acords en la convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat. Es tractaria d'una estratègia multisectorial on es veurien implicats agents pertanyents a l'àmbit educatiu, laboral, sanitari, de serveis socials i els recursos comunitaris existents.
189. **Treballarem en el desenvolupament de projectes de reforç educatiu específic amb finançament anual.** Concretament, crearem plans d'acció educativa en els centres que atenen alumnat d'infantil, ESO, Batxiller i Formació Professional
190. **Impulsarem la formació en accessibilitat i en conceptes clau dels drets a l'accés a l'educació en igualtat de condicions** de les persones amb diversitat funcional, especialment en les etapes primerenques, implementant plans de formació per a les persones professionals de l'àmbit educatiu.
191. **Posarem en funcionament programes de formació per als i les professionals, perquè s'actue mitjançant intervencions en contextos naturals,** sent l'aula ordinària el context natural per excel·lència per a aconseguir l'aprenentatge, la participació i l'assoliment de tot l'alumnat.
192. **Millorarem les de PT, A l'i orientadors i orientadores per número d'alumnat** en els centres d'infantil, ESO, Batxiller i cicles de grau bàsic, mitjà i superior. Així mateix, fomentarem la inclusió del terapeuta ocupacional i professionals de treball social en els centres.
193. **Augmentarem les unitats especialitzades d'orientació i d'atenció precoç** en l'àmbit educatiu.
-

- 194. Augmentarem el nombre d'educadors i educadores** que presten suports dins dels centres d'infantil, ESO, Batxiller i cicles de grau bàsic, mitjà i superior.
- 195. Millorarem la dotació dels recursos dels centres específics d'educació especial**, per a aquells xiquets i xiquetes que per la seua intensitat en la necessitat de suports no puguen aconseguir el seu aprenentatge i participació en una aula ordinària. En aquest cas, el centre implementarà un model d'atenció, aprenentatge i desenvolupament en la comunitat.
- 196. Posarem en marxa activitats complementàries i extraescolars inclusives**, variades i accessibles per a tot l'alumnat, que siguin de l'interés de tots i totes perquè es puguen conèixer els recursos de l'entorn pròxim, així com els que brinden les tecnologies de la informació i la comunicació.
- 197. Adaptarem les eines tecnològiques a l'aula**, perquè, a més de ser accessibles per a tot l'alumnat, ajuden a l'avanç en la transformació de l'ensenyament, estant les Tics al servei de les metodologies emprades.
- 198. Crearem plans de coordinació de suports des de la perspectiva de l'alumnat i el seu desenvolupament** que han d'incidir en la coordinació del professorat i en la col·laboració entre professionals
- 199.** Crearem escoles de pares on es done formació a les famílies en els processos educatius i en els suports necessaris per a un desenvolupament ple dels seus fills i filles.

200. Augmentarem les taxes d'activitat i d'ocupació de les persones amb discapacitat, en particular d'aquells grups (dones, discapacitat intel·lectual, malaltia mental) amb majors dificultats d'accés.

201. Fomentarem polítiques públiques que estimulen la contractació de persones amb diversitat funcional en les empreses del sector privat i en l'administració pública. La incorporació al mercat laboral és primordial per a aconseguir una plena inclusió a través d'un treball amb condicions laborals dignes, per la qual cosa s'establiran ajudes perquè les empreses realitzin ajustos raonables dels llocs de treball.

201.1. Adaptar les dependències utilitzades per les persones treballadores.

201.2. L'adquisició o modificació de mobiliari, equips, aplicacions informàtiques, útils o eines.

201.3. L'adquisició i implementació de solucions tecnològiques per a la comunicació, formació i informació en el lloc de treball.

202. Crearem unitats de suport o la figura del preparador o preparadora laboral en l'administració pública i en l'empresa privada, per a prestar els suports necessaris a les persones amb diversitat funcional, en el desenvolupament diari de la seua activitat laboral, ja que no sols és important l'accés a l'ocupació, sinó també el manteniment d'aquest.

203. Crearem plans d'accions d'informació i sensibilització cap a les ocupadores dirigides a la contractació de persones amb diversitat funcional o problemes de salut mental greu, enfocada especialment a aquells grups amb majors dificultats d'accés a l'ocupació.

204. Fomentarem plans d'ocupació personalitzada, principalment per a les persones amb diversitat funcional intel·lectual.

-
205. Millorarem l'ocupabilitat laboral de les persones amb diversitat funcional, mitjançant el desenvolupament d'accions formatives que els permeten l'adquisició de competències per a l'acompliment laboral.
206. **Fomentarem la participació social, cultural i en igualtat d'oportunitats** de les persones amb diversitat funcional, respecte a la resta de ciutadanes i ciutadans.
207. **Fomentarem la participació de les persones amb diversitat funcional en el teixit associatiu** existent, tant general com l'específic de diversitat funcional.
208. Crearem grups de trobada i de suport mutu de persones amb discapacitat en tant en zones urbanes i rurals.
209. Adaptarem els espais, centres, projectes i serveis culturals a les necessitats d'accessibilitat física, cognitiva i, de manera fonamental, de la comunicació (insonorització, acústica, bucles d'inducció magnètica, etc.).
210. **Crearem programes de formació sobre cultura, esport i oci inclusiu** per a personal tècnic, personal de centres culturals, biblioteques, museus, sales d'exposicions, biblioteques, funcionaris i funcionàries de l'àmbit cultural, etc.
211. Establirem una quota de reserva per a programar a artistes amb diversitat funcional en la programació cultural de centres culturals, museus, biblioteques, festivals, exposicions, etc., amb perspectiva de gènere.
212. Defensarem el dret de les persones amb diversitat funcional a estar de manera transversal en totes les actuacions polítiques, de serveis i de les actuacions de l'administració.

LA COMUNITAT SORDA

- 213. Ampliarem els recursos de la Radiotelevisió Valenciana (RTVV), perquè la cadena de televisió autonòmica À Punt, puga disposar dels serveis de llengua de signes en els serveis d'informatius i programació matinals** per a equiparar aquest servei a les franges de mig dia i nit. En nom de la inclusivitat de la comunitat sorda, és un imperatiu fer accessible per a les persones sordes la televisió de tota la ciutadania valenciana mitjançant l'ampliació dels serveis de la llengua de signes i el subtitulat per a persones sordes (STS).
- 214. Implementarem el contingut inclòs en la Llei de funció pública valenciana, per a la valoració del coneixement de les llengües de signes en l'accés a l'ocupació pública** de les persones sordes i en la provisió de llocs de treball amb tasques d'atenció directa al públic, especialment en l'àmbit educatiu.
- 215. Incrementarem la dotació de tecnologies de la informació i la comunicació, la comunicació de suport a l'audició i la informació visual, en el conjunt dels serveis públics de la Generalitat** per a garantir l'accessibilitat en l'atenció de les persones sordes.
- 216.** Treballarem pel reconeixement de les persones sordes especialistes en llengua de signes com a professionals de l'ensenyament (acreditades per a l'ensenyament de LS).
- 217.** Facilitarem la creació de departaments de serveis de professionals en mediació comunicativa, per a donar la garantia d'assistència per a persones sordes o sordcegues en situació d'especial vulnerabilitat.
- 218.** Treballarem per a oferir finançament públic a ajudes tècniques i o de suport a la comunicació dirigida a les persones sordes o sordcegues.
- 219.** Cultura inclusiva que garantisca la participació de les persones sordes en l'art i la cultura de la Comunitat Valenciana mitjançant la llengua de signes i el subtitulat.
- 220.** Mitjançant plans autonòmics fomentarem l'oferta turística inclusiva i accessible per a les persones sordes, incloent-hi rutes turístiques en llengua de signes i subtitulades.

221. **Treballarem per a garantir i incrementar la disposició de mediadors/as comunicatius/as i guies-intèrpret** (perfils amb funcions diferents) per a eliminar les barreres comunicatives que les persones sordcegues afronten en qualsevol tràmit o ús de servei públic.
222. **Plantejarem un model residencial centrat en persones sordes i sordcegues d'edat avançada**, perquè disposen d'un recurs que garantisca una atenció adequada a les necessitats d'aquest perfil i evite l'aïllament que pateixen per la singularitat que suposa com a col·lectiu.

JUSTÍCIA

La justícia en la Comunitat Valenciana ha de comptar amb els recursos humans i materials necessaris per a un bon funcionament que assegure l'accessibilitat dels valencians i les valencianes a la seua administració a l'hora de fer efectius els drets dels quals gaudeixen. A més, ha d'aprofundir en la seua modernització, eficiència i digitalització per a adaptar-se als canvis i les noves necessitats socials amb la finalitat de prestar un servei de caràcter públic. D'aquesta manera, pensem que cal actuar a partir de totes les eines i instruments que ens atorga l'àmbit competencial autonòmic per a transformar l'administració de justícia valenciana en favor de factors com l'equitat, l'avanç en termes democràtics del nostre territori i una societat més justa.

- 223. Elaborarem un Pacte per la Justícia Valenciana** amb tots els operadors jurídics amb l'objectiu de millorar el funcionament del sistema judicial en la Comunitat Valenciana, garantir una major eficàcia en la prestació dels serveis relacionats amb la justícia i optimitzar la col·laboració i coordinació entre ells.
- 224. Aprofundirem en l'accessibilitat de la justícia** perquè la ciutadania pugua exercir plenament els seus drets davant els tribunals a través d'una informació clara i veraç. A més, assegurarem l'accés del conjunt de la població a la justícia a través de models tant presencials com telemàtics, així com serveis digitals fàcilment utilitzables i accessibles per a la ciutadania en general.
- 225. Continuarem dignificant el torn d'ofici per als seus professionals.**
Per a això:
- 225.1. Assegurarem i millorarem el pagament d'un plus en la retribució del servei públic de justícia gratuïta prestat en diumenges i dies festius.
 - 225.2. Reforçarem la formació especialitzada i gratuïta a professionals de torn d'ofici per part dels diferents col·legis d'advocats de la Comunitat Valenciana.

-
226. **Millorarem l'administració de justícia valenciana** mitjançant la realització de millores en matèria de seguretat i salubritat de les instal·lacions judicials, així com l'aprofundiment i compliment dels plans d'infraestructures judicials per a la Comunitat Valenciana.
227. **Implementarem programes formatius als treballadors i treballadores de la Medicina Legal** prioritzant la incorporació de la perspectiva de gènere i interseccional en el desenvolupament del seu treball.
228. **Desenvoluparem una estratègia per a l'activació d'un servei de mediació** eficaç i àmpliament conegut per la ciutadania com a alternativa i solució extrajudicial dels conflictes.
229. **Incrementarem el nombre de treballadors i treballadores de l'administració de justícia** de la Comunitat Valenciana de manera progressiva fins a cobrir el conjunt de necessitats que té la justícia valenciana amb la finalitat d'aproximar-nos a una administració més àgil i eficient.
230. **Reforçarem la formació en perspectiva de gènere de tot el personal al servei de l'administració de justícia de la Comunitat Valenciana**, garantint la formació inicial i contínua de manera transversal, amb especial atenció a les violències sexuals, tal com assenyala la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual.
231. **Explorarem l'ampliació dels supòsits i persones beneficiàries del dret d'assistència justícia gratuïta** per a assegurar que les condicions personals, econòmiques o socials desfavorables no impedisquen l'exercici ple del dret d'accés a la justícia. A més, simplifiquem els tràmits i obrirem canals d'informació sobre el dret d'assistència justícia gratuïta recollit en el nostre ordenament jurídic amb l'objectiu de millorar el coneixement de la ciutadania.
232. **Crearem un torn d'ofici especialitzat en desnonaments i en emergència energètica** per a les persones més vulnerables que arriben a aquesta situació d'emergència, tinguen assegurada l'atenció de qualitat per un advocat/al fet que conega en profunditat aquesta matèria tan específica com són els desnonaments i la pobresa energètica.
-

CORRUPCIÓ, TRANSPARÈNCIA, MEMÒRIA DEMOCRÀTICA I PARTICIPACIÓ CIUTADANA

CORRUPCIÓ

Un dels orígens del 15M i de Unides Podem - Esquerra Unida va ser la lluita contra la corrupció que patim les valencianes durant els vint anys del PP en la Generalitat. Durant els primers anys del Botànic, malgrat que Unides Podem - Esquerra Unida no estava en el Govern, impulsem la creació i regulació de l'Agència Valenciana de Prevenció i Lluita contra el frau i la corrupció, la regulació legal de lobbies, la de comptes oberts, impulsant una estructura de lleis contra la corrupció que va ser pionera al nostre país, avançant-se a les lleis estatals i a la Directiva Europea posterior. En el segon Botànic, a instàncies també de Unides Podem es va legislar sobre els conflictes d'interés, transparència, bon govern, sistemes preventius d'alerta primerenca, i en definitiva es va instaurar un canvi de paradigma en la cultura de la gestió pública, orientant-la cap a la integritat institucional, l'entrada en vigor de la Llei 1/2022, de 13 d'abril, de la Generalitat.

Amb independència de continuar investigant la corrupció dels anys del govern del PP en la Generalitat (la mitjana d'investigació d'un cas de corrupció és de deu anys) caldrà continuar reparant totes les conseqüències que la corrupció d'aqueixos anys ha causat.

La tendència que s'ha anat conformant durant els últims huit anys, pot no obstant això consolidar-se o corregir-se l'any electoral que entra en funció de la direcció que es prenga en els pròxims mesos.

També serà definitiu En el cas de la normativa estatal, l'Estratègia contra la corrupció aprovada en col·laboració amb les comunitats autònomes que preveu la disposició addicional cinquena de la Llei 2/2023, de 20 de febrer, que recull l'obligació de comptar en el termini màxim de 18 mesos amb aqueixa Estratègia, la qual cosa obri una valuosa oportunitat d'aprofundir en la línia que fa huit anys comencem.

Per tot això, proposem les següents mesures:

-
- 233. Exigirem que les Corts Valencianes elaboren un Pacte Valencià contra la Corrupció i el Frau** al qual s'adherisquen totes les institucions i administracions públiques.
- 234. Instarem el Govern central a reformar el Codi Penal per a revisar els tipus delictius i evitar la impunitat de fets greument corruptes i reprotxables**, així com elevar les penes dels delictes de corrupció. Així mateix promourem mesures per a la mitigació de les penes (atenuants molt qualificades o eximents) per als quals havent participat en el delicte col·laboren amb la Justícia i es puga així dictar sentència condemnatòria. Igualment, que no es considere delicte de revelació de secrets el destapar casos de corrupció.
- 235.** Treballarem perquè el conjunt de l'Administració valenciana col·labore amb l'Agència Valenciana Antifrau en l'exercici de les seues funcions, així com implementar les recomanacions per a evitar males praxis.
- 236. Garantirem la independència i confidencialitat del treball que duu a terme l'Agència Valenciana Antifrau** com a òrgan independent adscrit a les Corts Valencianes, per a garantir que el treball de recerca contra el frau i la corrupció està totalment lliure de qualsevol condicionament. No sols és necessari que el personal tinga total independència, sinó la disposició de recursos i que aquests es vagen ampliant gradualment.
- 237. Continuarem exigint la depuració de responsabilitats polítiques** per tots els casos de corrupció, estiguen o no prescrits els possibles delictes.
- 238. Impulsarem accions dirigides a la restitució del patrimoni públic i a la recuperació d'actius** pertanyents a la Generalitat i al conjunt de l'Administració valenciana que van ser sostrets en els nombrosos casos de corrupció que van precedir al govern de coalició en la Comunitat Valenciana.
- 239.** Defensarem els interessos generals a través de la personació de l'Advocacia **de la Generalitat** en tots aquells processos penals o civils sobre presumptes casos de corrupció.
-

-
240. **Establirem vies per a la responsabilitat patrimonial directa dels partits polítics** respecte a les conductes que realitzen els càrrecs públics nomenats per aquests.
241. Realitzarem una reforma per a incloure en l'Estatut d'Autonomia l'eliminació **de l'aforament dels diputats i diputades de les Corts i dels membres del Consell** en allò relatiu a la immunitat parlamentària que hauran de ser jutjats pels tribunals ordinaris com qualsevol ciutadà o ciutadana.
242. Instar les Corts Generals a través d'una proposició de llei de les Corts a la reforma del Codi Penal per a **ampliar els terminis de prescripció dels delictes de corrupció, obligar a la devolució dels diners sostrets o defraudats a l'Administració pública, i eliminar la figura de l'indult** (o, en tot cas, impedir la seua aplicació als càrrecs públics o funcionaris condemnats per delictes de corrupció).
243. **Prohibició de contractació pública amb empreses vinculades a casos de corrupció que no complisquen adequadament les obligacions en matèria de transparència i responsabilitat social.**
244. Eliminació de tot homenatge o privilegi a polítics condemnats per sentència ferma per casos de frau i corrupció contra l'Administració pública.
245. Treballarem perquè s'atorgue la màxima protecció als denunciants, i el suport a aquests, tant en el seu anonimats i protecció de possibles represàlies, com en el suport psicològic que necessiten.
246. Fomentarem de la cultura de la informació o comunicació (denúncia), com a mecanisme per a previndre i detectar amenaces a l'interés públic, així com l'ampliació dels mitjans a través dels quals es poden presentar denúncies o comunicacions anònimes i no anònimes, establint canals interns de denúncies en totes les Administracions, partits polítics i en les Corts Valencianes.

MEMÒRIA DEMOCRÀTICA

247. **Retirarem els vestigis franquistes** i desenvoluparem un pla de custòdia o museïtzació.

-
248. **Posarem en marxa el Institut de la Memòria a Alacant.**
249. **Completarem exhumacions de fosses i continuarem amb el programa d'identificació** amb la finalitat d'assegurar el dret a la localització i exhumació dels familiars de les persones assassinades pel colp d'estat i la repressió franquista posterior.
250. **Protegirem el dret a la localització i l'exhumació.** Els familiars de les persones assassinades fruit del colp d'estat i la repressió franquista posterior, així com les entitats socials, corporacions municipals i qualsevol altra institució democràtica, tindran dret a demanar la seua localització i l'exhumació individual o col·lectiva.
251. **Realitzarem publicitat del dret a obtindre una Declaració de reconeixement i reparació personal** als qui durant la Guerra Civil i la Dictadura van patir persecucions, condemnes, sancions o qualssevol altres formes de violència personal per raons polítiques, ideològiques o de creença religiosa, d'acord amb la Llei 20/2022, de 19 d'octubre, de Memòria Democràtica.
252. Realitzarem homenatges als lluitadors antifranquistes dels anys 60 i 70.
253. **Continuarem desenvolupant la Llei de memòria democràtica** i per a la convivència de la Comunitat Valenciana.
254. **Continuarem treballant en el Banc d'ADN creat per la Generalitat Valenciana** per a la identificació de les víctimes i familiars en frases comunes, així com els casos de bebés robats, a través de les tècniques més avançades. Així mateix, desenvoluparem des de l'àmbit autonòmic la futura legislació estatal que s'aprove sobre aquesta matèria, recolzant la creació d'un banc d'ADN de caràcter estatal que permeta millorar el sistema actual per a garantir la reparació a les víctimes d'aquest infame episodi de la història del nostre país.
255. **Reconeixerem el dret al coneixement de la veritat.** Es reconeix a la ciutadania valenciana el dret al coneixement de la veritat en les matèries regulades. Correspon a La Generalitat i a les Administracions Públiques valencianes, en l'exercici de les seues funcions, garantir l'efectivitat del citat dret.
-

-
256. Aplicarem la doctrina de les Nacions Unides sobre crims contra la Humanitat. La Generalitat impulsarà l'aplicació pels poders públics en la comunitat autònoma de la doctrina de les Nacions Unides sobre crims contra la Humanitat.
257. Treballarem per una major aplicació del Dret internacional referent a les desaparicions forçades i tortura.
258. Reconeixement a les víctimes valencianes. La Generalitat impulsarà les tasques de reconeixement, individual o col·lectiu, a les víctimes valencianes de la repressió franquista, tant individuals com col·lectives.
259. Impulsarem la divulgació de la memòria democràtica.
260. Treballarem perquè la Generalitat, en col·laboració amb altres administracions o organismes, procedirà a la cerca i esclariment de la desaparició forçada de xiquets i xiquetes i adopcions il·legals ocorreguts durant el franquisme, així com de l'actuació de la Delegació Extraordinària per a la Repatriació de Menors i la Junta de Protecció de Menors i de l'Auxili Social del règim franquista en relació als fills dels presos polítics.
261. Sol·licitarem des del Consell en l'Estat espanyol l'anul·lació de tots els judicis a ciutadans valencians i ciutadanes valencianes realitzats pels tribunals militars i/o civils per motius polítics en la lluita per les llibertats i la democràcia.

PARTICIPACIÓ CIUTADANA

262. **Iniciatives Legislatives Populars (ILP)** que requereixen menys signatures (rebaixa de les actuals 50.000 a 20.000), puguen abordar més matèries (supressió de l'actual article 3 de la Llei 5/1993), no puguen ser inadmeses a tràmit per la falta d'algun requisit (possibilitat d'esmena) i hagen de ser publicades, tramitades i debatudes per les Corts, amb intervenció directa en el Ple de la comissió promotora, que si no hi ha altre remei podria retirar el text si les esmenes aprovades adulteren el seu contingut essencial.

-
263. Reforma del Reglament de les Corts per a convertir l'actual Comissió de Peticions en una Comissió de **Peticions i Participació Ciutadana**, configurant-la com una autèntica porta d'entrada a la participació de la ciutadania en la Cambra de Representants.
264. Processos de participació ciutadana que contribuïsquen a la prioritització sobre aspectes puntuals de la despesa la incorporació de la qual es preveja efectuar en l'avantprojecte de Llei del pressupost de la Comunitat Autònoma per a l'exercici següent, així com col·laboració de la Generalitat Valenciana en l'impuls dels **pressupostos participatius desenvolupats per les entitats locals**.
265. **Ampliarem la quantia econòmica a la disposició de la ciutadania mitjançant els pressupostos participatius d'àmbit autonòmic** i garantirem la transversalitat dels acords ciutadans, així com un temps màxim per a l'execució de les decisions adoptades per la ciutadania en matèria d'inversions o de polítiques públiques.
266. **Enfortirem una agenda de formació ciutadana per a millorar les capacitats, coneixements i habilitats participatives**, tant a nivell autonòmic com municipal, millorant els procediments per a accedir a ajudes i subvencions en matèria de participació ciutadana, i amb especial incidència a la formació infantil en pràctiques participatives.
267. **Estabilitzarem i ampliarem les relacions de la Generalitat amb els Centres Valencians en l'Exterior**, en reconeixement a la seua tasca democràtica.
268. **Sensibilitzarem, al conjunt del personal al servei de la Generalitat, respecte dels valors del Govern Obert**, la importància de la participació ciutadana i la incorporació dels processos de prioritització participativa a l'adopció de decisions públiques.

TRANSPARÈNCIA EN L'EXERCICI DEL PODER

269. Desenvoluparem, aplicació i aprofundiment de la Llei de Transparència i Bon Govern recentment aprovada gràcies a l'impuls i lideratge d'Unides Podem-Esquerra Unida, en aquesta matèria, dins del Consell.

-
- 270.** Complirem totes les obligacions legals que permeten a la ciutadania i als seus representants accedir a la informació i documentació pública, reformant el Reglament de les Corts per a garantir l'exercici dels drets dels diputats i les diputades i sancionar la seua vulneració per part del Consell o la Mesa de les Corts.
- 271.** Executarem totes les sentències que condemnen al Consell per a vulnerar el dret dels parlamentaris a accedir a documentació, retirant els recursos de cassació que s'hagen interposat davant el Tribunal Suprem.
- 272.** No contractar, ni directa ni indirectament, amb empreses que operen en centres financers deslocalitzats, que inclouen tant els països considerats oficialment paradisos fiscals per l'OCDE, com totes aquelles jurisdiccions o territoris que oferisquen incentius fiscals de naturalesa similar. Tampoc amb les empreses que operen en Estats que, per les característiques del seu sistema legal o bancari, estan directament relacionades amb els negocis deslocalitzats (offshore).
- 273.** Facilitarem l'accés a tots els expedients de contractació de la Generalitat a través d'un Registre que estiga a l'abast de tota la ciutadania i compregua totes les contractacions sense límits temporals.
- 274.** Implantarem un visualitzador d'ingressos públics que continga la informació d'ingressos i despeses per Conselleries (les seues línies polítiques i unitats administratives), així com la informació de destí dels impostos que paga la ciutadania. Uniformitat en els portals entre l'administració pública i el sector públic instrumental.
- 275.** Desenvoluparem l'enfortiment institucional i la capacitat sancionadora del Consell de Transparència després de l'entrada en vigor de la nova Llei de Transparència i Bon Govern.

INTEGRITAT PÚBLICA I BON GOVERN

- 276.** Aprovarem un catàleg de bones pràctiques que sistematitze els principis, les polítiques públiques i les mesures aplicades a decisions, institucions i processos específics de l'Administració autonòmica i local valenciana en matèria d'integritat pública.
- 277.** Definirem un programa de formació per a alts càrrecs i empleats públics de manera especialitzada, estable i transversal en matèries vinculades al bon govern, la integritat i l'ètica pública com a part del desenvolupament de les seues funcions i competències, amb la publicació de materials formatius exhaustius i de qualitat.
- 278.** Donarem vigència i desenvolupar el compliment integral del Registre de Grups d'Interés de la Generalitat.
- 279.** Constituïrem un comitè d'ètica pública per a garantir el compliment, seguiment i avaluació de les mesures en matèria d'ètica pública i bon govern.
- 280.** Coordinarem les accions en matèria antifrau amb les diferents institucions autonòmiques i municipals, incrementant els mitjans al servei de l'Agència Antifrau, tant a nivell econòmic i de personal, com de capacitats d'investigació i actuació efectiva.
- 281.** Institucionalitzarem una Agència Valenciana de Polítiques Públiques i Qualitat de la Democràcia per a contribuir a garantir la màxima eficàcia en la gestió pressupostària i la prospectiva de les línies de futur que precisa el País en matèries estratègiques com la transició econòmica verda, la integritat institucional, la igualtat o els serveis socials, la sanitat i l'educació.
- 282.** Elaborarem una guia orientadora per a la inclusió de mecanismes de gestió de la integritat en la gestió pressupostària, de personal i de processos administratius dirigida a les institucions de la Generalitat, així com a les Entitats Locals.
- 283.** Intensificarem les accions divulgatives i formatives per al conjunt de la societat a través d'accions organitzades per la Generalitat o mitjançant la col·laboració amb organitzacions socials per a difondre la cultura d'integritat al conjunt de la societat valenciana.

-
- 284.** Desenvoluparem i enfortirem els mecanismes normatius, institucionals i de gestió vinculats a l'Estratègia Valenciana d'Obertura i Reutilització de Dades, per a millorar les decisions públiques, generar valor social i econòmic, facilitar la rendició de comptes i modernitzar l'Administració autonòmica.
- 285.** Establirem sistemes de prevenció construïts sobre marcs d'integritat, codis ètics de conducta i bon funcionament per a enfortir la integritat, ètica pública i transparència en el sector públic instrumental, en els operadors que siguen prestadors de serveis públics o perceptors de fons públics.
- 286.** Millorarem el registre i supervisió de les declaracions de béns, activitats i interessos de càrrecs públics i alts funcionaris possibilitant un seguiment específic posat-càrrec.
- 287.** Revisarem els sistemes de control previ d'idoneïtat i reforçarem el règim d'incompatibilitats, establint polítiques restrictives de regals i preveure situacions posat-càrrec (portes giratòries) en funció dels riscos associats a determinats perfils i col·lectius de servidors públics.
- 288.** Donarem vigència als mecanismes de protecció de denunciants sobre casos de corrupció, mitjançant l'enfortiment de la bústia de denúncies de l'Agència Antifrau i l'acceleració en la tramitació dels procediments.
- 289.** Redefinirem i adaptarem els procediments d'accés i promoció en la funció pública als nous perfils que requereix l'administració, garantint els principis d'igualtat, mèrit i capacitat, amb la superació del model actual basat en proves exclusivament memorístiques.
- 290.** Seleccionarem tots els càrrecs de direcció, incloent-hi els del sector empresarial i instrumental per convocatòria pública d'acord amb els principis de mèrit i capacitat, limitant els nomenaments a través del sistema de lliure designació.
- 291.** Garantirem la independència dels òrgans de control interns i externs dotant-los dels mitjans i recursos necessaris per a exercir les seues funcions degudament, amb especial atenció a la capacitat efectiva d'actuació i el rendiment institucional adequat del Síndic de Greuges i la Sindicatura de Comptes.
-

-
- 292.** Farem real i efectiva la independència i professionalitat de les persones integrants de les estructures relacionades amb els procediments de contractació pública garantint l'absència de conflictes d'interés.
- 293.** Reduirem els marges de discrecionalitat, valoracions subjectives en els processos de contractació i assegurant l'objectivitat i transparència en la presa de decisions mitjançant l'aprovació de normes garantistes que complisquen determinats paràmetres de referència públics i homogenis per al conjunt de les institucions de la Generalitat.
- 294.** Controlarem de manera efectiva el compliment dels plecs d'adjudicació del servei públic, així com el desplegament de la capacitat sancionadora de l'administració pública en cas contrari i dur a terme auditories periòdiques basades en criteris econòmics, jurídics i de sostenibilitat social, laboral i mediambiental d'aquestes adjudicacions.
- 295.** Supervisarem que en la titularitat real de les empreses que liciten no figura cap persona sancionada per frau o corrupció i que no són empreses que operen en paradisos fiscals mitjançant els acords precisos amb les institucions competents per a disposar d'informació actualitzada. Establir aquesta circumstància com a impeditiva per a poder resultar adjudicatària de serveis públics.
- 296.** Desprofesionalización de la política. La percepció ciutadana respecte a la política és de llunyania, desafecció i desigualtat amb els seus representants. Això ve dau per una sèrie de privilegis i prerrogatives, moltes d'elles incomprensibles, que situen als polítics en una forma de vida molt diferent de la de la ciutadania. Des de Unides Podem - Esquerra Unida creiem fermament que la política ha d'estar lligada a la vocació de servei públic temporal per a millorar la vida de la gent i no a un lloc on assegurar un generós sou vitalici amb prebendes i ostentositat. Per això proposem:

-
- 296.1. Establir una limitació de mandats en dues legislatures (per al Legislatiu, l'Executiu, els òrgans dependents d'aquests i els òrgans autònoms), un límit salarial i un règim estricte d'incompatibilitats per a tots els càrrecs públics, fins a un termini de temps posterior al seu exercici, de manera que no es puguen acumular llocs en diverses institucions ni entrar en conflicte d'interessos.
 - 296.2. Establir mecanismes legals per a avaluar el compliment dels programes electorals, i estudiar fórmules revocàtores d'aquells representants electes que incomplisquen el seu programa. Definir indicadors de gestió homogenis i metodologies d'avaluació a partir d'un pla de govern que indique adequadament els objectius governamentals de legislatura.
 - 296.3. Eliminació dels privilegis concedits a expresidents. Acabar amb les despeses fixes per la seua condició i elaborar un protocol d'actuació i finançament controlat des de les Corts. Fer pública l'activitat i costos de representació. Eliminar la condició d'expresident a condemnats per corrupció.
 - 296.4. Crear un registre públic sobre l'ús dels vehicles oficials per part dels alts càrrecs de la Generalitat i de les diputades i els diputats.

LAÏCISME

- 297.** Eliminarem qualsevol tipus de finançament públic, exempció fiscal o administrativa, o subvenció a favor d'institucions religioses, així com per a qualsevol de les seues activitats (clergat, culte, propaganda...).
- 298.** Suprimirem qualsevol donació de sòl públic a les confessions religioses, sense fer cap excepció urbanística que represente diferència o privilegi.
- 299.** Garantirem una educació de qualitat, pública i laica, protegint en l'àmbit escolar la llibertat de consciència, suprimint de les escoles públiques i privades concertades els elements simbòlics confessionals o ideològics, així com traure la religió fora del currículum, de l'expedient, de l'horari lectiu i de l'espai públic comú.

- 300.** Suprimirem tot tipus de simbologia religiosa en els actes públics (preses de possessió de càrrecs, espais de reunió, activitats públiques, festes patronals, etc.), així com en espais de titularitat pública (ajuntaments, centres cívics, culturals, centres docents, hospitals i administració en general). Igualment, cap acte de caràcter confessional específic (missa, processó, funeral...) tindrà caràcter de «acte oficial», per la qual cosa cap funcionari públic podrà participar obligatòriament, i la seua assistència serà sempre que ho desitge en la seua condició de ciutadà o ciutadana.
- 301.** Revisarem els acords entre Generalitat i església Catòlica per a actualitzar el seu contingut garantint que no siguen lesius per a les administracions públiques.

TERRITORI I MEDI AMBIENT

SOBIRANIA ENERGÈTICA

En els últims mesos observem l'augment de la pressió per a accelerar la implantació d'instal·lacions generadores d'energia renovable, sota l'argument de guanyar-li la batalla al canvi climàtic. Advertim que tal pressió no naix d'un impuls compromés amb la millora de les condicions de vida de la ciutadania, sinó d'un afany de negoci que, en l'actual context bèl·lic, ha vist en les renovables un filó d'or que es pot disfressar de nobles objectius. Les presses dels agents econòmics no poden ser una guia per a l'acció política en el desplegament de les renovables perquè està alimentant processos especulatius que recorden a la bombolla immobiliària viscuda anys arrere.

Hem de planificar i situar l'energia sota el control d'un potent sector públic que, a través de les seues pròpies empreses públiques d'energia, empenyiment cap a una transformació estructural del mercat elèctric i contribuïska a erradicar la pobresa energètica. Un nou enfocament que impulse l'autoconsum, afavorisca el desenvolupament de comunitats energètiques locals, establisca amb rigor i transparència on poden situar-se les grans plantes que es necessiten, en coherència amb les maneres de vida de la Comunitat Valenciana oblidada, la forma de vida del món rural.

El desplegament d'energies renovables ha d'efectuar-se protegint el territori, amb criteris de planificació ecològica, trencant amb el domini de l'oligopoli elèctric democratitzant l'accés a l'energia, abaratint la factura de la llum a les famílies valencianes i evitant una nova bombolla especulativa que arrase els nostres territoris al servei de les grans multinacionals.

D'altra banda, al País Valencià, hem fet un pas València decisiu en matèria energètica amb la creació de l'Agència Valenciana d'Energia (AVEN), que és un organisme públic dependent de l'Institut Valencià de Competitivitat Empresarial (IVACE) el qual ens permetrà comercialitzar energia elèctrica en règim de lliure competència, així com gestionar la venda d'excedents d'instal·lacions d'autoconsum,

impulsar la participació de la Generalitat en el capital social d'empreses energètiques i promoure la constitució de societats mercantils per a desenvolupar un nou model energètic. No obstant això, des de Unides Podem - Esquerra Unida pensem que la Comunitat Valenciana ha d'establir unes bases sòlides de cara al futur que garantisquen la sobirania energètica durant les pròximes dècades i, això passa necessàriament per tindre la capacitat per a produir i distribuir energia en la nostra terra mitjançant la creació d'alternatives públiques que a llarg termini puguen competir enfront de les grans energètiques. Per aqueixa raó:

- 302.** Insistirem en el desenvolupament reglamentari de l'AVEN perquè aprofundisca en la necessitat d'inversió en infraestructura de propietat pública que permeta la producció d'energia, així com permeta la **creació d'una empresa pública d'energia valenciana que tindrà un rol preponderant en la producció d'energia renovable autòctona** i com a distribuïdora d'aquesta, sent titular i promotora de noves instal·lacions renovables (o donant suport a l'autoconsum i les comunitats energètiques).

Aquesta empresa pública d'energia inclourà com a producció l'energia creada a través d'una xarxa als sostres d'edificis públics, parcs públics de producció d'energies renovables, així com la connexió de l'excedent provinent de l'autoconsum i les fonts de generació d'energia particulars.

- 303. Elaborem projectes per a facilitar el desenvolupament de comunitats energètiques** en la Comunitat Valenciana per a avançar en l'erradicació de la pobresa energètica. Aquests projectes tindran com a objectiu oferir ajudes i subvencions mitjançant la captació de fons del Mecanisme de Recuperació i Resiliència integrat en el programa Next Generation EU, així com d'altres programes d'àmbit estatal o europeu als quals siga possible accedir.

-
- 304. Impulsarem la instal·lació de plantes fotovoltaiques en tots els edificis de titularitat pública i oferirem un programa per a poder també instal·lar-los en grans edificis de titularitat privada**, com a supermercats, naus industrials o grans centres comercials. Les entitats privades que accedisquen a aquest programa podran, o bé utilitzar els panells per al seu propi consum, i en aquest cas l'administració finançarà una part de la instal·lació, o bé podrà cedir la producció a la corresponent empresa pública d'energia a canvi d'un peatge en concepte de lloguer dels sostres. També es permetrà la solució mixta: autoconsum d'una part de la producció i cessió a l'administració pública de la part restant.
- 305. Crearem un fons de finançament que permeta el finançament al 100% del cost d'instal·lació de plaques fotovoltaiques en edificis i habitatges particulars de barris vulnerables o per a famílies d'ingressos baixos**, en coordinació amb els municipis, per a dirigir-nos cap a la democratització del desplegament de les energies renovables, la reducció de la factura energètica de les famílies i la descarbonització del consum energètic domèstic. Aquesta mesura es durà a terme per part de l'administració pública valenciana, la qual cosa permetrà que la instal·lació i manteniment de les plaques es poguera realitzar per petites i mitjanes empreses, així com entitats de l'economia social, impulsant la creació d'ocupació lligada al territori.
- 306. Promourem la participació pública per part dels municipis afectats per implantació d'energia renovable en les noves macroplantes que s'instal·len i impulsarem l'aplicació de criteris de justícia territorial als territoris productors.**

L'electricitat no és cara per se, sinó perquè uns pocs tenen la clau de l'aixeta de la producció i escriuen les regles de joc. Les energies renovables ens donen una oportunitat perquè això canvie, però no s'està aprofitant. Per a dur a terme la necessària transició energètica, no pot ser que s'instal·len grans plantes que afecten el paisatge, a l'ecosistema i a la terra fèrtil. Menys si això es fa sense comptar amb la veu dels veïns i veïnes i sense que el territori obtinga una compensació justa per això.

-
- 306.1. Establirem per llei, que per a la instal·lació de macroplantes d'energia renovable s'haja de dur a terme una **consulta ciutadana en els municipis i nuclis urbans a menys de 10 km de distància** de la macroplanta que es veuen afectats de manera directa per qualsevol motiu relacionat per la instal·lació i ocupació de territori derivada.
- 306.2. **Reservarem un mínim del 30% de les participacions de cada nova planta perquè puguen ser adquirides, si així ho desitgen, pels veïns i veïnes** o per les entitats locals corresponents en, almenys, aquelles plantes que hagen sigut instal·lades en els últims tres anys.
- 306.3. **Implementarem una rebaixa de fins al 30% en el preu de l'energia per a les instal·lacions domèstiques en els municipis directament afectats pels impactes de la producció energètica (del tipus que siga)**. Aquesta rebaixa serà sufragada per un cànon que hauran de pagar les empreses productores propietàries de les corresponents centrals (la qual està desenvolupada en el subapartat de fiscalitat d'aquest programa). Similars criteris s'aplicaran en el cas de grans instal·lacions en la mar; les consultes, l'obertura de la participació i la rebaixa de la factura de la llum afectaran aquelles poblacions costaneres que patisquen directament o indirectament els impactes.
- 306.4. En aquells territoris valencians amb major densitat de macroplantes i instal·lacions de línies elèctriques, estudiarem la possibilitat d'establir **una moratòria a noves macroinstal·lacions** fins que s'hagen col·locat panells solars en la majoria dels edificis.
- 307. Efectuarem un desplegament territorial de les energies renovables en la Comunitat Valenciana que es base, entre altres, en les següents mesures i principis bàsics:**
- 307.1. **Recuperarem els processos d'avaluació ambiental** per a la instal·lació de plantes d'energies renovables garantint així la preservació del territori, la seguretat jurídica dels projectes i les iniciatives més eficients i respectuoses amb l'entorn.
-

307.2. **Establirem una zonificació estricta per a les futures instal·lacions** d'energia fotovoltaica de manera que es protegisquen les zones de major interès tant a nivell ambiental, com a econòmic com a cultural. i ajude a agilitzar els projectes en marxa.

307.3. **Ni una sola parcel·la de sòl a l'interior valencià podrà ser explotada sense el consentiment i conformitat dels seus municipis i les seues gents.** La transició energètica no pot ser l'excusa per a convertir la Comunitat en el mas de les multinacionals energètiques. En aquest sentit, enfront del model excloent de l'oligopoli energètic, proposem un model en mans de la ciutadania que reconeix les formes de vida, l'economia local, la naturalesa i els paisatges dels municipis d'interior i evita dinàmiques d'erosió, així com el problema de despoblació i buidatge de municipis. Per aquestes raons, **mantindrem la nostra proposta de paralització sobre els macroprojectes energètics que han seguit el seu curs d'esquena a la ciutadania** com:

307.3.1. El parc fotovoltaic Magda, que afecta greument les comarques de l'interior de Castelló i, malgrat comptar amb una DIA favorable del MITECO no ha tingut en compte les afeccions territorials i els impactes econòmics que tindrà per al conjunt de municipis que es veuran afectats. Així mateix, s'ha de tindre en compte els nombrosos informes i al·legacions contraris al projecte que ha emés la Generalitat.

307.3.2. Els traçats de les línies de molt alta tensió (MAT), ja que trenquen les formes de vida rurals i no garanteixen el subministrament elèctric, sinó que es tracta d'una autopista elèctrica amb la qual fan negoci uns pocs. Els traçats de les línies MAT són un clar exemple d'incompatibilitat amb la ubicació i planificació racional de la transició energètica.

- 307.3.3. La macroinstal·lació d'aerogeneradors sobre paratges protegits (com Sierra del Negrete i el Cabezo del Frare). No podem donar una solució hui que genere un problema demà i, aquests parcs eòlics suposen l'antítesi de la protecció de la serra valenciana i de la cura dels municipis.
- 308. Revisarem els últims canvis introduïts per la via d'urgència mitjançant els decrets 14/2020 i 1/2022** que, sota el paraigua de pretendre l'agilitació d'en els processos d'instal·lació d'energies renovables, han retallat el control i les garanties ambientals i territorials en la seua implantació, així com limitat l'autonomia dels municipis per a intervindre en els projectes que els pogueren afectar.
- 309. Promourem la formació de treballadors i treballadores del sector energètic** referent a l'eficiència energètica i el desplegament de les energies renovables per a atendre les necessitats de les noves instal·lacions d'energia neta i el seu manteniment.
- 310. Afavorim la revegetació dels espais públics i la plantació d'arbres en aquests.** L'actual desenvolupament urbà de les grans ciutats pot intensificar fenòmens, com per exemple les illes de calor urbanes, que causen perjudicis sobre el benestar de les persones i fins i tot poden ocasionar efectes indesitjables per a la salut de la ciutadania, per la qual cosa és imprescindible el desenvolupament d'infraestructures verdes com a estratègia per a reduir les temperatures i construir ciutats més habitables. Per tant, parlem d'una qüestió d'habitabilitat dels pobles i ciutats que permet baixar fins a 2 °C la temperatura en aquells barris que més pateixen la calor estival.

DESPOBLACIÓ

- 311. Implementarem un pla estratègic per a la protecció de la producció i comerç local en els municipis en risc de despoblació de la Comunitat Valenciana.** Amb aquest pla:
- 311.1. Sobre la base de les nostres propostes per a la implantació d'energia renovable en la Comunitat, ens comprometem a **protegir les xarxes de comerç local enfront dels efectes negatius que generen les macroinstal·lacions** i línies de molt alta tensió.

-
- 311.2. Amb la Llei Integral de Mesures contra la Despoblació hem aconseguit grans avanços per al món rural. No obstant això, és insuficient i ens comprometem a **millorar l'actual normativa perquè siga més proteccionista amb el comerç local de les àrees rurals en risc de despoblació**, tenint molt en compte la rellevància que tenen serveis com els bars, farmàcies, perruqueries o xicotetes botigues d'alimentació, sense les quals la població té la necessitat de desplaçar-se a altres poblacions.
- 311.3. Secundarem i **impulsarem la creació de cooperatives rurals o altres fórmules associatives de serveis de proximitat on es prioritze la protecció del producte local en qualsevol servei de comerç o distribució**. Així mateix, reforçarem el paper de les cooperatives agroalimentàries i la seua capacitat representativa dels diferents sectors productius de la Comunitat Valenciana com a entitat associativa bàsica per a la comercialització de productes agraris.
- 312. Crearem una xarxa per a la promoció del cooperativisme amb coordinació del conjunt de comarques rurals** que abasta el nostre territori. Impulsant la participació de les entitats de l'Administració local en projectes d'impacte territorial liderats per cooperatives i incentivant la presència activa de les cooperatives en el seu entorn local.
- 313. Implementarem mesures enfocades en la promoció i la professionalització del turisme rural a l'interior de la Comunitat.** Una activitat econòmica que té una gran importància en els municipis on el patrimoni natural i el paisatge juguen un enorme paper com a actius per a atracció turística.
- 314. Promocionarem l'oferta de Formació Professional enfocada en la recuperació d'oficis tradicionals**, per a revertir la pèrdua a nivell històric, arrelament cultural i amb un gran valor afegit que defineixen part de la identitat de molts municipis de la Comunitat Valenciana.

- 315. Intervindrem per a afavorir la situació de les zones en risc de despoblació, disminuir les desigualtats respecte a les zones urbanes i aplicar mesures que afavorisquen la vertebració i cohesió territorial.** Per a això, és imprescindible garantir l'accés a infraestructures bàsiques i serveis públics de qualitat, especialment quan parlem d'educació, sanitat, transport públic i connectivitat, així com reforçar la xarxa de serveis socials en les zones rurals i el suport a dones que pateixen violència de gènere amb l'objectiu de mitigar l'abandó de l'interior, fixar a la població resident i revertir el procés d'envelliment que pateixen les localitats rurals.
- 316.** Posarem a la disposició de la població dels municipis d'interior els serveis administratius bàsics per a facilitar l'accés als tràmits de manera presencial.
- 317. Realitzarem programes de formació i acompanyament de treballadors i treballadores del sector agrícola, ramader i pesquer,** especialment per a les persones joves mitjançant la creació de programes de mobilitat formatius que permeten l'intercanvi amb productors d'altres països europeus per a aprendre altres experiències d'èxit, en col·laboració amb les organitzacions del sector amb la finalitat d'assegurar el relleu generacional en aquestes professions i promoure la innovació tecnològica.

GESTIÓ FORESTAL I PROTECCIÓ DEL TERRITORI

El terreny forestal susceptible de patir incendis en la Comunitat Valenciana està augmentant perquè, als riscos evidents que suposa l'emergència climàtica en la qual vivim, se suma l'abandó de superfícies de cultius agrícoles. Si a això li afegim les mancances detectades en la gestió forestal, el resultat és que els nostres boscos són cada vegada més vulnerables als incendis forestals. Per a fer front a aquesta problemàtica:

318. **Augmentarem la inversió en prevenció d'incendis i dels fons públics dedicats a la gestió sostenible dels boscos de la Comunitat Valenciana.** Concretament realitzarem una inversió valenta i decidida en l'execució dels **Plans Locals de Prevenció d'Incendis Forestals (469 plans aprovats) per a** dotar de recursos a aquests plans per via pressupostària, ja que es tracta d'una les principals armes que tenen els municipis per a evitar que es produïsquen incendis de gran magnitud.
319. **La gestió forestal regulada i sostenible** és clau no sols per a la conservació de la biodiversitat, sinó també per al desenvolupament rural i la lluita efectiva i directa contra la despoblació. **Abordarem la gestió forestal sostenible dels boscos valencians** al costat dels serveis d'emergència i municipis rurals, mitjançant la qual:
 - 319.1. **Donarem prioritat a la gestió ordenada i sostenible de les masses forestals** com a tasca vital per a mantindre ecosistemes resilents enfront dels efectes del canvi climàtic. La gestió adequada de les masses forestals suposa la disminució dels seus volums i una millor ordenació de manera que els futurs incendis siguen menys intensos i afecten superfícies més xicotetes perquè seran més fàcils de controlar. Al mateix temps, millora l'aprofitament dels recursos forestals, garanteix la conservació de la biodiversitat i la persistència de les masses forestals amb exemplars més sans i vigorosos.

319.2. **Planificarem des del sector públic la gestió forestal per a millorar l'ordenació i l'aprofitament dels boscos** ateses les activitats a desenvolupar, els calendaris i les seues característiques. L'objectiu ha de ser millorar la qualitat dels nostres boscos, així com la seguretat de les espècies i la seua biodiversitat, preservar la biodiversitat i millorar en la producció de béns i serveis associats a la seua preservació.

319.3. **Posarem en marxa programes per a la recuperació dels mosaics agrícoles i la potenciació de la ramaderia extensiva.** Amb aqueixa fi es realitzaran projectes d'inversió pluriennals i s'incrementaran els recursos fixos en prevenció. Aquests programes requereixen invertir en:

319.3.1. **Sistemes agropecuaris de muntanya en harmonia amb la gestió forestal** per a continuar secundant i augmentant la dotació pressupostària per a la ramaderia extensiva amb ajudes dirigides a pastors. La ramaderia extensiva és una eina clau perquè el bestiar menja la vegetació que serveix de combustible per al foc.

319.3.2. **Recuperació dels bancals abandonats en zones de muntanya** per a desenvolupar funcions com l'agrícola-ramadera, ambiental, cultural i paisatgística, en particular del cultiu de garroferes.

319.3.3. Impuls d'iniciatives locals en zones rurals i d'interior sobre terrenys forestals i agrícoles per a l'aprofitament **de la biomassa agroforestal** residual en substitució de combustibles fòssils.

319.3.4. Foment de les cremes prescrites com a eina en la prevenció dels incendis forestals.

-
- 320. Reforçarem l'Agència Valenciana de Seguretat i Resposta a les Emergències**, ja que està incompleta i fan falta altres equips que permeten l'autonomia i agilitat que precisen les emergències per incendis forestals hui dia i per a complir amb el mandat que va crear aquest servei.
- 321. Reforçarem el paper de les Brigades Forestals** responsables de la cura dels nostres boscos, consolidant les seues plantilles i ampliant els seus períodes d'ocupació.
- 322. Executarem tots els instruments de la llei forestal**, que va ser modificada a proposta d'Unides Podem en 2018, com l'aprovació dels Plans d'Ordenació dels Recursos Forestals, o la creació dels Consells Forestals de demarcació, el Fons forestal valencià i el Centre de la propietat forestal. Totes elles són eines imprescindibles per a poder portar avant aquesta tasca de manera ordenada i amb la implicació de tots els agents en la gestió dels nostres ecosistemes on l'ésser humà ha d'estar integrat com a part imprescindible.
- 323. En matèria d'extinció, aprofitarem la sinergia dels recursos existents dins de la Generalitat**, millorant en la mesura de les necessitats els recursos econòmics, tècnics i humans. Així mateix, posarem especial atenció en la coordinació entre els diferents recursos disponibles i participants en l'extinció d'incendis forestals, perquè considerem que ja existeixen suficients organismes i serveis actius, no obstant això, hi ha una manca de coordinació interna que, si s'aborda correctament, podria optimitzar l'acompliment actual.
- 324. Protegirem les zones del litoral valencià** de l'especulació urbanística, especialment on gran part del territori està urbanitzat. Per a això, elaborarem projectes de conservació i de turisme ecològic i responsable, en col·laboració amb els ajuntaments i les associacions mediambientalistes de la zona.
- 325. Ampliarem el nombre d'aiguamolls participants** de la convenció relativa als aiguamolls d'importància internacional, especialment com els Hàbitat d'Ocells Aquàtics, coneguda de forma abreujada com a Conveni Ramsar.

RECURSOS HÍDRICS

-
- 326. Planificarem la gestió dels recursos hídrics mitjançant alternatives dirigides a un millor aprofitament racional de l'aigua,** dessaladores o la modernització de regadius, i a través de la cerca de solucions eficaces a mitjà i llarg termini. En aquest sentit, realitzarem un seguiment de l'estat d'execució de les obres previstes i les inversions efectuades des de l'àmbit estatal en la Comunitat Valenciana en relació amb dessaladores i altres tipus d'instal·lacions encaminades a protegir un recurs essencial i finit com és l'aigua, garantint en tot moment l'accés al mateix mitjançant preus assequibles i prioritzant un model de gestió de l'aigua sobre la base dels recursos disponibles, la demanda i les necessitats humanes.
- 327. Implementarem un Pla de protecció del regadiu tradicional i l'horta de la Comunitat Valenciana,** amb especial atenció a les riberes dels rius i les zones rurals, reconeixent-les com a senyals d'identitat d'algunes comarques del nostre territori com la Vega Baixa, que representen un dels factors clau per a la seua competitivitat i el desenvolupament de processos d'innovació i atracció de talent i inversions. Així mateix, aquest pla estarà basat en l'autosuficiència, la sostenibilitat, el control de la contaminació dels aquífers, el control de pous il·legals i la revisió dels criteris en les noves adjudicacions d'aigua per a regadiu.
- 328. Farem costat als municipis que realitzen inversions en la modificació del cicle urbà integral de l'aigua** des d'una perspectiva sostenible amb la finalitat de millorar la seua qualitat, optimitzar el proveïment, la transparència i el control en la gestió.
- 329. Promourem la remunicipalització de la gestió de l'aigua** perquè aquest bé bàsic siga gestionat de manera directa pel sector públic, donant suport i assessorament als ajuntaments que pretenguen emprendre aquest procés.
- 330. Actualitzarem els criteris hídrics per a l'aprovació dels processos d'avaluació ambiental** i Plans Generals d'Ordenació Urbanística dels municipis de la Comunitat Valenciana, tenint en compte la situació d'emergència climàtica que travessa el nostre territori i les concentracions urbanes.

-
- 331. Realitzarem un pla integral de reutilització de les aigües depurades i la seua activació en coordinació amb el pla estatal.** Potenciarem la reutilització de l'aigua depurada per a reg a més d'altres usos urbans (neteja de carrers, etc.), optimitzant la seua qualitat mitjançant investigació i tecnologia.
- 332. Establirem un pla energètic d'autoconsum per a societats de regants,** de manera que es puguen autoproveir mitjançant energia solar o eòlica sense dependre de les subministradores.
- 333. Establirem mesures de prevenció d'inundacions en la Comunitat Valenciana** que hauran de comptar amb la col·laboració i coordinació entre diferents nivells administratius amb l'objectiu de fer front i adaptar-nos a l'efecte del canvi climàtic en el nostre territori. Per a això:
- 333.1. Afavorirem l'elaboració, actualització i implementació dels plans d'actuació municipal davant el risc d'inundacions en tots els municipis que estiguen obligats a això a través d'ajudes econòmiques per part de la Generalitat Valenciana i instarem l'administració central que forme part d'aquestes ajudes.
 - 333.2. Establirem que els plans d'actuació municipal hagen de contemplar actuacions que atenuen els factors de caràcter social i econòmic que puguen generar un major risc o perjudici a la població vulnerable.
 - 333.3. Planificarem els recursos humans i materials necessaris de les diferents administracions involucrades per a desenvolupar una gestió eficaç de les funcions i la coordinació de les mateixes en situacions d'emergència.
 - 333.4. Incrementarem la permeabilitat de les zones urbanes i periurbanes mitjançant la revegetació de l'espai i implementarem sistemes de drenatge urbà sostenible, separant les xarxes d'aigua pluvials de les residuals, amb l'objectiu de millorar la seua reutilització i disminuir el risc d'inundacions.
 - 333.5. Realitzarem accions educatives i de sensibilització per a conscienciar i millorar el coneixement de la població respecte a la prevenció i els riscos de les inundacions, així com les eines comunicatives i informatives que estan al seu abast per a rebre una informació actualitzada.
-

- 334. Aprovarem definitivament el Pla d'Actuació Territorial (PAT) de la Vega Baixa** sobre la base d'un model de desenvolupament que permeta implantar una economia sostenible, un ús més eficient del sòl, la conservació de les infraestructures verdes i la perdurabilitat del territori mitjançant la posada en valor dels seus actius ambientals, paisatgístics i culturals.
- 335. Millorarem la cooperació entre les confederacions hidrogràfiques**, les administracions locals, les diputacions provincials i la Generalitat Valenciana amb la finalitat de millorar l'eficiència en el manteniment dels cursos d'aigua.
- 336. Promoure el reconeixement de la personalitat jurídica de l'Albufera** com a subjecte de drets.
- 337. Reforçarem el paper de l'Observatori Ciutadà de l'Aigua de la Comunitat Valenciana** amb l'objectiu de fer-lo un actor decisiu en el disseny, aplicació i anàlisi de les polítiques del sector.
- 338.** Augmentarem les iniciatives de sensibilització en les zones vulnerables d'agricultura sobre els problemes que la contaminació per nitrats provoca en la salut humana.

SECTOR PRIMARI VALENCIÀ

- 339. Aplicarem tots els mecanismes possibles que conté la Llei d'Estructures Agràries:**
- 339.1. **Realitzarem un mapa agronòmic actualitzat tal com inclou la Llei d'Estructures Agràries**, un instrument essencial per a fer balanç de la situació de les espècies cultivades en tot el territori valencià que a més compta amb pressupost per a la seua realització des de 2019. El mapa agronòmic permetrà conèixer el percentatge real de camps abandonats, com es reparteixen les espècies, quines varietats hi ha de cadascuna, etc. És l'instrument de planificació de varietats necessari perquè l'administració pugua ajudar a estructurar el mercat i solucionar un dels majors problemes de la citricultura: la pol·linització creuada o pinyolà.
 - 339.2. **Posarem en marxa dos projectes pilot en cada província d'Iniciatives de Gestió Comuna amb els seus respectius/agents dinamitzadors/as**. Aquesta és una altra de les eines molt útils de la Llei que encara no s'ha posat en marxa i que seria molt necessària per a ajudar a donar solució al problema estructural que suposa el minifundi valencià.
 - 339.3. **Potenciarem la concentració de parcel·les agràries mitjançant cooperatives i unions agrícoles** i buscarem estructures agràries més eficients pels seus costos i producció.
- 340.** Treballarem en una planificació a mitjà i llarg termini al costat del conjunt del sector agrari, per a articular una **reordenació de les varietats**, combinant el benefici econòmic amb la sostenibilitat del sector agrari. La idea consisteix a prioritzar cultius que generen sinergies amb la resta de les activitats econòmiques per a generar circuits de retroalimentació positiva.

-
- 341.** Des del Govern central també protegirem la producció valenciana:
- 341.1. **Treballarem per a fer una revisió profunda dels controls sobre material vegetal en les importacions i reforçar el control en frontera per a evitar l'entrada de malalties, plagues i productes fitosanitaris prohibits a Europa.**
 - 341.2. **Exigirem la realització d'estudis previs a la signatura de qualsevol acord o tractat de lliure comerç, especialment centrats en els possibles impactes socials i sobre la producció agrària valenciana.** Així mateix, per a aquells acords ja aprovats, s'exigirà l'aplicació de les clàusules de salvaguarda quan es demostre que han perjudicat la producció local, com és el cas dels cítrics valencians.
- 342. Farem costat a l'apicultura.** L'apicultura és un sector essencial de l'activitat agrària, no sols per la seua capacitat de produir un producte tan saludable com és la mel, sinó pel paper imprescindible de les abelles per a la pol·linització de les plantes, ja siguen cultivades o silvestres. Per això des de Unides Podem-Esquerra Unida proposem:
- 342.1. Modificarem els decrets sobre mesures per a limitar la pol·linització creuada entre plantacions de cítrics, coneguts com a decrets anti-pinyolà, i **treballarem al costat del sector per a trobar una solució consensuada que resolga de manera indefinida el conflicte citricultura- apicultura entenent a aquesta com una aliada essencial en la conservació de la biodiversitat, també l'agrícola.**
 - 342.2. Augmentarem els controls de l'ús de plaguicides especialment en èpoques de floració i augment del control i de les sancions per intoxicació de ruscós.
 - 342.3. **Treballarem des del Govern central per a prendre acció enfront d'importacions i etiquetatges que promouen la competència deslleial que està afonant la producció autòctona de mel.**
 - 342.4. Promourem l'assentament de ruscós a través d'ajudes i formació per als qui volen dedicar-se professionalment a l'apicultura.
-

-
- 342.5. **Impulsarem el consum de mel valenciana** i altres productes derivats dels ruscos mitjançant la creació d'un segell de qualitat per a les mels valencianes i es realitzaran campanyes de promoció de les nostres mels tant a nivell local, com a estatal, europeu i internacional en fires agroalimentàries.

343. Farem costat al sector cítricola

- 343.1. Defensarem l'aplicació del principi de preferència comunitària davant la Unió Europea, protegint els estàndards ambientals i socials de les produccions europees enfront de productes de països tercers.
- 343.2. Promoure una citricultura valenciana més ecològica en el mercat valencià i espanyol que disminuïska el seu grau de dependència respecte a fets externs que poden incrementar els preus de producció, fomentant les cooperatives com a model ancorat al territori.
- 343.3. Afavorirem les mesures d'investigació, innovació i transferència de coneixement cap als agents productors de les millores i modernització de regadius.
- 343.4. Secundarem nous models organitzatius respecte a la reestructuració de les explotacions cítriques amb l'objectiu d'incrementar la seua competitivitat i viabilitat futura.
- 343.5. Ampliarem les línies de subvenció per a plançons estèrils. Reconversió de cultius afectats per la depreciació de la taronja per a evitar l'abandó de camps de cítrics, per a l'obtenció de suc, pinsos i mel de flor del taronger.

- 344. Millorarem els controls sobre les macrogranges que desenvolupen la seua activitat en la Comunitat Valenciana** i l'abús d'antibiòtics en ramaderia, i realitzarem campanyes informatives per a continuar advertint dels efectes externs negatius que generen sobre el territori com la contaminació i efectes nocius per a la salut dels animals i la salut humana. De la mateixa manera, treballarem per a un major control respecte al tractament dels residus agropecuaris denominats purins (resultat de la mescla de les defecaciones, aigües de rentada i restes de pinsos) que produeixen en gran manera les macrogranges.

-
- 345. Prioritzarem la professionalització de l'agricultura, la pesca i la ramaderia en els processos de subvencions públiques** amb l'objectiu de reduir l'abandó de terres en els pròxims anys, a més d'augmentar les incorporacions de persones joves.
- 346. Proposarem un replantejament dels totals admissibles de captura pesquera (TACs)** perquè torne als topalls de captures diàries en la pesca artesanal i la seua diferenciació respecte a la pesca industrial. La nostra proposta, planteja que les quotes han de fer-se segons un repartiment econòmic i socialment just. En el cas de la quota de tonyina roja es requerirà l'aplicació del criteri “una persona, un ham” així com l'aplicació real i objectiva de l'article 17 del Reglament 1380/2013 sobre la Política Pesquera Comuna.
- 347. Redirigirem la utilització dels fons de la PPC i del FEMP, de manera que es revertisquen en els pescadors i pescadores.** En concret es reconeixerà la pesca d'arts menors de baix impacte com a activitat d'interés públic prioritzant que les ajudes es destinen a finançar les següents activitats:
- 347.1. Promoció de la venda directa en canals curts de comercialització a través de la promoció de segells de qualitat i de la sensibilització de les persones consumidors.
 - 347.2. Estimulació de les indústries artesanals per a la transformació i conservació del peix.
 - 347.3. Desenvolupament de les arts de pesca selectives i la transferència de coneixement, orientat a revertir l'estat de sobreexplotació per a recuperar els caladors i millorar en rendibilitat.
 - 347.4. Programes d'estudi sobre l'estat i conservació dels ecosistemes marins i pesquers.
 - 347.5. Establiment d'àrees marines protegides i reserves marines d'interés pesquer.

-
- 348. Incrementarem la dotació pressupostària enfocada en la investigació aplicada i participativa orientada a oferir solucions als problemes locals i concrets del sector pesquer.** Les conclusions dels diversos estudis arribaran tant a l'administració com a les organitzacions del sector pesquer implicades i a les persones responsables de donar solució a aquesta problemàtica.
- 349. Impulsarem una representació més democràtica de les persones treballadores del sector pesquer** mitjançant un procés transparent i àmpliament participatiu per a elaborar una proposta de reforma de les confraries com a estructura de representació, amb la finalitat de millorar la transparència en l'accés als comptes, la convocatòria regular d'assemblees i garantir la representació de les dones.
- 350. Implementarem sistemes de seguretat i normes de prevenció de riscos laborals** específiques i adaptades a la realitat de l'especificitat de cada tipus de flota, en col·laboració amb representants del sector de la pesca artesanal
- 351. Reconeixerem a les dones valencianes en matèria de pesca** a nivell jurídic i econòmic, mitjançant ajudes que fomenten la instal·lació d'equipaments per a aconseguir la igualtat entre homes i dones en les embarcacions, i de manera obligatòria en els ports i infraestructures marítimes públiques.
- 352.** Posarem en marxa **iniciatives per a aconseguir una aqüicultura més ecològica**, tant en les pràctiques com en els processos d'alimentació, a través del desenvolupament d'ajudes que vagen en aqueixa direcció.
- 353. Impulsarem sistemes de boies de fondeig ecològic** per a protegir el nostre fons marí i adaptarem les polítiques del sector mitjançant els protocols i normatives relatives a diversitat biològica impulsats per l'ONU.

ECONOMIA CIRCULAR, CONTAMINACIÓ I RESIDUS

- 354. Implementarem la Llei 5/2022, de 29 de novembre, de residus i sòls contaminats per al foment de l'economia circular en la Comunitat Valenciana**, amb particular atenció a:

-
- 354.1. La creació de l'Agència Valenciana de Residus i Economia Circular, que inclourà entre els seus pilars d'activitat la gestió, planificació i coordinació de les infraestructures, deixant per tant VAERSA de dur a terme aquesta funció. L'agència assegurarà també el bon funcionament dels Consorcis i el control de les obligacions competencials dels ens locals, amb especial atenció a la fracció orgànica dels RSU i comercials.
- 354.2. La posada en marxa immediata de les mesures de prevenció de residus, de reducció de residus alimentaris i de compra pública sostenible.
- 354.3. L'establiment de mesures econòmiques, financeres i fiscals per a la prevenció i gestió de residus, així com mesures per a dissuadir els depòsits de residus en abocadors i incineració en coordinació amb les entitats locals.
- 355. Pla de Qualitat de l'aire per a tot el País Valencià**, que incrementarà la vigilància ambiental i els mesuradors atmosfèrics, sobretot en les ubicacions limítrofes a polígons industrials, mines obertes, crematoris i també en les proximitats de col·legis, instituts, hospitals, residències i altres punts d'interés, així com un augment de les estacions de mesurament en temps real. S'establirà una xarxa de control de l'aire, un servei d'inspecció i un control exhaustiu tant en les zones metropolitanes d'Alacant, Elx, Castelló i València com en altres punts negres de contaminació atmosfèrica. Aquest pla es veurà correspost amb una partida pressupostària d'ajudes a municipis per a l'adequació de les ordenances municipals relatives a la contaminació de l'aire.
- 356. Implementarem mesures contra la contaminació de la costa** per a atallar els problemes ocasionats per la presència de gran nombre d'envasos i residus, la contaminació orgànica per abocaments descontrolats d'aigües fecals, l'aqüicultura intensiva i industrial, la falta d'iniciatives de regeneració de platges, abocaments difusos provinents de l'agricultura intensiva, abocaments industrials, etc.

-
- 357. Implementarem un nou pla de distribució i gestió d'abocadors que garantisca la seua descentralització, la posada en marxa d'instal·lacions de xicotetes dimensions i la seua aproximació als punts de producció.** Programa de cerca de noves ubicacions potencials per zones de gestió i prohibició d'ampliació d'abocadors amb més de 20 anys de vida sense el vistiplau dels municipis implicats.
- 358.** En coordinació amb l'Estat i en la mesura de les possibilitats que tinga la Conselleria competent en matèria ambiental, establim ajudes tècniques i econòmiques de cara a la vigilància de zones de baixes emissions en els municipis valencians de més de 50.000 i més de 20.000 habitants.
- 359.** Realitzarem campanyes d'informació i divulgació ciutadana sobre l'ús perjudicial per a la salut de l'herbicida glifosato, d'acord amb la sentència del Tribunal de la Unió Europea que prohibeix el seu ús de cara a l'any 2023, referent a la toxicitat cancerígena d'aquest compost químic.
- 360. Introduïrem mesures per al compliment de la Responsabilitat Ampliada del Productor** i dels objectius marcats per les directives europees, posant especial atenció en la revisió dels convenis d'ECOEMBES I ECOVIDRIO i l'exigència dels compliments dels SCRAP, com el dels plàstics agrícoles.
- 361. Introducció del Sistema de Depòsit, Devolució i Retorn** per a envasos de beguda (SDDR) per a garantir el compliment en els objectius de recollida separada, reduir la contaminació per plàstics i l'abandó en el territori i evitar que els incompliments en la responsabilitat dels productors els acabe pagant per triplicat la ciutadania.
- 362. Regularem legalment la limitació del nombre de creuers en les costes valencianes,** tenint en compte l'impacte mediambiental a les ciutats portuàries i la situació pròxima a parcs naturals com és el cas del Parc Natural de l'Albufera.

BENESTAR ANIMAL

-
- 363.** Ens oposarem a la realització de qualsevol ajuda pública, subvenció o finançament a activitats lúdiques, espectacles, festejos, proves esportives o recreatives i concursos en els quals els animals patisquen maltractament o en aquells en els quals supose la seua mort. Ampliació de les ajudes públiques a les organitzacions sense ànim de lucre que dediquen la seua activitat a la protecció i benestar animal.
- 364.** Crearem programes educatius per a fomentar el coneixement, el respecte i la cura dels animals a les escoles i instituts. Campanyes d'informació i conscienciació basades en el respecte animal i la tinença responsable i sostenible d'animals de companyia, com a campanyes de foment de l'esterilització, de l'adopció o de la posada al dia de vacunes.
- 365.** Treballarem per a procedir amb la reconversió de les places de bous en espais culturals i d'oci per a donar cabuda a espectacles de teatre, dansa, música, convivència, etc.
- 366.** Prohibirem de la difusió en mitjans de comunicació d'espectacles o publicitat que comporten la promoció o ús de maltractament animal.
- 367.** Impulsarem espectacles sense explotació ni sofriment animal per a l'eliminació progressiva de les excepcions al marc legal existent que prioritza la protecció animal. En conseqüència, es posarà en marxa una reconversió del sector taurí per a facilitar una eixida laboral alternativa als seus treballadors i altres nínxols de negoci per als seus empresaris.

-
- 368.** Realitzarem una revisió de la normativa sobre caça i protecció animal per a la seua conversió en lleis de protecció de naturalesa en els quals s'incloga un títol per a la gestió d'espècies silvestres amb alternatives ètiques de control poblacional. Així mateix, farem una revisió de la legislació en matèria de la tinença d'animals potencialment perillosos, que, des del manteniment de la seguretat ciutadana i la responsabilitat dels companys humans, es desmitifique la falsedat que hi ha races en què tots els seus individus són agressius. Aquest procés es durà a terme amb la col·laboració de les associacions animalistes, activistes i tot el moviment associatiu valencià en matèria de defensa de la protecció i els drets dels animals.
- 369.** Revisarem el protocol d'inspeccions i reforç de les mesures inspectores, de vigilància i sancionadores en la indústria càrnia que garantisquen el compliment estricte de la legislació sobre benestar animal. Instal·lació de càmeres de vigilància en espais de sacrifici d'animals de producció.
- 370.** Advocarem pel compliment de les lleis autonòmiques en les quals s'estableix l'obligatorietat dels ajuntaments a tindre centres de recepció d'animals domèstics perduts o abandonats. Per a això proposem l'edificació i posada en marxa de CPAS públics comarcals, que siguen punts neuràlgics per a projecte CER i voluntariat per comarques.
- 371.** Posarem en marxa nous centres de recuperació de fauna silvestre provincials i comarcals.
- 372.** Crearem places en cases d'acolliment per a víctimes de violència masclista, en albergs per a persones sense llar, en residències de persones majors, centres de salut mental, centres de menors i en tot tipus de residències perquè puguin conviure amb els seus animals de companyia.
- 373.** Millorarem la normativa perquè els animals de treball tinguen cobertes les seues necessitats comportamentals, ambientals, físiques i psicològiques, amb les degudes directrius laborals, prestant especial interès en l'estat dels èquids i impulsant al seu torn mètodes alternatius on s'evite la utilització d'animals.
-

-
- 374.** Ampliarem la formació del funcionariat públic en protocols de respecte i protecció animal, especialment dirigits a cossos de seguretat i a aquells treballadors que per les seues condicions i/o llocs de treball es veuen en la circumstància d'interactuar amb animals.
- 375.** Transformarem el Oceanogràfic en un espai interactiu per a l'estudi i conservació de les espècies aquàtiques autòctones del nostre entorn.
- 376.** Treballarem per la prohibició del tir al colomí i altres ocells, de la mateixa manera, procedirem amb el tir i arrossegament amb cavalls.
- 377.** Crearem punts verds que permeten el pas de fauna silvestre i restablisquen la continuïtat dels hàbitats entre tots dos costats d'una autopista, carretera o via fèrria.
- 378.** Facilitarem l'accés d'animals de companyia a mitjans de transport públic, espais públics, platges, llocs d'oci, etc.
- 379.** Fomentarem l'adhesió al programa VIOPET (cases d'acolliment per als animals de companyia de víctimes de violència masclista).
- 380.** Crearem una Direcció General de protecció animal en l'administració autonòmica per a unificar les competències sobre protecció animal actualment repartides per diferents àrees de govern.
- 381.** Realitzarem campanyes periòdiques de vacunació, esterilització i identificació per als animals de companyia de persones en risc d'exclusió social i víctimes de violència de gènere.
- 382.** Treballarem per la derogació de les normes que estableixen la protecció cultural de la tauromàquia.
- 383.** Establirem la prohibició total de participació dels menors de 18 anys en les activitats taurines, siga com a participants o espectadors, com reclama el Comitè dels Drets del Xiquet, de Nacions Unides.
- 384.** Revisarem el protocol d'inspeccions i reforç de les mesures inspectores, de vigilància i sancionadores que garantisquen el compliment estricte de la legislació sobre benestar animal.

- 385.** Reforçarem les inversions pressupostàries per al control ètic de colònies felines mitjançant el mètode CER (Captura/Esterilització/Retorn) i l'adequació dels centres de protecció animal.
- 386.** Actualitzarem el catàleg d'espècies amenaçades i elaborarem plans de recuperació i conservació.
- 387.** Fomentarem l'estudi i la cura dels aiguamolls i la fauna autòctona.
- 388.** Treballarem per la prohibició de granges cinegètiques i de visons.
- 389.** Fomentarem l'ús de focs artificials i pirotècnia de baix nivell acústic.
- 390.** Treballarem perquè el desenvolupament d'espectacles d'alt nivell acústic com a revetles, castells de focs artificials i mascletás, no es realitzen prop de llocs sensibles que alteren el benestar dels animals com les colònies felines, granges, protectores, etc.

INFRAESTRUCTURES I COMUNICACIONS

- 391. Creació d'un bo de transport universal.** Establirem de manera permanent la gratuïtat per a joves menors de 30 anys i implementarem per un període d'1 any la gratuïtat per a persones usuàries habituals en tots els serveis de transport públic col·lectiu terrestre de titularitat autonòmica.
- 392. Reduirem el preu dels títols multiviatge** de caràcter autonòmic i bonificarem altres serveis de titularitat municipal.
- 393. Continuarem treballant per a estendre i millorar la integració tarifària en més municipis de la Comunitat Valenciana.** En aquest sentit, realitzarem totes les actuacions necessàries per al desenvolupament del transport de les àrees metropolitanes d'Alacant-Elx i de Castelló de la Plana. Així mateix, posarem en marxa abonaments de transport amb preus reduïts per a grups socials específics com, per exemple, les persones majors o les famílies nombroses.
- 394. Promourem que les entitats del Sector Públic Instrumental de la Generalitat Valenciana i les empreses situades en la Comunitat Valenciana disposen de plans de mobilitat sostenible als centres de treball,** sent obligatori per a aquells que compten amb més de 250 persones treballadores o 125 per torn de treball, amb l'objectiu de millorar les condicions de transport de la gent treballadora, reduir la accidentabilitat laboral, augmentar l'accessibilitat al lloc de treball i avançar en el procés de descarbonització. Aquests plans es realitzaran en negociació amb les organitzacions sindicals.

-
- 395. Implementarem la Taxa Amazon per a gravar a les grans empreses de comerç electrònic**, mitjançant una normativa autonòmica, per l'espai públic que utilitzen mentre realitzen el repartiment a domicili de les mercaderies. Amb aquesta normativa, incidirem en els municipis en els quals aquest tipus de comerç genera congestió i contaminació, efectes perjudicials sobre el comerç de proximitat i, a més, tractarem de fomentar la utilització de punts de recollida per part dels grans operadors de repartiment. El repartiment de mercaderies destinat a proveir productes a comerços i serveis locals per a un ús comercial o detallista no es veurà afectat per aquesta taxa.
- 396.** Defensarem el **traspàs de les competències en matèria de rodalia** per part de la Generalitat Valenciana, tant de la gestió com de les infraestructures, amb les corresponents transferències de recursos econòmics i inversions per part de l'Estat per a garantir la suficiència financera en tot moment, la seua modernització i accessibilitat en totes les estacions en favor de la vertebració territorial de la Comunitat Valenciana.
- 397. Garantirem el servei de transport públic en les zones despoblades de la Comunitat Valenciana** incrementat el mínim de viatges al dia entre qualsevol nucli poblacional i la corresponent capital o capçalera de comarca. Concretament impulsarem projectes de transport amb autobús tenint en consideració les particularitats de cada zona i estudiant l'aplicació de qualsevol fórmula complementària de transport públic que ajude a resoldre els problemes de mobilitat dels pobles rurals.
- 398. Promourem models de mobilitat sostenibles, tant públics com privats**, millorant els diferents serveis de transport públic, substituint de manera progressiva els parcs mòbils per vehicles elèctrics en col·laboració amb la resta de nivells administratius i afavorint sistemes d'agregació de la demanda per a reduir l'entrada de vehicles privats en els centres urbans.
- 399. Augmentarem el finançament en infraestructures i recursos humans de Ferrocarrils de la Generalitat Valenciana i de la resta de serveis de transport públic terrestre** de la Comunitat Valenciana per a millorar aspectes com les freqüències de pas i els horaris amb la finalitat d'optimitzar la xarxa de transport públic.
-

-
400. La necessària **modernització de la xarxa ferroviària mitjana distància i de rodalia** de competència estatal, continua sent una assignatura pendent per la qual les institucions i poders públics valencians han de treballar activament i pressionar perquè les comunicacions de la Comunitat Valenciana responguen a les necessitats ciutadanes actuals. Es tracta d'un servei essencial que permet la vertebració del territori, frena el canvi climàtic reduint la dependència del transport per carretera i permet que les tres províncies tinguen unes comunicacions adequades. Per tant, **treballarem per a l'execució de les inversions previstes per l'Estat i reclamarem una ampliació significativa de la inversió destinada a:**
- 400.1. **Millora del transport ferroviari de rodalia en la zona Alacant/València**, posant el focus en la renovació del material ferroviari mòbil, la millora de la puntualitat, fiabilitat del servei i advocarem perquè les posteriors inversions en rodalia estiguen en línia amb la inversió realitzada en la xarxa d'Alta Velocitat (AVE).
 - 400.2. **Construcció d'una xarxa ferroviària en l'àrea metropolitana de la Vega Baixa** que permeta la connexió dels principals nuclis de població, serveis en les estacions de tren ja existents i les principals estacions d'autobusos de la comarca. La seua execució es durà a terme per mitjà de la fórmula del tren lleuger o qualsevol altra solució tècnica que compatibilitze la versatilitat del tramvia en zones urbanes més denses en la velocitat i comoditat del tren de rodalia entre municipis més distanciat.
 - 400.3. **Millorar el corredor ferroviari del litoral**, treballarem en la creació d'una àrea del Vinalopó, reobrint les estacions tancades i amb serveis competitiu cap a Villena, la Vega Baixa, Torrevieja i Orihuela.
 - 400.4. **Millorar la inversió en la xarxa de rodalia entre Elx, Múrcia i Alacant** per a garantir que connecte totes les parades amb el nucli urbà i acabe amb els problemes de vertebració territorial del sud valencià. Això inclourà la inversió en infraestructures i la millora de les freqüències i temps de trajecte.

-
- 400.5. Avançar en la consecució d'una **xarxa de rodalía de doble via electrificada en la totalitat del recorregut**, amb la modernització dels trens i horaris racionals que facen possible el seu ús habitual al mateix temps que cohesiona el nostre territori.
- 400.6. Dur a terme la **modernització de xarxa de mitjana distància amb la millora de les línies del tren d'Alcoi, Sagunt-Teruel-Zaragoza i, reclamar que torne a circular el tren que va de Buñol i Requena cap a Conca**.
- 400.7. **Accelerar la connexió Alacant-Elx-Aeroport i la variant de Torrellano**, electrificant la línia i alliberant les vies del tren de la façana marítima d'Alacant.
- 400.8. **Avançar en la posada en marxa del tramvia Gandia-Dénia per a poder connectar aquestes dues comarques** i continuar vertebrant el territori, però sense renunciar al Tren de la Costa.
- 400.9. **Crear una línia de rodalía des de Castelló cap al Baix Maestrat** que comuniqui amb les diferents localitats de la Plana.
- 400.10. **Crear una línia de rodalía per l'interior de la comarca de la Plana Baixa** per a incorporar en la xarxa municipis de la província de Castelló com són Onda o la Vall d'Uixó.
- 400.11. **Augmentar el nombre de treballadores i treballadors** en els serveis ferroviaris perquè cap tren patisca cancel·lacions i millorar les freqüències.
- 401. Impulsarem el desenvolupament i implementació dels Plans de Mobilitat Urbana Sostenible (PMUS) en els municipis** de més de 20.000 habitants o aquells que tinguen una capacitat residencial equivalent de la Comunitat Valenciana.
- 402.** Fomentarem en els petits i mitjans municipis la realització d'inversions mitjançant ajudes perquè puguin adaptar i transformar els seus espais públics, fent-los més accessibles a tota la ciutadania.

403. Prendrem les mesures necessàries per a protegir el servei públic del taxi, especialment en les grans ciutats, impedit la competència

deslleial desplegada per les plataformes de VTC (vehicles de transport amb conductor), respectant les sentències judicials, assegurant que compleixen amb el temps de precontractació mínim establert i investigant i sancionant des de les entitats locals i l'administració autonòmica els possibles casos d'incompliment de la normativa.

404. Treballarem per a establir regulacions i controls més estrictes per als VTC, la qual cosa implica augmentar els recursos que actualment estan destinats a la inspecció per a retirar dels carrers valencians les llicències que ja no estan subjectes a la legalitat.

UNA ALTERNATIVA CIUTADANA PER AL PORT DE VALÈNCIA

Governar per a la majoria implica que no es pot donar continuïtat a projectes concordes al segle XX com l'ampliació Nord del Port de València està feta a mida d'una multinacional líder en el trànsit marítim de contenidors i pretén crear un illa-magatzem guanyada a la mar hipotecant el futur mediambiental, laboral i social de la Comunitat Valenciana.

Des de Unides Podem - Esquerra Unida plantejem una alternativa a aquesta ampliació centrant-nos en la idea que el port s'ha de desenvolupar mitjançant un procés de participació de la societat civil valenciana amb la finalitat d'aconseguir consensos en matèria de sostenibilitat mediambiental, social i econòmica. Cal fer un millor aprofitament dels molls i les infraestructures portuàries existents i prioritzar l'activitat comercial a través d'innovació i d'una gestió enfocada a reduir la petjada ecològica.

El port no pot ser alié al seu entorn en una ciutat portuària com València, com a infraestructura estratègica s'ha de definir en relació amb el seu context regional i local. La funció principal de les infraestructures portuàries és la de garantir el proveïment de la població per a satisfer les seues necessitats més bàsiques, no satisfer a una multinacional que busca crear un megasolar en la costa valenciana per a emmagatzemar contenidors.

En aquest sentit plantejem un **projecte alternatiu per a Port de València** que no estiga orientat en l'augment i la concentració del trànsit marítim de contenidors ja que és una activitat amb impactes nocius sobre les nostres costes i ecosistema, sinó que estiga enfocada en l'accés i gaudi de la ciutadania, alhora que se centra en aprofitament econòmic del Port. Per a això:

- 405. Optimitzarem l'ús de les infraestructures portuàries existents.** Una tasca que implica l'aprofitament dels molls actuals mitjançant activitats sostenibles que permeten avançar en la reorientació del model productiu valencià per a reduir la petjada ecològica que generem. La transició de les activitats actuals del port a altres més sostenibles maximitzarà els índexs de productivitat per superfície, al mateix temps que no se centrarà en la robotització de les terminals acompanyades de reduccions de plantilla, sinó que permetrà generar ocupació de qualitat amb beneficis en termes mediambientals i d'arrelament local.

-
406. **Convertirem els espais portuaris en zones d'accés públic**, ja que en els últims anys han passat a formar part de les xarxes de grans empreses. Considerem que ha d'haver-hi un balanç favorable a l'accessibilitat de la ciutadania valenciana i això requereix una **reserva de l'espai portuari que ha de connectar amb les necessitats de la ciutat, del xicotet comerç, de la producció local i requereix inversió en la seua adaptació per a ser un espai més amable i inclusiu**. Això implica el desenvolupament d'un programa d'aprofitament d'edificis obsolets de valor industrial per a la creació d'infraestructures comercials, educatives, socials i culturals que prioritzen la presència d'agents locals que avancen en la resignificació de l'espai com a part del teixit social i comunitari.
407. **Impulsarem la transició energètica en l'activitat portuària**, mitjançant l'electrificació de molls i fomentarem la instal·lació per a la generació d'energia renovable pròpia i promourem la instal·lació de nous punts de càrrega per a vehicles elèctrics amb l'objectiu de reduir les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle i la contaminació atmosfèrica. A més, farem una aposta decidida per **projectes alternatius per al moviment de contenidors entre els ports de la Comunitat Valenciana, perquè connecten millor el transport ferroviari com a mitjà de connexió intermodal**.
408. **Posarem les instal·lacions portuàries al servei de l'economia local i regional** a través d'activitats comercials connectades amb la producció de l'entorn més pròxim, del producte de proximitat, ja que el futur del port està en la seua integració amb la ciutat, on ha de trobar i impulsar activitats menys deslocalitzades i prioritzar la producció i distribució de la indústria valenciana.
409. Promourem la participació ciutadana a través de la creació d'un **espai de diàleg portuari ciutadà i multidisciplinari**, que incloga a representants de la societat civil, municipis afectats per l'activitat, associacions veïnals de barris marítims dins de l'àrea d'activitat portuària, petites i mitjanes empreses del context portuari, representants sindicals, plataformes ecologistes i persones expertes en matèria de sostenibilitat, amb un triple objectiu:

-
- 409.1. **Participació ciutadana en la planificació portuària** i en la presa de decisions sobre aquesta infraestructura estratègica mitjançant processos oberts i transparents. La participació ciutadana permetrà una major accessibilitat a les dades de la gestió portuària, destinant els recursos necessaris per a dur a terme processos participatius i de consulta que assegurin la viabilitat econòmica i l'interés general.
- 409.2. **Avaluació i seguiment de polítiques públiques dirigides als ports i a les ciutats portuàries** de la Comunitat sobre la base d'una perspectiva ciutadana i ecosocial, amb la finalitat d'avaluar els impactes ambientals a llarg termini, promoure la investigació i desenvolupar solucions adaptades als futurs canvis econòmics, socials i mediambientals dels entorns en els quals es desenvolupa l'activitat portuària.
- 409.3. **Priorització d'infraestructures verdes sobre el continu desenvolupament d'infraestructures grises** ja que aquestes tenen un enorme impacte sobre les ciutats portuàries, concretament en la qualitat de vida, la regulació de la temperatura ambient i la salut de la ciutadania.
410. Apostarem per una xarxa portuària més justa i igualitària. **Promourem la perspectiva de gènere en la generació d'ocupació lligada al context portuari.** Així mateix, ens comprometem a millorar les oportunitats laborals per a les dones i combatrem les desigualtats estructurals en l'accés i condicions dignes de les diferents activitats i sectors lligats al port.

FEMINISMES

El feminisme ha sigut i és un dels moviments socials i teòrics més transformadors de les maneres de viure. Actualment, és l'únic moviment transversal capaç de donar resposta a les diverses crisis provocades pel neoliberalisme, com la de cures, la mediambiental, de redistribució de la riquesa, de llibertat sexual i personal, així com d'identitat. Hui és l'única alternativa capaç de reorganitzar la vida socioeconòmica dels nostres països posant la sostenibilitat de totes les vides en el centre i superant el neoliberalisme.

Davant una crisi de règim i de canvis a nivell internacional, el feminisme s'ha convertit en el primer enemic a batre perquè s'ha atrevit a qüestionar els privilegis del sistema neoliberal i dels qui el sustenten, plantejant que el capitalisme sosté la seua estructura econòmica mitjançant polítiques de discriminació.

Al País Valencià, sabem què suposen els Governos de dretes durant dècades per a la vida de les valencianes i valencians: retallades en dependència, en sanitat, deixar fora de les seues cases i els seus barris a la gent humil per a vendre-ho a grans tenidors, crear ciutadans de primera i de segona categoria amb uns models de ciutats segregadores i classistes, amb un model d'urbanisme basat en la destrucció de la costa i el turisme insostenible que ha generat grans desigualtats amb l'interior i, afavorint una pobresa amb rostre de dona, i això es fa evident pel que fa a salaris, desocupació, monomarentalitat, pensions, bretxa salarial o dificultat en accés a l'habitatge o a l'avortament lliure i gratuït. Combatre aquesta situació implica canvis legislatius, econòmics, socials i culturals de primer ordre. Parlem de construir un altre món possible i més just. Nosaltres som garantia, tant en el Govern estatal com en els Governos autonòmics d'un canvi de paradigma radical. Des del nostre feminisme interseccional, durem a terme les nostres propostes amb l'objectiu d'aconseguir una societat valenciana sense discriminacions per cap motiu i per a això és necessària la redistribució de la riquesa comuna. Per a aconseguir-ho:

411. Impulsarem les polítiques dirigides a la corresponsabilitat en la Generalitat Valenciana, posant el focus en el treball de cures i en la redistribució dels temps. Entre les seues competències estarà:

411.1. Elaborar un Pla autonòmic de Corresponsabilitat de la

Generalitat amb les tasques de cures de la vida i de racionalització dels usos del temps per a avançar en la construcció d'una societat que pose en el centre les cures. A més, promourà que els municipis assumisquen la seua part en la corresponsabilitat de les cures.

- 411.2. Desenvolupar els principals eixos del Pla Corresponsables creat pel Ministeri d'Igualtat, per a garantir la cura de menors en el conjunt dels municipis valencians i l'atenció a majors, en funció del seu grau de dependència i la seua capacitat econòmica, tant en els seus domicilis com en les residències. Per a facilitar l'envelliment a casa, establim prestacions econòmiques per a ocupadores individuals, perquè puguen contractar empleades de llar internes en el domicili, en funció de la seua capacitat econòmica i el seu grau de dependència.
 - 411.3. Realitzar campanyes institucionals de sensibilització sobre la corresponsabilitat dels poders públics en el sosteniment de la vida i la necessitat d'adaptar els temps de treball a les necessitats que requereixen les cures, i per a la constitució de normes de convivència concordes amb les demandes del 8M.
 - 411.4. Dignificar els treballs de cures mitjançant la formació, la millora salarial i els incentius públics per a la contractació
- 412. Posarem en marxa una agenda d'economia feminista** enfocada a remoure els obstacles per a la igualtat de gènere entre homes i dones en l'àmbit laboral; i de promoure la incorporació del treball de cures en l'economia valenciana.
- 412.1. Comptabilitzarem el treball productiu no remunerat a l'hora de planificar la política econòmica; incorporarem el treball reproductiu en les estadístiques oficials; garantirem la participació dels col·lectius de dones i feministes en l'elaboració dels pressupostos; i garantirem la transparència i la rendició de comptes.
 - 412.2. **Impulsarem polítiques dirigides a erradicar les discriminacions directes i indirectes que patim les dones en l'àmbit laboral**, com són la segregació horitzontal i vertical, la precarietat econòmica, la falta de representativitat, la

desigualtat salarial, el sòl enganxós o els sostres de cristall.

- 412.3. **Impulsarem un programa d'investigació sobre malalties laborals pròpies de les professions feminitzades**, amb la finalitat d'establir mesures en matèria de prevenció de riscos laborals.
- 412.4. **Establirem clàusules socials eficaces en la contractació pública** com a mitjà per a promoure de manera efectiva una major equitat de gènere en l'àmbit econòmic, afavorint a empreses que contracten dones en aquelles professions que encara estan masculinizades i les que contracten homes en sectors professionals feminitzats. Així mateix, promourem l'obligació de realitzar avaluacions periòdiques per a constatar el compliment d'aquestes condicions.
- 412.5. **Reclamarem l'increment de recursos en inspecció del treball i seguretat social** per a detectar i sancionar discriminacions salarials, tant directes com indirectes, per raó de sexe. Així mateix, impulsarem mesures dirigides a incrementar la transparència en l'entorn laboral perquè les persones treballadores puguin sol·licitar informació sobre els nivells salarials i els seus complements, desglossats per sexe, per a les categories que fan el mateix treball o un altre d'igual condició.
- 412.6. **Donarem suport a la lactància materna exclusiva en els centres de treball fins als 6 mesos seguint les recomanacions d'organitzacions com l'OMS i l'Associació Espanyola de Pediatria**, així com el condicionament de sales de lactància en les empreses que compten amb més de 10 treballadores en la seua plantilla.

413. **Aplicarem de manera integral la nova Llei de Famílies** que les nostres companyes han creat des del Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030. Una norma que ens permetrà implementar permisos laborals per a atendre les emergències de força major, reconèixer la diversitat de famílies, equiparar drets a les parelles de fet, ampliar les prestacions per fill/a a càrrec i corregir el tracte desigual amb les famílies monoparentals femenines.

414. **Elaborarem i aprovarem l'II Pacte Valencià contra la Violència Masclista i ho farem llei.** En col·laboració i acord amb representants d'associacions feministes, agents econòmics i socials, forces polítiques, entitats del tercer sector i altres actors de l'àmbit del País Valencià que vulguen cooperar en l'erradicació de les agressions masclistes contra les dones i el col·lectiu LGTBI, actualitzarem l'I Pacte Valencià introduint i reforçant mesures de prevenció dotades pressupostàriament i millorant l'atenció a les víctimes de la violència masclista. Entre els eixos d'actuació d'aquest segon pacte:

414.1. La **prevenció de la violència masclista**, que passa per l'educació formal i no formal, ocuparà un lloc rellevant. Concretament, en coherència amb les nostres mesures per a l'educació, posarem el focus en la pràctica de l'assetjament escolar i en el ciberassetjament, així com en les estratègies per a previndre i enfrontar aquestes situacions, emfatitzant en la importància de respectar-nos mútuament.

414.2. **Reforçarem i millorarem l'assistència a les dones i persones LGTBI víctimes de violències masclistes**, siga com siga la naturalesa d'aquesta.

414.3. **Millorarem la coordinació entre serveis d'atenció i protecció a les víctimes i els serveis d'atenció i tractament amb agressors**, especialment a l'hora de promoure una contínua avaluació de la valoració del risc de les dones i els seus fills i filles,

així com de les persones LGTBI i els seus fills, filles i hijes, en col·laboració amb les forces de seguretat.

- 414.4. **Assegurarem personal qualificat en detecció de violència masclista en els punts de trobada familiar** a fi que els i les menors puguin mantindre relacions positives amb els seus familiars en les situacions que són ateses en aquest servei. A més, generar altres espais de trobada més amables i pròxims.
- 414.5. **Treballarem en l'ampliació de programes de conscienciació sobre la violència masclista digital entre adolescents i joves.** Aquests programes estaran dirigits a l'Educació Secundària Obligatoria i al Batxillerat, i s'enfocaran en la promoció de relacions amables i respectuoses entre homes i dones.
- 414.6. **Garantir la formació en temes d'igualtat de gènere i violència masclista** als operadors jurídics, torn d'ofici, policia, treballadores socials, psicòlogues i psicòlegs, educadors i educadores, personal sanitari, des d'un enfocament interseccional i intercultural.
- 414.7. **Incrementarem els centres d'acolliment i d'informació en zones rurals** impulsant la seua gestió per associacions de dones i feministes en l'àmbit rural que realitzen accions de suport a les víctimes de violència masclista i de tràfic.
- 414.8. **Impulsarem programes sobre masculinitats no masclistes** des de l'educació social informal i des de les institucions educatives, tenint com a eix vertebrador la cultura de la despatriarcalització.
- 415. Eixir de l'explotació sexual.** Entenem que la prostitució és i ha sigut una estratègia de supervivència d'algunes dones i persones LGTBI. Per això, considerem necessari que les institucions públiques garantisquen l'accés al mercat laboral regulat, a l'habitatge, a la sanitat pública i als serveis especialitzats d'acompanyament i recuperació psicosocial perquè puguin eixir dels contextos d'explotació sexual i desenvolupar els seus projectes de vida. Des de Unides Podem - Esquerra Unida entenem que cal abordar-la posant a les dones i persones LGTBI en el centre, tenint en compte les

situacions de vulnerabilitat de les quals parteixen, per això proposem:

- 415.1. **Obrir un procés de participació per a conèixer la realitat de les dones i persones LGTBI en situació de prostitució** en el qual estiguen inclosos els col·lectius feministes del País Valencià, amb l'objectiu de plantejar mesures i una estratègia comuna encaminada a atendre-les de manera integral.
 - 415.2. **Millorar el Programa Alba amb el Pla Camí (2022-2026) aprovat pel Ministeri d'Igualtat incrementant tant els recursos humans com materials** per a estendre la seua cobertura territorialment i promoure la protecció dels drets humans de dones i xiquetes, i persones LGTBI víctimes de tràfic i d'explotació sexual per a facilitar l'eixida dels contextos d'explotació sexual.
 - 415.3. **Desenvoluparem programes de sensibilització i formació sobre el tràfic de dones i xiquetes amb finalitats d'explotació sexual i dones en contextos de prostitució**, treballant des dels centres educatius i altres espais de socialització amb la finalitat de desincentivar la demanda.
 - 415.4. **Actualitzarem la Llei valenciana 7/2012, de 23 de novembre, integral contra la violència sobre les dones, en relació al trànsit de dones i xiquetes amb finalitats d'explotació sexual** i adoptarem mesures segons els compromisos adquirits en el Conveni sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra les dones (CEDAW).
 - 415.5. **Promourem una xarxa de municipis lliures de tràfic amb finalitat d'explotació sexual**, i amb qualsevol altra finalitat d'explotació.
- 416.** Actualitzarem i revitalitzarem l'Observatori **Valencià de Publicitat No Sexista**
- 416.1. **Fomentarem l'elaboració, aprovació, i avaluació de codis de**

-
- conducta que eliminen la transmissió d'estereotips** i garantisquen l'objectivitat informativa, la defensa dels drets humans, la llibertat i la dignitat de les dones en la publicitat, en els mitjans de comunicació i en les xarxes socials.
- 416.2. Treballarem perquè el Consell Audiovisual Valencià, d'acord amb les seues funcions, prenga en consideració la informació emesa per l'Observatori de Publicitat No Sexista i actue en conseqüència perquè el sector audiovisual valencià sempre vetle per una publicitat no sexista.
- 416.3. Establirem **nous mecanismes sancionadors** per part de la Generalitat en campanyes publicitàries sexistes i de reificació de les dones.
- 416.4. Crearem un codi deontològic consensuat obligatori per a tots els mitjans de comunicació i la publicitat sobre el tracte informatiu de la violència contra les dones, entenent-la en tot moment com a violència estructural.
- 416.5. **Elaborarem periòdicament llestes d'exemples de bones i males pràctiques** actuals de publicitat que contribuïsquen a la reificació de les dones i atempten sobre la seua llibertat sexual, juntament amb una guia de bones pràctiques per a evitar la normalització de pautes que configuren la violència sexual des dels mitjans de comunicació.
- 417.** Ampliarem el suport en les universitats públiques valencianes per a la millora en l'oferta de màsters i postgraus oficials en matèria d'igualtat i violència de gènere.
- 418.** Treballarem en les modificacions normatives perquè en el Consell Escolar de la Comunitat Valenciana, a més de comptar amb la presidència de la Comissió de Coeducació, tinga representació de dues persones expertes en igualtat de gènere i en violència masclista.
- 419. Fomentarem la presència de les dones en la producció científica i tecnològica**, així com l'accés a carreres STEM (ciència, tecnologia, enginyeria i matemàtiques) i la seua presència en els sectors
-

tradicionalment més masculinizados a través d'ajudes dirigides a les dones que decidisquen triar carreres universitàries en les quals estadísticament, estan menys representades. Igualment, fomentarem la presència d'homes en l'accés a carreres tradicionalment més feminitzades.

- 420. Promourem l'accés de les dones a informació sobre les patologies que els afecten de manera diferencial,** atenció especialitzada i formació amb perspectiva de gènere del personal sanitari per a eliminació d'estereotips.
- 421.** Garantirem l'extensió de la detecció precoç del càncer de mama amb cobertura universal fins als 74 anys.
- 422. Crearem unitats especialitzades en endometriosis a les províncies de Castelló i Alacant.** Mentre que es fa efectiva la seua creació, facilitarem la derivació de pacients d'aquesta patologia amb l'objectiu de garantir el seu tractament.
- 423. Garantirem el dret a la interrupció voluntària de l'embaràs en la sanitat pública al llarg de tot el territori valencià.** Així mateix, prendrem les següents mesures:
- 423.1. Garantirem un acompanyament psicològic específic durant tot el procediment d'interrupció de l'embaràs i una atenció especialitzada, en compliment de la Llei orgànica 1/2023, de 28 de febrer, per la qual es modifica la Llei orgànica 2/2010, de 3 de març, de salut sexual i reproductiva i de la interrupció voluntària de l'embaràs.
- 423.2. Fomentarem la figura professional de psicologia clínica en els serveis de salut sexual i reproductiva per a abordar els efectes psicològics que comporta la interrupció voluntària de l'embaràs en cas necessari, evitant així la derivació a Unitats de Salut Mental.
- 423.3. Retirarem el finançament públic a les associacions o organitzacions obertament contràries al ple exercici dels drets i llibertats de les dones, amb especial atenció al lliure desenvolupament de la interrupció voluntària de l'embaràs

d'acord amb la normativa vigent.

- 424. Impulsarem mesures dirigides a la disminució progressiva de la taxa de cesàries** fins a aconseguir l'objectiu de no superar el 15%, tal com recomana l'Organització Mundial de la Salut (OMS), ja que segons l'Institut Nacional d'Estadística (INE) l'any 2021 aquesta taxa en la Comunitat Valenciana era del 29,55%, mentre que la mitjana nacional es trobava en el 25,85%.
- 425. Garantirem l'accés a mètodes anticonceptius** i promourem la distribució de mètodes de barrera en els centres d'educació secundària durant les campanyes d'educació sexual que realitzen aquests centres en l'exercici de la seua autonomia. Unit sempre al dret a la informació sobre aquests productes i les seues alternatives, centrada en la millora i el benestar de les persones.
- 426. Realitzarem polítiques per a la promoció de la salut sexual i reproductiva.** En aquest sentit, garantirem l'accés a productes de gestió menstrual assequibles i impulsarem mesures dirigides a la seua distribució en els centres educatius, així com l'accés gratuït d'aquests productes a dones en risc d'exclusió, respectant en tot moment les eleccions de cadascuna d'elles i afavorint els productes sostenibles. Parant atenció especial a les llibertats de les persones i a la seua intimitat.
- 427. Posarem en marxa protocols específics per a la prevenció de praxis professionals contràries a la protecció i garantia dels drets sexuals i reproductius en l'àmbit ginecològic i obstètric.** Per a això, seguirem els protocols comuns d'actuacions aprovats pel Consell Interterritorial del Sistema Nacional de Salut i garantirem el compliment dels principis establits en la Llei orgànica 1/2023, de 28 de febrer, per la qual es modifica la Llei orgànica 2/2010, de 3 de març, de salut sexual i reproductiva i de la interrupció voluntària de l'embaràs. En aquest sentit, promourem la formació del personal dels serveis de ginecologia i obstetrícia per al respecte i la garantia dels drets de les dones.
- 428. Reformulem la planificació de polítiques de maternitat i disseny de les àrees de maternitat,** posant en el centre a les dones i persones

amb capacitat gestant en totes les fases de l'atenció reproductiva i realitzant una substitució gradual de la infermeria generalista per l'especialitzada en les plantes i serveis de maternitat i atenció reproductiva en centres de salut i hospitals. Acompanyat de personal especialitzat en l'àrea.

- 429. Aplicarem les aportacions de l'urbanisme feminista en la planificació i disseny de les nostres ciutats i habitatges**, garantint la inclusió de totes les experiències i necessitats quotidianes de la població (menors, majors, persones amb diversitat funcional) i assegurant entorns segurs i acollidors per a totes. Això contribuirà a la construcció d'una ciutat del segle XXI més justa, sostenible i equitativa.
- 429.1. **Promourem la incorporació de l'arquitectura feminista en els projectes de rehabilitació d'edificis residencials**, fomentant l'eliminació de barreres arquitectòniques, la millora de l'accessibilitat, la renovació d'espais de circulació, la redefinició de tipologies d'habitatge i la millora de la percepció de seguretat en les zones comunes.
- 429.2. **Participació de les dones en la co-construcció de polítiques urbanes, de mobilitat i seguretat**. Incloure com a requisit les aportacions de les dones com a coneixedores del seu entorn, per a identificar les necessitats, les barreres arquitectòniques i potenciar les oportunitats dels seus barris. S'ha de garantir l'accés de les dones a la participació per a incorporar el coneixement de la vida quotidiana, del treball domèstic i de les cures. Promoure la instal·lació de fonts públiques, banys públics en l'espai públic.
- 430. Promourem la participació i visibilització de les dones de minories ètniques** en tots els processos relatius a les qüestions de gènere i espais institucionals, així com en un nou model territorial i de ciutat més amable.
- 431.** Rebutjar fires internacionals i altres tipus de promoció d'una pràctica il·legal com és la gestació per substitució.

LGTBI

- 432.** Promourem plans de formació destinats a **millorar l'ocupabilitat del col·lectiu trans**, així com establir bonificacions a les empreses que contracten persones trans. Així mateix, promourem l'establiment de protocols en les empreses per a lluitar contra la discriminació a les persones LGTBI, així com protocols d'actuació i denúncia contra aquesta.
- 433.** **Promocionarem programes de formació en les organitzacions sindicals** per a incloure en la feina de casa de negociació col·lectiva i defensa dels drets laborals la realitat de les persones LGTBI com a treballadores.
- 434.** Impulsarem **punts d'informació LGTBI** en els municipis i plans municipals de diversitat sexual, així com la millora de l'assessorament, suport i atenció integral mitjançant la inversió necessària per a estendre la xarxa de l'oficina integral LGTBI de la Generalitat

Valenciana (ORIENTA), que actualment se situa a València, Alacant i Castelló, a totes les comarques valencianes.

Així mateix, durem a terme polítiques que contribuïsquen a la integració social com el suport a les associacions LGTBI existents, i suport als programes associatius d'informació a LGTBI, tant directes com telefònics i telemàtics que aquestes desenvolupen. Implementar programes d'atenció i acolliment a expatriats per raó d'orientació i/o identitat sexual, així com programes de prevenció de l'exclusió social en treballadors del sexe LGTBI.

Informació a mares i pares sobre atenció i necessitats de fills i filles LGTBI. Suport als grups de mares i pares LGTBI. Inclusió i reconeixement de les famílies LGTBI en les polítiques sobre famílies.

-
- Incloure en les campanyes publicitàries a les persones i famílies LGTBI.
- 435.** Treballarem perquè la Generalitat actue, en l'àmbit de les seues competències, com a part interessada en les causes penals per agressions, assetjament, violència, discriminació o altres causes de delictes de LGTBI d'especial gravetat.
- 436. Realitzarem accions específiques d'atenció i integració social dirigides a les dones trans** en intensificar-se en elles la intersecció de les discriminacions.
- 437. Evitarem la discriminació per raó d'orientació i identitat sexual** en els informes socials sobre matrimonis homosexuals i persones solteres LGTBI que desitgen acollir o adoptar xiquets i xiquetes.
- 438. Desenvoluparem la Llei 23/2018, de 29 de novembre, d'igualtat de les persones LGTBI i la Llei Valenciana Trans,** assegurant els recursos i pressupostos necessaris. En aquest sentit, continuarem impulsant programes de promoció de l'autoestima i l'autoreconeixement de les persones adolescents LGTBI, serveis de suport i orientació a joves d'aquest col·lectiu, així com espais segurs i oberts per a la socialització, promoció i formació de voluntariat per a assistir a persones LGTBI. Així mateix, continuarem executant mesures de prevenció de la LGTBIfobia, amb especial atenció als centres educatius, activitats juvenils i moviments associatius, i promocionarem informació sobre els drets recollits tant en l'àmbit estatal com autonòmic.
- 439.** Harmonitzem la normativa valenciana vigent entorn del marc estatal impulsat per Unides Podem respecte als drets i llibertats del col·lectiu LGTBI.
- 440. Desenvoluparem polítiques LGTBI específiques** per a la comunitat gitana i **les minories ètniques**, promocionant la història contemporània romaní a partir de l'entrada de la democràcia i incloent el moviment LGTBI al costat del moviment feminista romaní en un sentit positiu, superant la idea de víctima.
- 441. Generarem mesures dirigides a la inserció sociolaboral de les persones LGTBI** que es materialitzen en accions de sensibilització,
-

així com d'intervenció i atenció en casos de discriminació. A més, es contemplarà la inclusió de clàusules en la contractació pública sobre el reconeixement de la diversitat d'orientació i identitat sexual, així com dels drets dels matrimonis entre persones del mateix sexe, de la plantilla en les empreses adjudicatàries. Així mateix, s'elaboraran estudis sobre LGTBIfobia i assetjament per raons d'orientació i identitat sexual en l'àmbit laboral.

442. Durem a terme accions per a eliminar la violència masclista expressada cap a dones lesbianes, bisexuals, intersexuals i transsexuals, especialment en comunitats de veïns, centres juvenils, de majors i centres d'esplai.

443. En compliment de l'article 6 del Decret 195/2022, d'11 de novembre, del Consell, d'igualtat i convivència en el sistema educatiu valencià, **treballarem perquè tota la xarxa educativa de la Generalitat:**

443.1. **Amplie la formació sobre la realitat LGTBI**, així com l'atenció i orientació a les problemàtiques de LGTBI a tot el personal docent de la xarxa educativa, incloent-hi formació sobre la diversitat afectiu-sexual, qüestions de gènere i la prevenció del sexisme. Elaboració d'estudis sobre LGTBIfobia, i assetjament per motiu d'orientació sexual o identitat de gènere en l'àmbit escolar.

443.2. **Impulse campanyes periòdiques de sensibilització** respecte a la identitat de gènere i la prevenció de la LGTBIfobia, i establisca mecanismes per a identificar i frenar de manera ràpida i eficaç les actituds LGTBIfóbiques en activitats juvenils, associatives de temps lliure, cases de la joventut, activitats esportives o d'oci.

443.3. **Incloga mesures que garantisquen la lliure expressió de la sexualitat**, per a evitar els problemes d'inseguretat, baixa autoestima, i depressió derivats de les possibles situacions de rebuig familiar i assetjament escolar per raó d'orientació sexual i identitat o expressió de gènere.

443.4. **Incloga un servei psicopedagògic que tinga coneixements sobre diversitat sexual i de gènere**, i que pugui atendre estudiants LGTBI, abordar casos d'assetjament escolar i mediar

en conflictes entre estudiants.

- 443.5. **Elabore materials específics en matèria de diversitat sexual i de gènere complementaris a la formació formal** (comptant amb la participació i col·laboració de les organitzacions socials LGTBI).
444. Establirem mesures i controls perquè existisca un tracte igualitari i no discriminatori a parelles LGTBI en centres de dia, llars de la tercera edat i residències de majors.
445. D'acord amb l'article 42 de Llei 23/2018 i sobre la base de les actuacions previstes en L'Estratègia Valenciana per a la Igualtat de Tracte, la No-Discriminació i la Prevenció dels Delictes d'Odi 2019-2024, **ampliarem la formació en prevenció de la LGTBIfobia als agents de la Policia Local i Autonòmica**, posant l'accent principalment en la seua formació jurídica en aquells aspectes de la legislació que garanteixen la igualtat de tracte i la no discriminació per raons d'identitat de gènere. Així mateix, promourem la sensibilització i la formació en matèria de diversitat d'orientació sexual, identitat i expressió de gènere en l'àmbit jurídic.
446. **Protegirem el dret a la lliure expressió de l'afectivitat en espais públics**, en aplicació de l'actual codi penal, de les actuacions que atempten contra els drets LGTBI, i impulsarem polítiques que promoguen la denúncia d'agressions i discriminacions cap a LGTBI.
447. **Aprofundirem en la millora de l'Estratègia Valenciana per a la igualtat de tracte, la no discriminació i la prevenció de delictes d'odi**, facilitant un pacte social entre les institucions i els agents socials per a ampliar i conquerir nous drets en matèries com l'accessibilitat, la inclusió de les persones amb diversitat funcional, racializadas o víctimes de qualsevol tipus de discriminació per raó de sexe o gènere, entenent que les persones que formen part del col·lectiu LGTBI pateixen una doble discriminació.
448. Fomentarem en les campanyes publicitàries subvencionades per la Generalitat Valenciana, així com en la publicitat institucional, la presència de persones i famílies LGTBI. A més, promourem que en la televisió pública apareguen persones i famílies LGTBI i no sols en
-

dates destacades per al col·lectiu. Així mateix, eliminarem qualsevol contingut que promoga o done suport a les idees o preceptes contraris als Drets Humans i la dignitat de les persones LGTBI en els mitjans de comunicació públics.

- 449.** Establirem des de l'àmbit institucional criteris de selecció que no siguin excloents per a les xicotetes associacions. També donarem assessorament a aquestes associacions per a poder sol·licitar subvencions. Aquest assessorament podrà incloure formació en el procediment a seguir i l'avançament de les subvencions a abans que s'haja produït la despesa (quan les subvencions siguin de xicotetes quanties).

MOBILITAT HUMANA I COOPERACIÓ

MOBILITAT HUMANA

450. **Promourem el compliment íntegre de l'Estratègia valenciana de migracions 2021-2026** com a prioritat de les institucions valencianes en matèria de migracions. En aquest sentit, donarem prioritat a la posada en marxa de la “Càtedra Interuniversitària sobre Mobilitat Humana: Immigració, refugi i asil” a partir de la dotació pressupostària assignada a les universitats públiques de la Comunitat Valenciana sobre aquest tema, amb la finalitat de conèixer la situació real de les persones migrants en diferents àmbits i obtindre una panoràmica sobre la situació que ens permeta elaborar polítiques públiques que afavorisquen a aquest sector de la població.
451. **Crearem una Llei valenciana contra el racisme i la xenofòbia** que incorpore una perspectiva integral i transversal per a donar una cobertura legal i social adequada a totes aquelles persones que són potencials víctimes del racisme i la xenofòbia, a partir d'una mirada basada en els drets civils, així com construir un nou model polític més inclusiu i divers.
452. **Crearem una nova Direcció General sobre mobilitat humana** dins de la Conselleria amb competències en matèria de diversitat per a oferir a aquesta problemàtica un tractament específic dins del govern valencià.
453. **Agilitzarem els informes competència l'administració autonòmica en la tramitació de documentació de les persones migrants d'acord amb el marc dels drets humans**, mantindrem una interlocució permanent amb les delegacions del govern i altres nivells administratius competents en estrangeria, i promourem la fi de les identificacions per perfil ètnic i de nacionalitat als carrers i el seu consegüent internament en els diferents centres existents.
454. **Garantirem els drets polítics de les persones migrants** a través de la modificació i revisió de l'ordenament jurídic autonòmic i estatal corresponent. Així mateix, afavorirem la seua representació en les administracions públiques per a avançar cap a una societat plural i diversa.

455. El padró és un registre de vital importància a l'hora de garantir l'accés a altres drets, per la qual cosa la privació del mateix constitueix un clar obstacle per a la integració de les persones en la societat i la prevenció de situacions de cronificació de l'exclusió i la pobresa. Per aquests motius:

455.1. Vetlarem perquè tots els municipis de la Comunitat Valenciana apliquen la legalitat vigent, empadronant a totes les persones que realment resideixen en el nostre territori i assegurant-los casos especials d'empadronament, amb especial atenció a l'empadronament en infrahabitatges i de persones sense domicili, d'acord amb la Resolució de 17 de febrer de 2020, de la Presidència de l'Institut Nacional d'Estadística i de la Direcció General de Cooperació Autonòmica i Local, per la qual es dicten instruccions tècniques als Ajuntaments sobre la gestió del Padró municipal, així com el desenvolupament del contingut jurídic necessari a fi d'adaptar-lo a la realitat de les persones en situació d'exclusió social i garantir el fet de viure a la ciutat en igualtat de condicions.

455.2. Prendrem les mesures necessàries, en coordinació amb els ajuntaments, per a establir mecanismes que garantisquen l'avís previ de la caducitat del padró de les persones estrangeres no comunitàries sense autorització de residència de llarga duració

456. Prendrem mesures per a posar fi a les dificultats en l'accés de les persones migrants a l'administració pública. Per a això, reclamarem:

456.1. Afavorir la relació entre les persones usuàries i l'administració pública, tant electrònica com personal, en el sistema de cita prèvia per a millorar la seua accessibilitat.

456.2. Augmentar el nombre de cites prèvies posades a la disposició de la població per a la tramitació dels diferents procediments administratius.

456.3. Agilitzar la tramitació dels procediments per part de les Oficines d'Estrangeria, dotant-les de més personal i recursos.

-
- 456.4. Fixar canals de comunicació fluids i accessibles amb les diferents administracions públiques per a la millora de la gestió i solució de les possibles incidències que puguen ocasionar-se.
- 457. Realitzarem les actuacions necessàries per a vigilar i assegurar que el conjunt d'entitats bancàries de la Comunitat Valenciana compleixen amb les seues obligacions respecte a la normativa vigent en matèria de comptes de pagament bàsiques**, així com el seu règim gratuït per a aquelles persones en situació de vulnerabilitat o amb el risc d'exclusió financera. A més, exigirem l'aplicació del règim sancionador corresponent quan es produïsquen irregularitats. Tot això amb l'objectiu de posar fi a males pràctiques que afecten especialment les persones migrants i impedeixen l'accés a drets i serveis bàsics com, per exemple, la Renda Valenciana d'Inclusió.
- 458. Reclamarem un procés que permeta dirigir-nos al tancament definitiu dels Centres d'Internament d'Estrangers (CIEs)**, així com eliminar els mecanismes repressius que criminalitzen la immigració. Per a una política migratòria més plural i igualitària s'ha d'avançar en el tancament dels CIEs on la política d'integració de la diversitat brilla per la seua absència i, en la pràctica, són llocs en els quals es priva de llibertat a persones migrants en situació administrativa irregular, on es vulneren els drets humans i suposen una anomalia democràtica, com ha denunciat la societat civil organitzada en reiterades ocasions.
- 459.** Promourem la gratuïtat dels tràmits d'estrangeria i evitar que l'estrangeria siga recaptatòria.
- 460. Desenvoluparem accions per a reduir la bretxa formativa que experimenten les persones migrants** a partir de l'agilitació dels processos d'homologació de títols amb els països d'origen, així com l'obertura de canals transparents, amb l'objectiu de facilitar la seua incorporació al mercat laboral i altres àmbits de la vida pública.
- 461. Impulsarem la creació de fòrums participatius en les universitats públiques valencianes** on s'inscriba tant el futur alumnat com l'ex-alumnat immigrant, amb la finalitat de posar en comú experiències i altres eines útils a l'hora de millorar la informació, coneixement i accessibilitat d'aquest sector de la població a la formació universitària.
-

-
462. **Potenciarem programes que aborden la doble discriminació, racial i de gènere, contra les dones i xiquetes pertanyents a minories culturals** que no permeten el ple exercici i gaudi dels seus drets civils, polítics, econòmics, socials i culturals a conseqüència del racisme i altres formes d'intolerància.
463. **Impulsarem la inclusió de persones migrants en la presa de decisions i gestió de serveis públics** a través de fòrums consultius que garantisquen la seua representació en l'elaboració de plans educatius, d'integració i d'ocupació.
464. **Impulsarem l'enfortiment del teixit associatiu cultural i esportiu de la població migrant** en el conjunt de municipis de la Comunitat Valenciana per a promoure la seua integració en la societat. Igualment, promourem la presència de la diversitat ètnic-racial en la programació dels centres culturals.
465. **Treballarem en l'erradicació dels discursos d'odi presents en la societat**, incloent-hi els dirigits de manera directa a la població migrant, i denunciarem totes les pràctiques orientades a la criminalització, exclusió o marginació d'aquest sector de la població.
466. **Fomentarem el paper dels mitjans de comunicació com a espais lliures de prejudicis, estereotips i discursos d'odi**, en relació amb la realitat de les persones migrants, així com la contribució econòmica, cultural i política que realitzen en la societat valenciana.
467. Reclamarem els canvis legislatius necessaris per a evitar que les persones estrangeres que denuncien un delicte, o haver sigut testimonis d'aquest, experimenten la incoació d'un expedient administratiu sancionador en posar-se de manifest la seua situació administrativa irregular.

-
- 468. Millorarem la informació sobre els drets de les víctimes entre el personal empleat públic** destinat a la primera atenció de les persones víctimes de delictes i exigirem la formació específica del personal de seguretat contractat extern que es trobe destinat a jutjats de guàrdia o un altre lloc de recepció de denúncies, amb l'objectiu de protegir l'accés a la denúncia de fets delictius patits d'una forma segura. Així mateix, incrementarem la formació dels empleats dels serveis públics referent al grau de competència intercultural, el coneixement de claus culturals bàsiques i les capacitats per a atendre o intervindre amb població estrangera.
- 469.** Establirem formació adequada a les persones migrants perquè adquirisquen un major coneixement sobre el funcionament de l'entramat institucional, polític i electoral valencià per a fomentar la seua interacció i accessibilitat.
- 470. Adoptarem mesures efectives per a evitar la concentració de l'alumnat estranger** i, per contrast, de l'alumnat autòcton, en determinats centres educatius, en llaures a assegurar que tots els centres finançats públicament, independentment de la seua titularitat, integren la diversitat amb normalitat i ofereixen les mateixes garanties a tots els alumnes, amb independència del seu origen cultural o confessió religiosa. D'aquesta manera, evitarem el desequilibri en la distribució de la població immigrant en els centres educatius i retirarem qualsevol forma de finançament públic en aquells centres educatius sancionats per pràctiques discriminatòries.
- 471. La venda ambulat ha d'abordar-se des d'una perspectiva social que pose l'èmfasi en la posada en marxa d'itineraris d'inclusió a través del suport en l'ocupació i l'acompanyament en els processos de regularització.** La nostra proposta és treballar en conjunt amb associacions i organitzacions de persones migrants per a brindar-los cobertura, protecció davant les màfies i la criminalització pública. Promourem cooperatives i organitzacions sindicals per al sector de la venda ambulat que oferisquen assessorament legal, acompanyament i formació, i que posen en debat públic els problemes als quals s'enfronten i els drets dels quals manquen.
-

-
- 472. Impulsarem mesures per a donar a conèixer i resoldre la realitat de persones migrants en els sectors laborals més precaritzats i feminitzats** exigint l'augment i la millora de la inspecció en aquests sectors, així com en la millora en les seues condicions laborals, amb especial atenció en el col·lectiu de treballadores i treballadors de la llar. Així mateix, realitzarem campanyes per a fomentar l'organització de les persones immigrants, especialment la seua incorporació al sindicalisme, per a combatre els abusos i situacions d'explotació.
- 473.** Garantirem la formació intercultural del personal professional que intervinga amb els menors estrangers no acompanyats, així com en matèria d'estrangeria i dret d'asil.
- 474. Infància i mobilitat humana:**
- 474.1. Dotarem als centres educatius de materials didàctics per a treballar diferents continguts des de la interculturalitat i adaptació curricular dels plans d'estudi des del model d'educació intercultural. Potenciarem amb les associacions d'immigrants la realització d'activitats en els centres.
- 474.2. Introduïrem una figura de referència estable, imparcial i especialitzada que acompanye a tot xiquet i xiqueta des del primer contacte amb l'administració i fins a la seua efectiva emancipació, disminuint la fragmentació de la intervenció, afavorir el vincle i l'atribució de responsabilitat en cas de conflicte d'interessos.
- 474.3. Revisarem el sistema de primer acolliment del servei de protecció, adaptant-lo a les necessitats dels xiquets i xiquetes, i garantint que es compleixen els terminis d'estada temporal.
- 474.4. Afavorirem la inclusió de les persones migrants i sol·licitants de protecció internacional, tenint present en tot moment les especificitats de les famílies, especialment de la infància i l'adolescència, amb la participació activa dels diferents nivells administratius i àrees relacionades.
-

-
- 474.5. Durem a terme campanyes de conscienciació públiques que ajuden a acabar amb qualsevol forma d'estigmatització o conductes xenòfobes contra la infància migrant i refugiada i que promoguen la seua inclusió en la societat d'acolliment.
- 475. Crearem una Comissió especial d'estudi sobre mobilitat humana** (migracions, asil i refugi).
- 476. Modificarem la normativa valenciana per a adaptar-la als nous models d'inclusió i cohesió** d'acord amb la normativa estatal i europea.
- 477. Vincularem les polítiques migratòries amb les de cooperació internacional per al desenvolupament**, tant al país d'origen com en el d'acolliment, per a incrementar la seua eficàcia.
- 478.** Crearem i dotarem pressupostàriament el Consell de la Immigració.
- 479. Coordinarem les polítiques de convivència**, especialment en l'àmbit local i barrial, destinades al conjunt de la població i promoció de la participació de les mateixes en la societat.
- 480.** Impulsarem una Llei d'atenció i reparació de persones forçades a l'exili polític i al refugi econòmic.

COOPERACIÓ I SOLIDARITAT INTERNACIONAL

- 481. Continuarem treballant per a aconseguir el 0,7% del pressupost global de la Generalitat Valenciana destinat a polítiques de cooperació internacional**, tal com marca l'Agenda 2030 de l'Organització de les Nacions Unides (ONU). De la mateixa manera, treballarem per a avançar cap a un escenari pressupostari precís que assegure per a l'any 2024 que el 0,4% del pressupost total consolidat vaja dirigit a polítiques de cooperació.
- 482. Fomentarem la cultura de la pau com a instrument fonamental de la política internacional** i mantindrem un posicionament públic contra les narratives que reclamarem el compliment del compromís recollit en la nova Llei de Cooperació per al Desenvolupament Sostenible i la Solidaritat Global de destinar el 0,7% de la Renda Nacional Bruta a Ajuda Oficial al Desenvolupament en 2030.

-
- 483. Posarem en marxa un pla de seguiment i avaluació de les accions realitzades i els seus resultats**, de manera independent, objectiva i de qualitat que aporte coneixement rellevant tant per a la millora de l'acompliment dels actors de la cooperació com de la conscienciació i mobilització de la ciutadania. Les seues conclusions, aprenentatges i recomanacions seran difoses socialment a través d'accions específiques d'informació i comunicació. A més, sancionarem als qui obstaculitzen o pervertisquen la naturalesa d'aquests projectes.
- 484. Garantirem que les empreses que incomplisquen el dret internacional en la seua actuació exterior no puguem ser beneficiàries d'ajudes o contractes públics**, incentivant les empenedories socialment responsables, especialment de les PIMES, cooperatives i altres formes d'economia social.
- 485. Defensarem els Drets Humans**, col·locant en el centre a les persones i l'exercici dels seus drets, l'enfortiment de la democràcia des del nivell local, la transparència, la rendició de comptes i la participació ciutadana enfront dels qui fomenten l'odi, racisme, masclisme i la vulneració dels drets humans, i renunciarem a les relacions amb Estats que vulneren els drets humans.
- 486. Modificarem la normativa corresponent per a la concessió de subvencions i ajudes de cooperació internacional per al desenvolupament** amb l'objectiu d'avançar significativament en simplificació, flexibilitat i agilitat d'acord amb el que s'estableix en la Llei 1/2023, de 20 de febrer, de Cooperació per al Desenvolupament Sostenible i la Solidaritat Global.
- 487. Promourem els drets laborals del personal del sector de la cooperació**, amb l'objectiu de superar la precarització del sector.
- 488. Dotarem a la cooperació internacional de la rellevància política i el rang institucional que requereix**, millorant la seua articulació amb la resta d'àmbits de l'acció exterior i adscriuint-la de manera coherent i estable en l'estructura orgànica i funcional de la Generalitat, les diputacions i els ajuntaments. Així mateix, reforçarem els centres gestors de la política de cooperació internacional amb recursos humans i tècnics suficients, estables i amb formació específica.
-

-
489. **Treballarem perquè el Pla Director de la Cooperació Valenciana 2021-2025 desenvolupe totes les seues potencialitats** i genere resultats i coneixement aplicat. Així mateix, garantirem la seua avaluació i la incorporació de les lliçons apreses al següent pla 2026-2030, a través d'un procés d'anàlisi i diàleg i acord amb els actors del sistema.
490. **Millorarem la capacitat de resposta de les institucions locals i autonòmiques a les crisis humanitàries**, amb criteris de continuïtat de l'ajuda, mitjançant instruments més àgils, flexibles i millor coordinats. Per a això, complementarem els convenis de col·laboració amb entitats especialitzades a partir d'una convocatòria oberta i permanent a la qual puguen accedir també aquelles altres amb presència i capacitat efectiva en els territoris d'intervenció, facilitant així l'acompanyament a processos de reconstrucció i desenvolupament. Així mateix, reformarem el Comité d'Ajuda Humanitària i d'Emergència (CAHE), a partir de l'avaluació de l'experiència i amb la prioritat de millorar la seua agilitat i eficàcia.
491. **Continuarem promovent espais de participació amb els diferents agents de la cooperació internacional** a partir de criteris de planificació i temporalització per a avançar en la millora de la gestió de la cooperació valenciana, així com afavorir la seua inclusió en les diferents fases de les polítiques públiques sobre cooperació i desenvolupament.
492. **Reconeixerem a les ONGD com a agents del canvi social** que impulsen un model de cooperació internacional per a la transformació social basat en els drets humans i lluita contra les causes que generen pobresa i desigualtat.
493. **Fomentarem la col·laboració entre el món educatiu i la societat civil organitzada**, així com la participació de les entitats socials en la programació educativa. La interculturalitat, la solidaritat i la pau formen part del nucli de valors del model d'educació pública, laica, no sexista i intercultural que propugnem.
-

-
- 494. Millorarem la formació i investigació sobre els problemes del desenvolupament.** Per a això, ampliarem les oportunitats de les universitats públiques valencianes i altres centres d'investigació avançada per a l'intercanvi de tecnologies apropiades, així com la innovació en un marc de coordinació i complementarietat amb la resta d'actors socials.
- 495. Enfortirem l'activitat dels Consells de Participació,** creant-los on no existisquen i es donen les condicions. Per a això,
- 495.1. Assegurarem les seues funcions i competències efectives de consulta, assessorament i control de la política de cooperació.
 - 495.2. Desenvoluparem la seua estructura organitzativa mitjançant comissions tècniques de treball.
 - 495.3. Establirem un pla de treball articulat i coherent amb la resta de processos generals de la política de cooperació.
 - 495.4. Els dotarem de pressupost propi que permeta finançar els costos operatius i tècnics de la seua activitat.
 - 495.5. Millorarem la seua complementarietat amb altres consells i comissions amb les quals s'hagen de coordinar polítiques i garantirem la competència d'informar en matèria de coherència d'aquestes.
- 496. Millorarem el funcionament dels espais i mecanismes de col·laboració interdepartamental i interinstitucional** actualment existents, promovent la creació de nous quan siga necessari.
- 496.1. Reactivarem la Comissió Interdepartamental, convertint-la en una instància capaç de contribuir efectivament a la coherència de polítiques.
 - 496.2. Impulsarem la Comissió Interterritorial i la col·laboració amb les entitats locals, identificant àmbits clau d'intervenció i millorant la informació i difusió dels seus treballs i dels assoliments obtinguts. Addicionalment, mantindrem el marc de col·laboració amb el Fons Valencià per la Solidaritat i treballarem perquè la Federació Valenciana de Municipis i Províncies siga un actor més rellevant en la matèria.
-

JOVENTUT

- 497. Fomentarem i dotarem de recursos a l'associacionisme** com a element de desenvolupament individual des del col·lectiu, així com el reconeixement curricular per pertinença a associacions.
- 498. Fomentarem i dotarem de recursos als consells de joventut autonòmic i locals**, com a organismes independents gestionats per i per a les persones joves associades i no associades.
- 499. Fomentarem la relació entre la Generalitat Valenciana i la joventut a través de l'IVAJ** a partir de:
- 499.1. El foment d'activitats organitzades per l'IVAJ: a més d'excursions, campaments, tallers i cursos gratuïts puntuals, necessitem cursos de llarga duració per a consolidar grups de joves i promoure l'associacionisme.
 - 499.2. La millora de la difusió de tallers, activitats d'oci o ajudes econòmiques de qualsevol tipus que gestiona la Generalitat Valenciana a través de l'IVAJ.
 - 499.3. L'enfortiment del paper de coordinació amb l'IVAJ en totes aquelles polítiques relacionades amb la joventut que es fan des del govern de la Generalitat Valenciana.
 - 499.4. L'accessibilitat dels albergs juvenils de l'IVAJ: establir plans de mobilitat per a fer-los accessibles a tota la joventut valenciana mitjançant transport públic.
- 500.** Realitzarem campanyes per a donar a conèixer l'IVAJ, el Consell Valencià de la Joventut i els Consells Locals de Joventut en centres educatius (instituts, universitats, etc.) i en espais d'oci, culturals i esportius.
- 501. Fomentarem l'aplicació de quotes per edat** en l'accés a càrrecs de responsabilitat en l'IVAJ i en ocupacions en els consells de joventut.

-
502. **Continuarem treballant en l'Estratègia de Retorn a la Comunitat Valenciana**, en coordinació amb tots els agents institucionals i socials implicats, amb l'objectiu que les valencianes i valencians que així ho desitgen tinguen l'oportunitat de tornar a la Comunitat Valenciana, a partir de mesures i actuacions orientades des d'una perspectiva integral. Recuperar a joves que van migrar és un mecanisme de cohesió social, d'arrelament i d'estabilitat personal i familiar. Així mateix, **desenvoluparem mesures antidespoblació** per a frenar l'emigració de joves que emigren a les grans ciutats i fomentar el seu retorn a les zones rurals quan així ho desitgen.
503. **Incrementarem els recursos dirigits als Departaments d'Orientació de cada centre educatiu** per a joves, garantint un horari d'atenció ampli i assequible. A més, desenvoluparem campanyes de sensibilització sobre els drets laborals i sindicals en instituts i centres de Formació Professional.
504. **Potenciarem la xarxa d'economia alternativa i solidària i les xarxes de comerç just.** Existeix una gran bossa potencial d'ocupació en molts espais ocupats per les persones joves: cooperació, solidaritat, voluntariat tècnic, assistència.
505. **Fomentarem, reconeixerem i premiarem projectes innovadors que fomenten el canvi del sistema productiu i noves maneres d'entendre l'economia**, enfocant-nos en major mesura en els objectius sostenibles i deixant arrere la cerca del benefici econòmic com a fi en si mateix.
506. **Afegirem la visió de la joventut, mitjançant el Consell Valencià de la Joventut i els consells locals de joventut, a l'elaboració i disseny de plans urbanístics**, així com al desenvolupament de l'entramat urbà i la planificació i execució d'infraestructures.
507. **Habilitarem espais culturals i esportius que romanguen oberts les 24 hores del dia per a afavorir l'oci alternatiu diürn i nocturn**, implicant directament les persones joves en el disseny, gestió i programació d'aquests espais.
-

508. **Promourem mitjançant ajudes, subvencions, contractes i convenis aquelles entitats que fomenten la cultura impulsada, realitzada i gestionada per gent jove els fins i els objectius de la qual es configuren cap al benefici social.** Així mateix, impulsarem polítiques efectives que contribuïsquen a la creació artística de joves amb l'objectiu de donar suport al desenvolupament de carreres professionals, més enllà de certàmens o premis puntuals.
509. **Fomentarem la creació de contingut comunicatiu o divulgatiu en llengua valenciana,** mitjançant una línia d'ajudes econòmiques, amb l'objectiu de fomentar la presència del valencià en les xarxes socials i mitjans de comunicació, contribuint així a la seua normalització lingüística.
510. **Crearem escoles esportives i artístiques gratuïtes de titularitat i gestió pública** on es fomenta la pràctica i ensenyament de diferents esports i arts fomentant, a més, els espais oberts existents en els municipis.
511. **Incrementarem l'oferta cultural alternativa i promoció de les accions dels grups de joves amb iniciatives de dinamització cultural,** especialment aquelles destinades a reproduir la cultura popular, mitjançant vies de finançament específiques. A més, augment d'equips destinats a gent jove permetent, així, incloure la participació de la joventut de tot el territori en la cultura atenent les especificitats de les diferents realitats geogràfiques.

DEFENSA DE LA NOSTRA LLENGUA

- 512.** Impulsarem una política educativa que garantisca el domini parlat i escrit del valencià durant l'ensenyament obligatori estenent les hores lectives i matèries en valencià.
- 513.** Promourem els equips que elaboren i editen materials didàctics en valencià. Farem costat a les Associacions de Pares i Mares d'Alumnes (AMPA) i en les iniciatives que impulsen l'ús del valencià en l'educació pública.
- 514.** Garantirem el dret a l'educació en valencià en l'etapa universitària, impulsant la formació de docents universitaris castellanoparlants per a fer efectiu aquest dret i potenciant la investigació en valencià a través d'incentius per a la realització de tesi i publicacions científiques.
- 515.** Modificarem l'actual llei d'educació, que estableix un programa plurilingüe únic, per a recuperar les línies d'ensenyament en valencià en aquells centres que així ho sol·liciten.
- 516.** Realitzarem campanyes informatives sobre el coneixement del valencià en les zones no valencianoparlantes a través de cursos i plans de convivència entre totes dues llengües.
- 517.** Promocionarem l'ús del valencià amb l'objectiu d'aconseguir la seua normalització a través de campanyes institucionals sobre els drets lingüístics de la ciutadania en cooperació amb entitats de la societat civil i agents econòmics, amb especial atenció al comerç local de proximitat.
- 518.** Dotarem els serveis d'ensenyament del valencià (Junta, Serveis de normalització i promoció lingüística, Servei d'ensenyament en valencià) amb més recursos humans, materials, econòmics i organitzatius per a desenvolupar eficaçment les tasques que tenen encomanades.
- 519.** Incrementarem els programes d'iniciació, coneixement i ús del valencià per a persones adultes, tenint en compte especialment les persones nouvingudes a la Comunitat Valenciana.

-
- 520.** Ampliarem i dissenyarem noves estratègies de formació lingüística en valencià per a persones migrants en col·laboració amb equips docents especialitzats en l'ensenyament de llengua per a persones estrangeres.
- 521.** Establirem una oferta de recursos públics territorializados de traducció, correcció i assessorament de textos i produccions lingüístiques per als àmbits empresarials.
- 522.** Dissenyarem noves experiències d'aprenentatge tutoritzat del valencià en els espais d'oci (especialment per a persones adultes). Creiem que és necessari que la indústria cultural i la distribució també contribuïsquen a garantir a la ciutadania l'accés al consum cultural audiovisual, editorial, musical, etc. en valencià, a través d'una regulació per quotes.
- 523.** Impulsarem la coordinació amb altres institucions per a potenciar internacionalment la llengua i cultura valenciana. En el marc de la Declaració de Palma la Generalitat entrarà en igualtat de condicions i com a membre de ple dret en el Consorci de l'Institut Ramon Llull.
- 524.** Potenciarem els programes locals de promoció de cartelleria externa i publicitat en valencià per a empreses, comerços, entitats i col·lectius.
- 525.** Inclourem el valencià en la informació d'ús i seguretat en els productes a través de l'etiquetatge exterior i els elements interiors.
- 526.** Assegurarem el compliment de les condicions lingüístiques en els plecs de condicions del repartiment de TDT locals i autonòmiques.
- 527.** Fomentarem l'ús del valencià en l'àmbit judicial i els seus procediments.
- 528.** Sobre la base de la regulació actual sobre la competència lingüística en la funció pública, fomentarem la normalització lingüística del valencià en totes les administracions públiques valencianes, sobre la base dels nivells de competència lingüística exigibles d'acord amb la llei.
- 529.** Promocionarem l'ús del valencià en tots els àmbits culturals especialment atenció al cinema en versió original, el teatre i la música en valencià.
-

-
- 530.** Elaborarem un nou Pla Valencià de Foment del Llibre i la Lectura que contindrà accions encaminades a afavorir:
- 530.1. L'accessibilitat a la lectura: consolidant la xarxa de biblioteques, garantint el servei de biblioteques en tot el territori de la Comunitat Valenciana i mantenint la col·laboració amb el Col·legi Oficial de Bibliotecaris i Documentalistes de la Comunitat Valenciana (COBDCV) per a millorar la professionalització del personal de biblioteca,
 - 530.2. La lectura en valencià: millorant la seua presència a les biblioteques públiques, mantenint línies de subvencions a l'edició en valencià i donant suport a la publicació d'obres amb valor cultural.
 - 530.3. L'educació: dinamitzant les biblioteques escolars i promocionant la creació de la figura del bibliotecari escolar i impulsant la digitalització de la lectura educativa.
 - 530.4. La indústria cultural: preservant les xicotetes llibreries independents i modernitzant la xarxa de llibreries.
- 531.** Potenciarem les ajudes econòmiques de la Generalitat València per a la realització d'activitats de la lectura en biblioteques i agències de lectura públiques de les entitats locals de la Comunitat Valenciana assegurant un pressupost suficient per al seu finançament cada any. El foment de la lectura no pot ser un fet conjuntural en la política cultural valenciana, sinó que ha de ser permanent per a cuidar les nostres llengües oficials, amb especial atenció al valencià degut als seus problemes de normalització.
- 532.** S'han produït grans avanços en la col·laboració efectiva entre els mitjans de comunicació públics À Punt, TV3 i IB3 amb la normalització de les projeccions simultànies i les coproduccions en les participen diferents cadenes autonòmiques. No obstant això, considerem que hem de fer passos més valents i cal potenciar la tecnologia de la corporació À Punt per a aconseguir executar la reciprocitat amb les televisions públiques catalana i balear aprovada per la comissió de radiotelevisió valenciana i espai audiovisual de les Corts Valencianes.
-

-
- 533.** Impulsarem de forma decidida el foment del valencià en tot el sistema educatiu, especialment allà on el seu ús és més feble com l'ensenyament de 0 a 3 anys, en la formació universitària i en la Formació Professional.
- 534.** Treballarem per a doblegar l'oferta de cursos de llengua valenciana per a persones adultes, així com les proves de coneixement, per a garantir major accessibilitat, coneixement i permetre a més professionals que es puguen formar en capacitats lingüístiques en tots els àmbits.

**Unides
Podem**
Esquerra
Unida

Podemos

Alianza
Verde

ES VERDES